

národní
úložiště
šedé
literatury

Senioři v Královehradeckém kraji - 2015

Krajská správa Českého statistického úřadu v Hradci Králové
2015

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-204411>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 03.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

SENIOŘI V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI - 2015

Lidé a společnost

Hradec Králové, 30. 10. 2015

Kód publikace: 330145-15

Č. j.: 62 / 2015 – 7801

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Hradci Králové

Ředitel odboru: Miloš Polák

Kontaktní osoba: Věra Varmužová, e-mail: vera.varmuzova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografické charakteristiky populace seniorů.....	9
Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří	9
Rodinný stav, národnost, víra	13
Dlouhodobá migrace, stěhování	15
Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití	17
Projekce obyvatelstva.....	23
2. Vzdelanost a ekonomická aktivita seniorů	27
Vzdelanost	27
Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)	29
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání	32
3. Domácnosti a bydlení seniorů.....	37
Struktura domácností	37
Domácnosti jednotlivců.....	39
Bydlení seniorů	40
4. Zdravotní péče	43
Zdravotní stav	43
Hospitalizovaní (nemocnice, LDN, hospice)	48
Geriatrická péče.....	53
Domácí zdravotní péče.....	54
5. Důchody a sociální služby.....	57
Důchodci, důchody.....	57
Pobytové sociální služby	61
Pečovatelská služba.....	64
6. Aktivity seniorů.....	66
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014	66
Senioři a informační technologie.....	72
Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.).....	76
7. Institucionální péče o seniory	77
Rada vlády pro seniory a stárnutí populace	77
Péče o seniory v regionu (krajské dokumenty zaměřené na péči o seniory)	77
Seznam přílohových tabulek.....	78
Kartogramy	78

Seznam přílohových tabulek

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Královéhradeckého kraje

Obyvatelstvo Královéhradeckého kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje - sociální péče a zdravotnictví

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti v Královéhradeckém kraji v roce 2014

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti v Královéhradeckém kraji v roce 2014

Základní výsledky projekce obyvatelstva Královéhradeckého kraje

Kartogramy

Demografické charakteristiky populace seniorů

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost seniorů ve věku 60–64 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 60–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti a bydlení seniorů

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Důchody a sociální služby pro seniory

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – muži

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – ženy

Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Volby do obecních zastupitelstev

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Úvod

V dlouhodobém demografickém vývoji (včetně projekce na několik desetiletí) dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva kraje, přičemž se neustále zvyšuje počet seniorů a roste jejich podíl na populaci kraje. Je tedy velmi potřebné se otázkami života seniorů a péče o tuto významnou část obyvatelstva zabývat. Proto jsme se této problematice začali podrobněji věnovat a pokusili shromáždit disponibilní statistické údaje, a to pokud možno i v územním detailu, a zároveň najít základní vývojové tendence a vazby v této oblasti.

Předkládaný materiál je v podstatě prvním komplexnějším statistickým obrazem postavení seniorů v Královéhradeckém kraji a jeho vývoje v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. Z územního hlediska se neomezujeme pouze na kraj jako celek, ale snažíme se zobrazit i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo správních obvodů obcí s rozšířenou působností, popřípadě velikostních skupin obcí. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Tato analýza navazuje na materiály vydávané ústředím ČSÚ, především na publikaci Senioři v ČR – 2014 nebo Senioři v krajích - 2014. S těmito publikacemi se můžete seznámit na speciálně vytvořené stránce na webu ČSÚ na adrese <https://www.czso.cz/csu/czso/senioři>.

Pojem „senior“ není v této analýze striktně věkově vymezen. Jako základ jsme však zvolili přístup, že za seniory jsou obecně považovány osoby ve věku 65 a více let. V případě, že se některé jevy týkají i mladších věkových skupin, například otázky zaměstnanosti a nezaměstnanosti nebo zdravotní problémy, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj úmrtnosti a příčiny úmrtí, dlouhodobá migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností seniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o seniory. Zabývali jsme se však také aktivitami seniorů, především jejich účastí na volbách, a to jak v postavení voličů, tak v postavení kandidátů a členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi seniory a jejich zapojení do celoživotního vzdělávání.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o seniorech a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2013. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat o seniorech jak z obsahového, tak z územního hlediska je sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ v analýze najdete také poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Královéhradeckého kraje v rámci České republiky v roce 2014. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- Královéhradecký kraj je v České republice **věkově nejstarší**. Průměrný věk dosáhl 42,3 let, zatímco v celé České republice to bylo 41,7 let. Druhou pozici si kraj držel dlouhodobě a poslední dva roky již předstihl Hl. město Prahu, kde průměrný věk dosáhl 42,0 let.
- **Seniorů** žilo v kraji ke konci roku 2014 celkem 104 773, z toho bylo 43 658 mužů, tj. 41,7 % a 61 115 žen, tj. 58,3 %. Jejich podíl již dosáhl 19 % z celkového počtu 551 590 obyvatel a blíží se jedné pětině populace kraje. Přitom u mužů činil podíl 65 a víceletých osob 16,1 % a u žen 21,8 %.
- Ve věkové struktuře seniorů mají největší zastoupení z pohledu pětiletých věkových skupin osoby 65–69leté (35,5 %) a 70–74leté (25,2 %). Za uplynulých 10 let zaznamenala absolutně nejvyšší nárůst věková skupina 65–69letých o 14 tisíc osob, tj. o tři pětiny. Relativně nejvíce na dvojnásobek vzrostl počet osob ve věkové skupině 85–89letých.
- Nad průměrem kraje je podíl seniorů je **v okresech** Hradec Králové a Náchod a nejnižší podíl je v okrese Rychnov nad Kněžnou. Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností dosáhly pětinnový podíl seniorů na populaci správního obvodu Nová Paka, Hradec Králové a Nové Město nad Metují. Naopak nejnižší podíl seniorů měly správní obvody Rychnov nad Kněžnou, Jaroměř a Vrchlabí.
- Pětina seniorů kraje bydlí v krajském **městě Hradec Králové**, což představuje 20 401 osob. V okrese Hradec Králové tak bydlí v krajském městě tři čtvrtiny obyvatel. Výrazné zastoupení seniorů je ve dvou dalších největších městech kraje v Trutnově a Náchodě. V Trutnově bydlí čtvrtina obyvatel okresu Trutnov a v Náchodě pětina seniorů okresu Náchod.
- Podle výsledků **projekce obyvatel** v kraji přibude do poloviny století téměř 60 tisíc seniorů, tj. nárůst o více než polovinu. Největší změny nastanou ve věkové struktuře obyvatel, kdy ze současného podílu 19 % dojde k očekávanému zvýšení o 13 procentních bodů. Do roku 2050 se zvýší podíl 65 a víceletých osob v populaci Královéhradeckého kraje téměř na třetinu, hranici 20 % by měl tento podíl překonat již za dva roky a hranici 30 % v roce 2041. Průměrný věk obyvatel vzroste o sedm let, ze současných 42,3 let na 48,8 let.
- Zpracovaná projekce nadále potvrdila, že Královéhradecký kraj je populačně stabilní s projevem obecného procesu stárnutí obyvatelstva České republiky. Společnost musí do budoucna počítat s velkým zvýšením počtu obyvatel v nejvyšších věkových skupinách. Zatímco v současnosti žilo v kraji 10,5 tisíce osob **85letých a starších**, za deset let se jejich počet zvýší na 14,7 tisíce, po roce 2030 se jejich počet zdvojnásobí, za dalších deset let ztrojnásobí a do roku 2050 vzroste na 33,6 tisíce. Jejich podíl na populaci kraje vzroste ze současných 1,9 % na 6,7 % v roce 2050. Bude to důsledek přesunu obyvatel narozených po 2. světové válce do těchto věkových skupin.
- Podle rodinného stavu je na rozdíl od celé populace u seniorů vysoké zastoupení ženatých a vdaných. Tři čtvrtiny mužů seniorů bylo ženatých a 14 % ovdovělých. U žen byla téměř polovina ovdovělých a dvě pětiny vdaných.
- V posledních deseti letech došlo u seniorů k mírnému přírůstku osob vlivem **stěhování**. Migrační saldo bylo podobné a přírůstek se pohyboval mezi 20 až 69 osobami. Roční počet zemřelých se v kraji pohyboval mezi 5 526 a 5 918 osobami, z toho u populace seniorů ve věku 65 a více let mezi 4 284 a 4 901 osobami.
- Stabilní životní podmínky v Královéhradeckém kraji se odrážejí pozitivně v naději dožití, která patří mezi kraje k nejvyšším. Muž ve věku 65 let má v kraji naději dožití dalších 16,07 roků a žena 19,30 roků. Muž ve věku 85 let má naději na dožití 4,68 roků a žena 5,46 roků.
- V kraji bylo podle sčítání 2011 celkem 60 422 **domácností seniorů**, tj. těch hospodařících domácností, kde v jejím čele je osoba ve věku 65 let a více. Domácností seniorů bylo 26,4 % z celkového počtu domácností kraje. V těchto domácnostech žilo 99 tisíc členů a na 1 domácnost připadlo v průměru 1,6 osob.
- Ve struktuře domácností seniorů bylo 26 tisíc domácností tvořených úplnou rodinou (43,2 %) a 29 tisíc domácností jednotlivců (47,9 %).
- Z hlediska **ekonomické aktivity** převažují v domácnostech seniorů nepracující důchodci, z celkového počtu to byly tři čtvrtiny domácností, kde všichni její členové jsou nepracující důchodci. U domácností tvořených úplnou rodinou jsou všichni nepracující důchodci v 69,4 % domácností, u jednotlivců naprostá většina (93,2 %).

- Obyvatelstvo v seniorském věku (nad 65 let) se na rozdíl od mladší populace vyznačuje nižším podílem osob s vysokoškolským **vzděláním** a naopak vyšším zastoupením osob vyučených a se základním vzděláním. Souvisí to s dobou, ve které generace narozené před rokem 1950 vyrůstala, kdy nebyl kladen takový důraz na vzdělání, a to především u žen.
- Míra ekonomické aktivity osob ve věku 60–64 let v kraji byla nízká a výrazně se lišila podle pohlaví. U mužů se pohybovala kolem 37 % a byla nejnižší ze všech krajů. Ekonomicky aktivních senierek v tomto věku byla v kraji pětina, dosáhla téměř celorepublikového průměru a mezi kraji byla pátá nejvyšší. Podobně jako v celé republice i v našem kraji ekonomická aktivita seniorů s věkem nad 65 let výrazně klesá, v tomto věku se u obou pohlaví pohybovala pod průměrem ČR.
- Podle výsledků SLDB 2011 pracovalo v kraji 12,3 tis. důchodců, to bylo 8,7 % ze všech důchodců v kraji. S narůstajícím věkem jejich procento klesalo; ve věku 60–64 let ještě pracovalo 15,3 % důchodců, ve věku 65–69 let 10,3 % důchodců a ve věku nad 70 let jen 2,7 %. S věkem rostl i rozdíl mezi oběma pohlavími ve prospěch mužů.
- Pracující důchodci obojího pohlaví byli nejčastěji v postavení zaměstnanců, s vyšším věkem přibývalo osob pracujících na vlastní účet. Ženy byly častěji zaměstnankyněmi, mužů v postavení zaměstnanců s věkem ubývalo ve prospěch osob pracujících na vlastní účet nebo zaměstnávali další osoby.
- **Zaměstnaní seniori** muži našli nejčastěji uplatnění v průmyslu a v zemědělství, s rostoucím věkem seniorů v těchto odvětvích ubylo ve prospěch odvětví vzdělávání, zdravotní a sociální péče a obchodu. Pracující seniorky působily nejčastěji v nevýrobních odvětvích; zdravotní a sociální péči a vzdělávání, dále v obchodě a v průmyslu. Ve věku nad 65 let jich ubylo v průmyslu a státní správě ve prospěch nevýrobních odvětví.
- Uplatnění na trhu práce našli muži ve věku 60–64 let především jako řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, techničtí a odborní pracovníci a specialisté. Ve věku nad 65 let vzrostlo u seniorů zastoupení specialistů, naopak klesly počty řemeslníků a opravářů. U zaměstnaných senierek (60–64 let) převažovaly specialistky, technické a odborné pracovnice, pracovnice ve službách a v prodeji. Ve věku nad 65 let zůstal vysoký podíl specialistek mezi zaměstnanými, nejvíc klesl podíl technických a odborných pracovnic a vzrostl podíl pomocných a nekvalifikovaných pracovnic.
- Vzdělanostní struktura zaměstnaných seniorů odpovídá potřebám profesí, ve kterých najdou seniori uplatnění na trhu práce. Zejména u seniorů mužů je patrný posun ve prospěch vyššího vzdělání. Mezi zaměstnanými seniory nad 65 let měli téměř shodné zastoupení vysokoškoláci, středoškoláci a vyučení (zhruba 29 %). U senierek tohoto věku vzrostl podíl zaměstnaných vysokoškolaček (téměř 18 %), ale také senierek se základním vzděláním.
- Mezi nejčastější **příčiny úmrtí obyvatel kraje** ve věku nad 65 let patří nemoci oběhové soustavy (53,8 %), novotvary (23,1 %), nemoci dýchací soustavy (5,4 %) a vnější příčiny (2,9 %).
- Seniori se nejčastěji léčili **v ordinacích praktických lékařů** s chronickými onemocněními jako jsou hypertenzní nemoci, ischemické nemoci srdeční a cévní nemoci mozku. Nejvyšší podíl seniorů byl u cévních nemocí mozku (70%), necelých 60 % pacientů s ischemickou nemocí srdce bylo v seniorském věku a u nemocí vysokého krevního tlaku to byla necelá polovina. V období 2009–2013 přibývalo nejvíc pacientů v seniorském věku u hypertenzních nemocí (o 27,6 %), u dalších dvou chronických onemocnění došlo k mírnému poklesu.
- Jedním z nejobávanějších **onemocnění současnosti** jsou zhoubné novotvary, kde významným prorůstovým faktorem je věk. Špatnou zprávou je, že onemocnění zhoubnými novotvarami v seniorském věku přibývá, více nových případů onemocnění bylo u mužů než u žen. Dobrou zprávou je, že při včasné diagnostice a dnešních možnostech medicíny, se daří nemoc léčit, zpomalit nebo alespoň zkvalitnit život pacientů.
- Nejčastějšími typy zhoubných novotvarů u mužů jsou ZN kůže, prostaty, průdušek, plic a tlustého střeva. Ženy trpěly nejčastěji ZN kůže, prsu, těla děložního, průdušek, plic a tlustého střeva. S věkem rostl v kraji nejrychleji výskyt ZN kůže a to u obou pohlaví. Počet onemocnění ZN, v přepočtu na 100 tis. obyvatel, patřil k nejvyšším v republice, u mužů byl druhý a u žen šestý nejvyšší.
- **Podíl hospitalizovaných seniorů** na celkovém počtu hospitalizovaných v letech 2009–2013 rostl; u mužů rychleji než u žen. V celém pětiletém období byly krajské hodnoty vyšší než průměr za ČR. Pokud jsme vztáhli počty hospitalizovaných seniorů na tisíc obyvatel příslušné věkové kategorie, v žádné z nich krajské hodnoty nepřesáhly průměr ČR. To je dáno vysokým počtem seniorů, žijících v našem kraji. Podíl operovaných seniorů se s věkem snižoval a nijak výrazně se v jednotlivých věkových kategoriích

neodlišoval od průměru ČR. Průměrná ošetrovací doba hospitalizovaných osob patřila k nejdelším mezi kraji (7,2 dne).

- **Léčebny dlouhodobě nemocných** v kraji vykazují stabilní počet lůžek a mírný nárůst hospitalizovaných. Většina relativních ukazatelů řadí Královéhradecký kraj na prostřední příčku mezi kraji. Obdobně i jediný hospic v kraji vykazuje stabilní počet lůžek a mírný nárůst hospitalizovaných. V roce 2013 zde bylo hospitalizováno 7,6 pacientů na 10 tisíc obyvatel, což patří k nejvyšším v ČR. V kraji připadlo nejméně zemřelých (686) na tisíc hospitalizovaných a byla zde nejkratší ošetrovací doba (20 dní) ze všech krajů.
- Celkem 81,9 % klientů **domácí zdravotní péče** v roce 2013 bylo v seniorském věku, jejich nárůst od roku 2005 byl téměř 40 %. V přepočtu na tisíc obyvatel kraje, ve věku 65 a více let, to představuje 99 pacientů, a to je třetí nejvyšší počet ze všech krajů. Nejčastěji využívali pacienti DZP kvůli chronickým onemocněním, následovala onemocnění akutní, domácí hospicová péče a pooperační stavy a úrazy. Počty pacientů se u jednotlivých onemocnění od roku 2005 téměř zdvojnásobily s výjimkou chronických onemocnění, kde byl nárůst 40 %.
- V roce 2014 mělo ze zákona nárok na výplatu některého z důchodu celkem 158 868 osob v kraji. **Starobní důchod** (bez souběhu) pobíralo 98 165 seniorů, tj. 61,8 % z celkového počtu osob důchodově pojištěných a další pětina dostávala starobní důchod v souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, celkem 33 590 osob. V souvislosti se stárnutím populace kraje rostly počty příjemců důchodů, u mužů rychleji než u žen. Ještě rychlejší byl nárůst předčasných starobních důchodců, za posledních pět let stoupl jejich počet (u důchodů bez souběhu) o 44,5 % u mužů a o 28,7 % u žen. Podíl příjemců předčasných důchodů v čase rostl, v roce 2014 se zastavil těsně pod 30 % (u obou pohlaví), ale mezi kraji byl pátý nejvyšší.
- Průměrný starobní důchod (bez souběhu) vzrostl v kraji od roku 2010 o více než 9 % u obou pohlaví, muži pobírali v průměru 12 012 Kč a ženy 10 039 Kč. Rozdíl mezi oběma pohlavími se v čase prohluboval ve prospěch mužů. Mezi kraji pobírali muži šestý nejvyšší důchod, naopak ženy pátý nejvyšší.
- **Počet lůžek v domovech pro seniory** v kraji sice rostl, ale přírůstek obyvatel v seniorském věku byl ještě rychlejší. Z tohoto důvodu počet lůžek, v přepočtu na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let, v kraji klesal. Přesto mezi kraji patřil k průměru. Domovy se zvláštním režimem svoji lůžkovou kapacitu od roku 2008 zdvojnásobily na 5,1 lůžka (na tisíc obyvatel věku 65 a více let) v roce 2014, přesto mezi kraji to byl druhý nejvyšší počet. V domovech pro seniory převažovali klienti ve věku 86–95 let (42 %), v domovech se zvláštním určením pak klienti mírně mladší (76–85 let), těch bylo 35,1 %. Počet žádostí o umístění v těchto zařízeních patřil, v přepočtu na tisíc obyvatel seniorského věku, mezi kraji k nejvyšším.
- V kraji vzrostl počet osob, kterým byla poskytnuta **pečovatelská služba**, v roce 2014 to bylo 6 553 klientů. V přepočtu na tisíc obyvatel kraje to byl druhý nejvyšší počet po kraji Plzeňském.
- **Ve volbách** do zastupitelstev obcí dlouhodobě stoupá v kraji podíl **kandidátů** ve vyšších věkových skupinách, v roce 2014 byla téměř jedna desetina všech kandidátů starší 65 let, většina z nich byli muži. Nejvyšší podíl kandidujících seniorů byl ve správním obvodu ORP Nová Paka, z hlediska velikostních skupin obcí kandidovali senioři nejvíce v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli.
- V roce 2014 bylo v kraji zvoleno 228 **zastupitelů starších 65 let**, jejich podíl na zastupitelích celkem činil 5,5 %. Nejvyšší podíl zastupitelů seniorů na zastupitelích celkem (9 %) byl zjištěn ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí. V porovnání velikostních skupin obcí byli senioři nejúspěšnější v krajském městě, kde získali téměř pětinu všech mandátů.
- Podle výsledků VŠIT využila v posledních třech měsících **počítač nebo internet** jedna čtvrtina seniorů v kraji, více než dvě třetiny seniorů nikdy osobní počítač nebo internet nepoužily. Výsledky v kraji jsou v republikovém měřítku dlouhodobě nadprůměrné, ve všech krajích se však podíl seniorů, kteří informační technologie pravidelně využívají, průběžně zvyšuje.
- Nejběžnějším způsobem zájmového vzdělávání seniorů **jsou Univerzity třetího věku**. V kraji tento způsob vzdělávání zajišťuje Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. Virtuální univerzitu třetího věku provozuje v kraji Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze.
- Institucionální **péče o seniory je v České republice** realizována v souladu s Národním akčním plánem podporujícím pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017. Regionálním strategickým dokumentem v oblasti péče o seniory je Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 až 2016, kde jsou vytyčeny dílčí cíle rozvoje sociálních služeb a zdravotní péče o seniory v kraji

1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Český statistický úřad zpracovává a publikuje údaje o počtu a složení obyvatel i jeho vývoji každé čtvrtletí. Věková struktura obyvatel je zveřejňována jednou ročně a součástí těchto výstupů jsou i informace o složení populace podle základních věkových skupin v České republice a územním členění podle krajů, okresů, správních obvodů, měst a obcí. Analýzy demografického vývoje z posledních let i zpracované projekce počtu obyvatelstva potvrzují obecné stárnutí populace České republiky i Královéhradeckého kraje, který patří k populačně nejstarším mezi kraji.

V této kapitole byly podrobněji zpracovány údaje za seniory, tzn. věkovou skupinu osob 65 a víceletých jako celek, případně s větším detailním rozbohem podle věku vzhledem k dostupnosti statistických dat. Demografická analýza zahrnuje vývoj počtu populace seniorů včetně projekce, změny věkové struktury, změny ve stárnutí obyvatel měřené indexem stáří a dále úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití a stěhování.

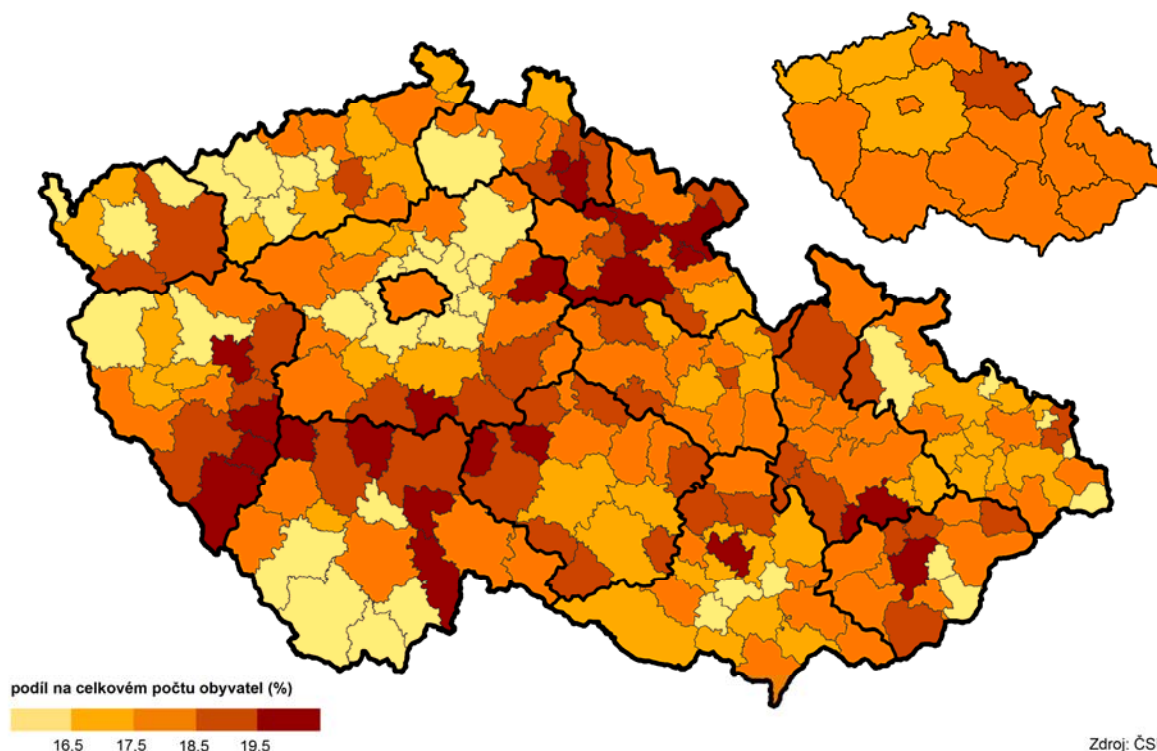
V současné době je Královéhradecký kraj populačně nejstarší v České republice, předstihl již i Hl. město Prahu. Průměrný věk dosáhl v minulém roce 42,3 let, zatímco před deseti lety to bylo 40,3 roků. Zároveň patří kraj k polovině krajů, které početně postupně ztrácejí obyvatelstvo. Za předpokladu uvedeného vývoje plodnosti, úmrtnosti a migrace zůstane i na počátku druhé poloviny tohoto století na přední pozici mezi kraji. Zpracovaná projekce nadále potvrdila, že Královéhradecký kraj je populačně stabilní s projevem obecného procesu stárnutí obyvatelstva České republiky.

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

V Královéhradeckém kraji žilo ke konci roku 2014 celkem **104 773 seniorů**, z toho bylo 43 658 mužů, tj. 41,7 % a 61 115 žen, tj. 58,3 %. Jejich počet se za posledních deset let zvýšil o 24 tisíc, tj. o 30 %. Početně nejvíce seniorů žije v okrese Hradec Králové (32 098 osob), kde je výrazný vliv krajského města, nejméně v okrese Rychnov nad Kněžnou (14 294 osob).

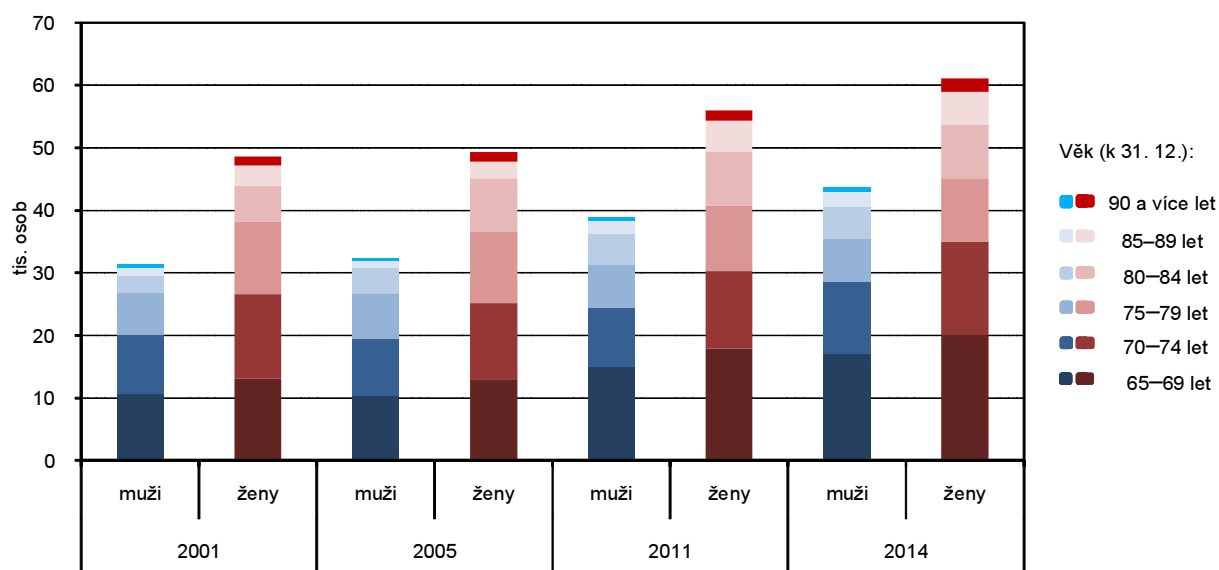
Podíl seniorů na celkové populaci dosáhl 19 % z celkového počtu 551 590 obyvatel, což je nejvyšší podíl v dlouhodobém vývoji a v souvislosti s obecným trendem stárnutí populace se bude nadále zvyšovat. Přitom u mužů činil 16,1 % a u žen 21,8 %. Mezi kraji je to prvenství a na této pozici se kraj drží již třetím rokem. Nejnižší podíl seniorů je ve Středočeském kraji (17,8 %), který má nejmladší populaci mezi kraji.

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Se změnou věkové struktury seniorů nutně dochází ke změnám na trhu práce, v oblasti zdravotní i sociální péče. V roce 2005 přecházela do seniorského věku skupina narozených po roce 1940 a v současné době ročníky 50tých let, čímž **dochází k nárůstu počtu seniorů ve vyšších věkových skupinách**. Za uplynulých 10 let zaznamenala v kraji absolutně nejvyšší nárůst věková skupina 65–69letých, a to o 14 tisíc osob, tj. o tři pětiny. Zdvojnásobil se počet osob ve věkové skupině 85–89letých.

Graf 1.1 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014

Zastoupení seniorů na území kraje podle okresů se pohybuje od 19,7 % v okrese Hradec Králové po 18,1 % v okrese Rychnov nad Kněžnou. Nad průměrem kraje je po okrese Hradec Králové zastoupení seniorů v okrese Náchod (19,2 %). Z pohledu **správních obvodů** obcí s rozšířenou působností (SO ORP) dosáhly pětina podíl seniorů správní obvody Nová Paka, Hradec Králové a Nové Město nad Metují. Na opačném konci pořadí jsou správní obvody Rychnov nad Kněžnou, Jaroměř a Vrchlabí s 17,3 %, 17,5 % a 18,1 %.

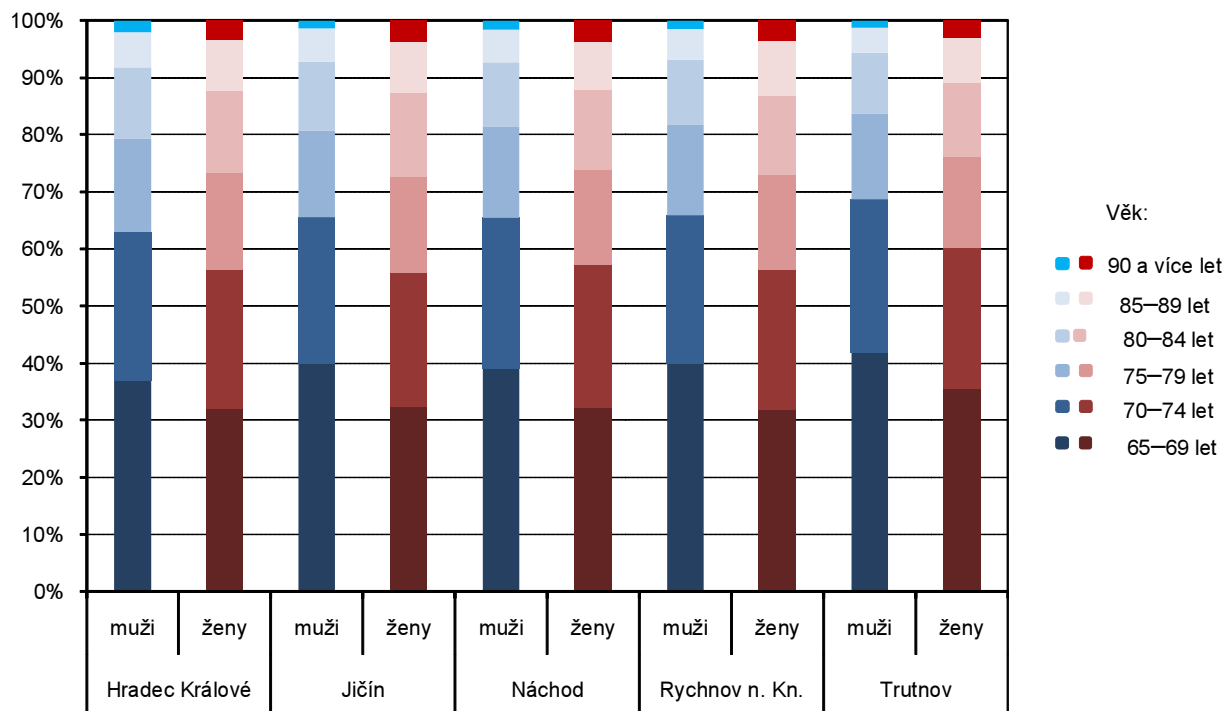
Tab. 1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku (% z počtu 65 a více let)						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Muži										
Královéhradecký kraj	271 147	43 658	16,1	39,2	26,2	15,7	11,7	5,5	1,5	0,2
v tom okresy:										
Hradec Králové	79 303	13 356	16,8	37,0	26,0	16,4	12,5	6,1	1,8	0,2
Jičín	39 385	6 155	15,6	39,9	25,6	15,1	12,2	5,8	1,3	0,1
Náchod	54 590	8 932	16,4	39,0	26,4	15,9	11,4	5,7	1,4	0,2
Rychnov nad Kněžnou	39 035	6 037	15,5	39,9	26,0	15,8	11,4	5,4	1,3	0,1
Trutnov	58 834	9 178	15,6	41,9	26,8	15,0	10,7	4,4	1,1	0,1
Ženy										
Královéhradecký kraj	280 443	61 115	21,8	32,8	24,5	16,6	14,1	8,6	3,1	0,4
v tom okresy:										
Hradec Králové	83 505	18 742	22,4	32,0	24,4	16,9	14,4	8,9	3,1	0,3
Jičín	39 990	8 678	21,7	32,4	23,5	16,7	14,7	9,0	3,3	0,4
Náchod	56 540	12 410	21,9	32,0	25,2	16,7	14,1	8,3	3,3	0,5
Rychnov nad Kněžnou	39 891	8 257	20,7	31,8	24,6	16,5	13,9	9,6	3,3	0,4
Trutnov	60 517	13 028	21,5	35,5	24,7	15,9	13,2	7,7	2,7	0,4

Podíl seniorů mužů je vyšší než žen ve věkových skupinách 65–69 a 70–74 a od 75letých a starších převažují ženy. Toto rozložení podle pohlaví je ve všech okresech shodné. Určité rozdíly jsou mezi okresy v podílu věkových skupin seniorů. V okrese Trutnov je nejvyšší podíl mužů i žen ve věkové skupině 65–69 let a nejnižší ve všech věkových skupinách od 75 let.

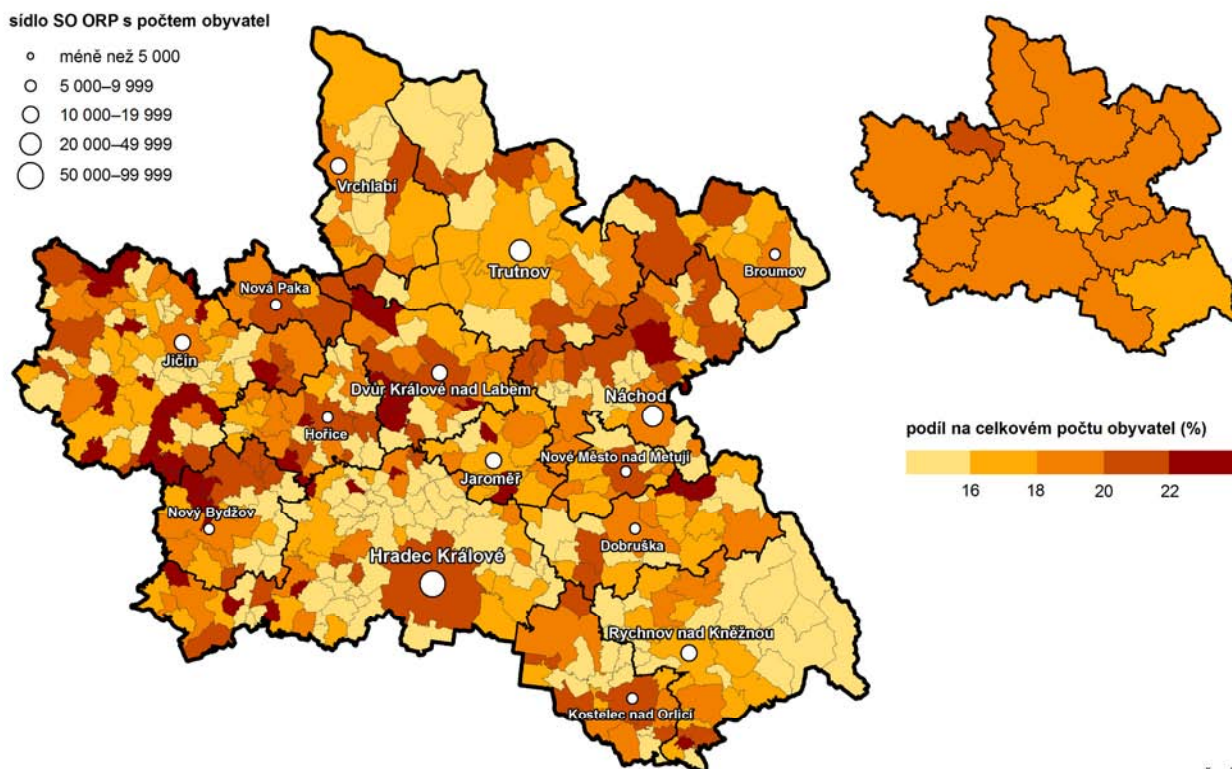

Graf 1.2 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle okresů, pohlaví a věku k 31. 12. 2014

V krajském městě Hradec Králové žilo na konci minulého roku 20 401 seniorů, což představuje dvě třetiny seniorů z celého okresu a pětinu seniorů celého kraje. Druhý největší počet seniorů podle obcí v počtu 5 550 osob bydlí ve městě Trutnov (čtvrtina obyvatel okresu a 5,3 % obyvatel kraje) a třetí místo patří Náchodu s 4 053 seniory (pětina obyvatel okresu a 3,9 % obyvatel kraje). V těchto dvou městech je i vyšší podíl 65–69letých a nejvyšší podíl 95letých a starších seniorů mezi velikostními skupinami obcí.

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014

Zdroj: ČSÚ

Tab 1.2 Věková struktura obyvatelstva kraje podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014

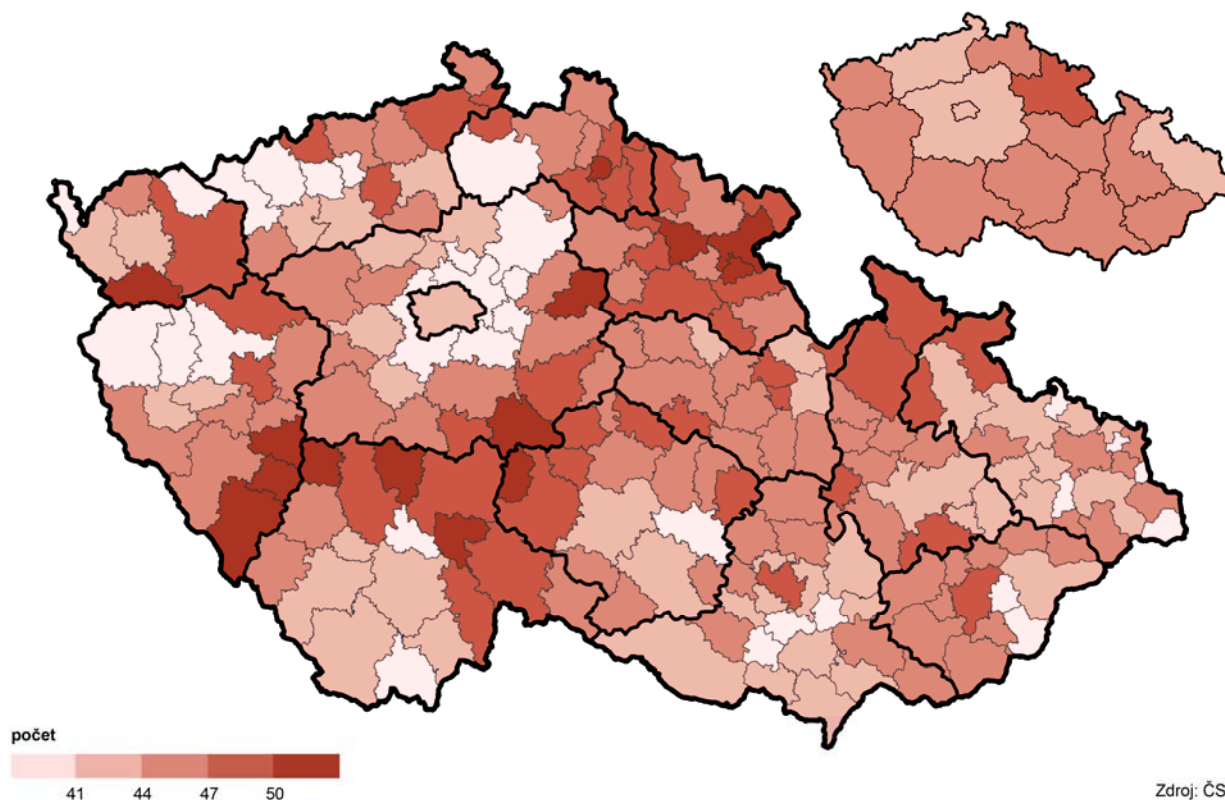
	Celkem	v tom obce s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Počet obcí	448	100	174	95	36	21	19	2	1
Počet obyvatel	551 590	13 457	55 799	63 946	49 098	58 533	166 648	51 301	92 808
z toho ženy (%)	50,8	49,1	49,4	49,8	49,5	50,6	51,4	51,8	52,1
z celku ve věku (%):									
0–14 let	15,0	15,5	15,9	15,7	15,6	15,0	14,8	15,1	14,1
15–64 let	66,0	66,8	67,2	67,4	67,3	66,1	65,6	66,2	63,9
65 a více let	19,0	17,6	16,9	16,9	17,0	19,0	19,6	18,7	22,0
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	104 773	2 375	9 448	10 800	8 355	11 118	32 673	9 603	20 401
v tom ve věku (%):									
65–69 let	35,5	36,0	36,9	37,8	37,0	35,9	35,4	36,4	32,4
70–74 let	25,2	23,7	23,7	24,3	24,9	25,6	25,6	25,6	25,7
75–79 let	16,2	15,7	16,0	15,4	16,1	16,3	16,1	15,7	17,2
80–84 let	13,1	13,0	12,9	13,0	12,4	12,8	12,9	12,7	14,1
85–89 let	7,3	8,4	7,7	6,9	6,9	7,0	7,3	6,9	7,9
90–94 let	2,4	2,9	2,5	2,4	2,4	2,2	2,4	2,3	2,6
95 a více let	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5	0,2
z toho ženy (%)	58,3	56,5	56,9	57,3	56,8	58,7	58,7	60,2	58,8
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	10 509	276	992	1 033	800	1 050	3 252	926	2 180
z toho ženy (%)	70,3	67,4	72,6	71,1	72,4	72,2	70,9	73,2	65,6
Index stáří ¹⁾	126,4	113,7	106,8	107,8	108,8	127,0	132,2	124,2	156,1
Index ekonomického zatížení ²⁾	51,6	49,6	48,8	48,3	48,5	51,4	52,5	51,0	56,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Podle velikostních skupin obcí v kraji je převážná většina venkovských obcí ve skupině do 2 000 obyvatel a města ve velikostní skupině nad 2 000 obyvatel, i když je v kraji deset měst s počtem obyvatel mezi 500 a 2 000 obyvateli.

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Věkovou strukturu charakterizují také ukazatele **index stáří** a indexy závislosti. Index stáří udává počet osob 65 a více letých na 100 dětí ve věku 0–14 let. Královéhradecký kraj zaujímá **první místo mezi kraji** hodnotou 126,4 seniorů na 100 dětí a je nad celorepublikovým průměrem (117,4) o 8,9 procentních bodů. Následuje v pořadí kraj Zlínský (126,3) a Hl. město Praha (125,8).

Ekonomické zatížení produktivní složky obyvatelstva měříme pomocí indexů závislosti. Zastoupení starší populace osob 60 a víceletých v porovnání k osobám ve věku ekonomické aktivity 20–59 let je v Královéhradeckém kraji **nejvyšší mezi kraji**, což je 48,5 osob ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let. To se projevuje i v poměrně rovnoměrném rozložení indexu po celém území kraje, jak je zobrazeno v předchozím kartogramu podle krajů a správních obvodů ORP. Nejvyšší byl tento index ve správních obvodech ORP Dvůr Králové nad Labem (52,8), Nové Město nad Metují (51,8) a Náchod (50,5) a naopak nejnižší ve správních obvodech Rychnov nad Kněžnou (44,2), Jaroměř (44,5) a Nový Bydžov (45,8). V největším správním obvodu Hradec Králové připadlo 50 osob ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let.

Rodinný stav, národnost, víra

Další charakteristiky populace seniorů v kraji poskytují výsledky sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2011. Data byla poprvé zpracována podle místa obvyklého pobytu, tj. v místě, kde byla sčítaná osoba členem konkrétní domácnosti a kde obvykle bydlela. Proto jsou data získaná ze sčítání lidu odlišná od každoročních bilancí obyvatelstva, kde jsou započtení obyvatelé s trvalým či dlouhodobým pobytem. Podle výsledků sčítání mělo v kraji v roce 2011 obvyklý pobyt 92 020 obyvatel starších 65 let, z toho bylo 59,2 % žen, zatímco v celé populaci kraje 50,9 % žen. Z výsledků sčítání jsou k dispozici údaje o rodinném stavu, národnosti, víře i rodácích.

Podle **rodinného stavu** je u populace seniorů vyšší zastoupení ženatých a vdaných než u celé populace. Tři čtvrtiny mužů seniorů bylo ženatých a 14 % ovdovělých, žen bylo ovdovělých téměř polovina a dvě pětiny vdaných. Převaha vdov byla zaznamenána od věkové skupiny 75–79 let a od věkové skupiny 85–90 let byla většina žen vdovami. Z pohledu věkových skupin žila většina mužů v manželství ve věkových skupinách od 60 do 89 let, v nejvyšší věkové skupině převažovali vdovci.

Tab. 1.3 Senioři podle rodinného stavu, pohlaví a věku v Královéhradeckém kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	268 967	116 871	119 169	25 224	7 091	278 949	94 482	118 494	31 563	34 060
v %	100,0	43,5	44,3	9,4	2,6	100,0	33,9	42,5	11,3	12,2
z toho ve věku 65 a více let	37 542	1 060	28 271	2 775	5 418	54 478	1 250	21 490	4 828	26 892
v %	100,0	2,8	75,3	7,4	14,4	100,0	2,3	39,4	8,9	49,4
v tom ve věku:										
65–69	14 104	3,5	79,2	10,9	6,3	16 967	2,3	58,9	12,1	26,7
70–74	8 961	2,5	80,1	7,0	10,4	11 990	2,4	48,7	9,2	39,7
75–79	7 097	2,2	76,6	5,1	16,2	10 503	1,9	34,5	7,3	56,3
80–84	4 837	2,5	66,8	3,7	26,9	8 758	2,2	18,4	6,5	72,9
85–89	2 072	2,3	52,2	3,2	42,3	4 857	3,0	7,8	5,6	83,6
90–94	400	4,0	40,3	1,8	53,8	1 128	3,0	3,5	5,3	87,9
95 a více let	71	4,2	26,8	1,4	67,6	275	2,9	0,7	1,8	94,2

V posledních letech roste v kraji podíl rozvádějících se manželů po dlouholetém společném soužití. Tato tendence je patrná i u nejstarších obyvatel, zejména v posledních dvou letech.

Tab. 1.4 Sňatky a rozvody seniorů Královéhradeckého kraje v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Sňatky podle bydliště ženicha									
Celkem	2 706	2 738	2 964	2 738	2 421	2 484	2 347	2 337	2 268	2 508
z toho ve věku ženicha 65 a více let	29	22	34	31	37	30	18	27	36	36
v %	1,1	0,8	1,1	1,1	1,5	1,2	0,8	1,2	1,6	1,4
z toho ve věku nevěsty 65 a více let	13	8	13	15	11	9	6	6	21	14
v %	0,5	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,9	0,6
	Rozvody									
Celkem	1 716	1 692	1 736	1 515	1 597	1 640	1 459	1 354	1 543	1 379
z toho ve věku muže 65 a více let	14	14	17	12	21	29	24	27	42	49
v %	0,8	0,8	1,0	0,8	1,3	1,8	1,6	2,0	2,7	3,6
z toho ve věku ženy 65 a více let	9	10	8	3	11	12	8	18	29	21
v %	0,5	0,6	0,5	0,2	0,7	0,7	0,5	1,3	1,9	1,5

Otázka národnosti a víry byla ve sčítání ponechána na vůli obyvatel. Respondenti údaje nemuseli vyplnit, proto jsou výsledky ovlivněny touto skutečností a struktura odpovědí je proto počítána na zjištěné odpovědi. **Národnost** neuvedla čtvrtina obyvatel kraje, u seniorů to byla necelá pětina. V Královéhradeckém kraji je vyšší zastoupení české národnosti než v průměru České republiky a zůstalo stejnorodé jako v předchozím sčítání. U seniorů bylo zastoupení české národnosti také nejčastější.

Tab. 1.5 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	92 020	37 542	54 478	31 071	20 951	17 600	22 398
z toho národnost:							
česká	71 448	77,6	77,6	76,7	76,9	77,9	79,4
moravská	128	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
maďarská	116	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
německá	765	0,8	0,8	0,7	1,0	0,9	0,8
polská	198	0,1	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1
ruská	28	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
slovenská	1 582	1,6	1,8	2,0	1,9	1,4	1,3
ukrajinská	62	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
vietnamská	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
neuvedeno	17 641	18,5	19,7	18,8	18,6	18,5	20,7

K náboženskému vyznání se při sčítání 2011 v kraji vyjádřilo 46 % obyvatel, u seniorů to bylo obdobné, a to 44 %. Většina seniorů, která se přihlásila k církvi, se hlásila z více než dvou třetin k římskokatolickému vyznání.

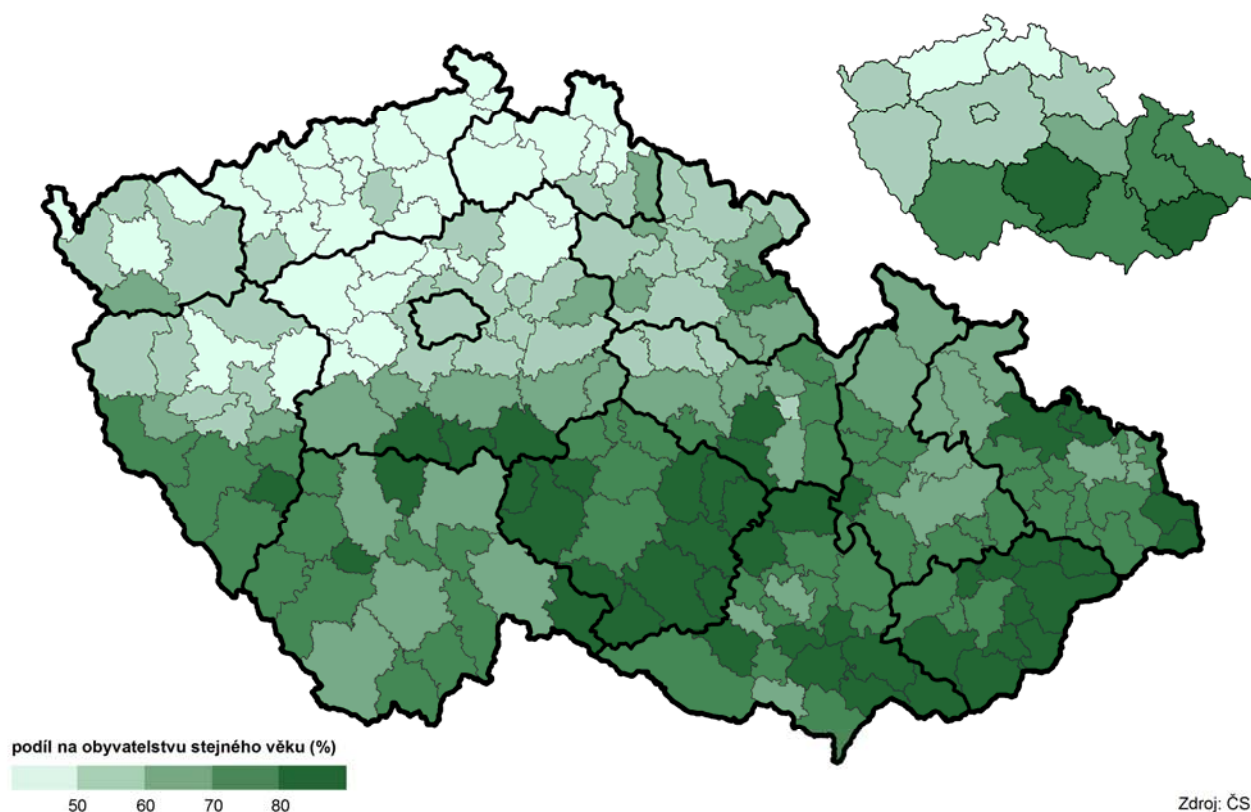
Tab. 1.6 Seniori ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku v Královéhradeckém kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	92 020	40,8	59,2	33,8	22,8	19,1	24,3
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	7,9	12,0	5,2	8,7	7,7	7,8	7,3
věřící - hlásící se k církvi	25,4	39,3	15,7	20,4	26,5	28,2	28,9
z toho:							
Církev československá husitská	12,6	13,2	11,5	10,4	10,9	13,4	15,6
Církev římskokatolická	69,5	68,5	71,2	69,0	72,3	70,5	66,7
Československá církev evangelická	4,4	4,3	4,5	4,7	3,9	4,0	4,7
bez náboženské víry	22,7	29,6	18,0	25,3	21,1	21,4	21,8
neuvedeno	44,0	64,2	30,0	45,6	44,8	42,6	42,0

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobá migrace, stěhování

Výsledky sčítání lidu poskytly také porovnání místa narození se současným bydlištěm seniorů. Jednalo se o bydliště matky v době narození sčítané osoby, které je podle metodiky sčítání obvykle totožné s prvním bydlištěm, kde sčítaná osoba po narození žila. Jako **rodáci** byli sečteni ti, u nichž bylo místo současného pobytu stejné jako bydliště matky v době jejich narození. U těchto výsledků bylo velmi málo nezjištěných údajů.

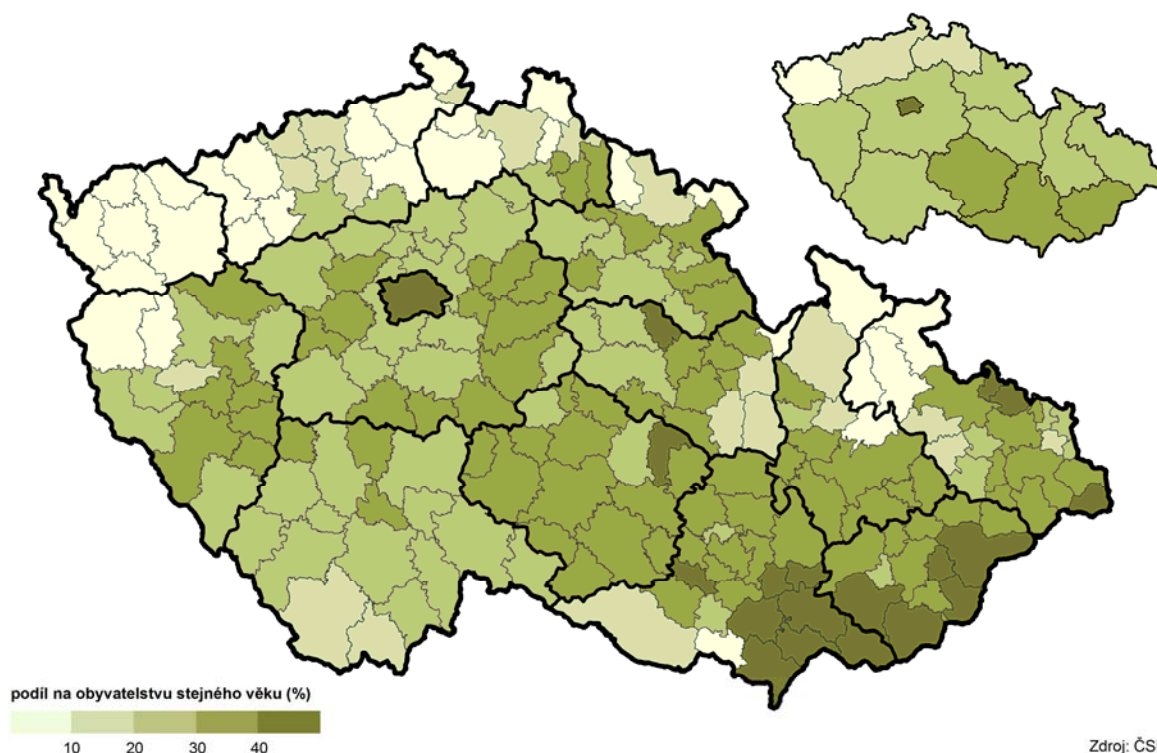
Tab. 1.7 Seniori podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	92 020	40,8	59,2	33,8	22,8	19,1	24,3
v tom:							
narození v České republice	84 988	91,6	93,5	92,8	91,7	93,0	91,8
z toho:							
v obci bydliště	24 542	27,2	31,2	29,5	28,7	28,3	28,7
v jiné obci okresu	17 002	21,2	18,4	19,7	20,4	20,0	20,0
v jiném okrese kraje	11 890	14,3	13,6	14,0	14,6	14,1	13,2
v jiném kraji	22 223	26,1	26,2	26,9	25,8	26,0	25,5
narození v zahraničí	6 834	8,2	6,3	7,1	8,1	6,8	7,8
z toho ve Slovenské republice	4 352	63,3	64,4	62,6	64,8	65,9	62,5
nezjištěno	198	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3

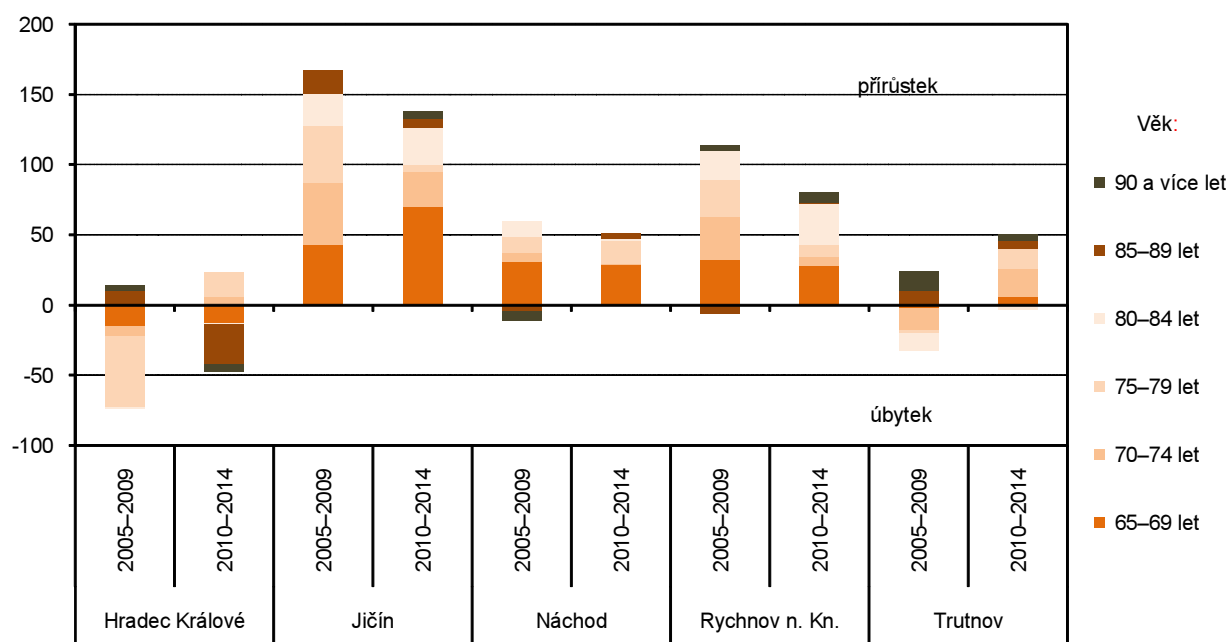
Silné pouto k místu svého narození v kraji přetrvává. Podle sčítání 2011 žilo ve své rodné obci 45,6 % obyvatel. Muži mají větší fixaci na místo narození, ženy ve větší míře následují po sňatku manžela do místa bydliště. Mezi hlavní rozdíly mezi mladou a starší generací patřilo vyšší zastoupení osob ve věku 65 a více let pocházejících ze zahraničí. Místo narození mimo Českou republiku uvedlo 7,4 % seniorů, téměř ze dvou třetin pocházeli ze Slovenské republiky.

Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)

Na základě demografických výsledků o migraci obyvatel nedošlo v Královéhradeckém kraji k žádné velké **migraci seniorů**. V posledních deseti letech došlo u seniorů k mírnému přírůstku vlivem stěhování a v jednotlivých letech bylo migrační saldo většinou podobné a pohybovalo se mezi 20 až 69 osobami.

Graf 1.3 Přírůstek (úbytek) seniorů stěhovaním podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014

Tab. 1.8 Stěhování seniorů kraje podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Přistěhovalí										
Celkem	6 100	6 787	8 208	6 595	5 086	5 051	4 070	4 278	4 098	4 397
z toho ve věku 65 a více let	254	246	227	274	227	236	256	269	270	302
v %	4,2	3,6	2,8	4,2	4,5	4,7	6,3	6,3	6,6	6,9
v tom ve věku:										
65–69 let	62	50	50	70	75	68	79	93	90	102
70–74 let	48	59	40	49	35	46	54	55	49	59
75–79 let	55	50	50	53	35	46	42	42	40	44
80–84 let	52	38	50	60	40	50	52	44	51	46
85–89 let	20	32	25	32	36	21	24	21	28	31
90 a více let	17	17	12	10	6	5	5	14	12	20
Vystěhovalí										
Celkem	4 725	5 312	6 175	5 015	5 554	5 118	4 458	4 830	4 668	4 620
z toho ve věku 65 a více let	186	178	207	199	202	167	220	201	211	239
v %	3,9	3,4	3,4	4,0	3,6	3,3	4,9	4,2	4,5	5,2
v tom ve věku:										
65–69 let	39	52	35	47	45	56	68	49	56	83
70–74 let	38	33	34	41	27	31	32	37	49	55
75–79 let	46	37	51	39	44	29	28	35	36	25
80–84 let	33	32	45	39	50	29	53	41	33	35
85–89 let	19	16	30	26	27	16	29	30	30	30
90 a více let	11	8	12	7	9	6	10	9	7	11
Přírůstek (úbytek) stěhováním										
Celkem	1 375	1 475	2 033	1 580	-468	-67	-388	-552	-570	-223
z toho ve věku 65 a více let	68	68	20	75	25	69	36	68	59	63
v tom ve věku:										
65–69 let	23	-2	15	23	30	12	11	44	34	19
70–74 let	10	26	6	8	8	15	22	18	-	4
75–79 let	9	13	-1	14	-9	17	14	7	4	19
80–84 let	19	6	5	21	-10	21	-1	3	18	11
85–89 let	1	16	-5	6	9	5	-5	-9	-2	1
90 a více let	6	9	0	3	-3	-1	-5	5	5	9
Vnitrokrajské stěhování										
Celkem	7 864	8 492	9 316	9 225	8 466	8 978	8 724	8 971	9 130	9 073
z toho ve věku 65 a více let	519	497	459	443	448	425	444	494	538	534
v %	6,6	5,9	4,9	4,8	5,3	4,7	5,1	5,5	5,9	5,9

Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití

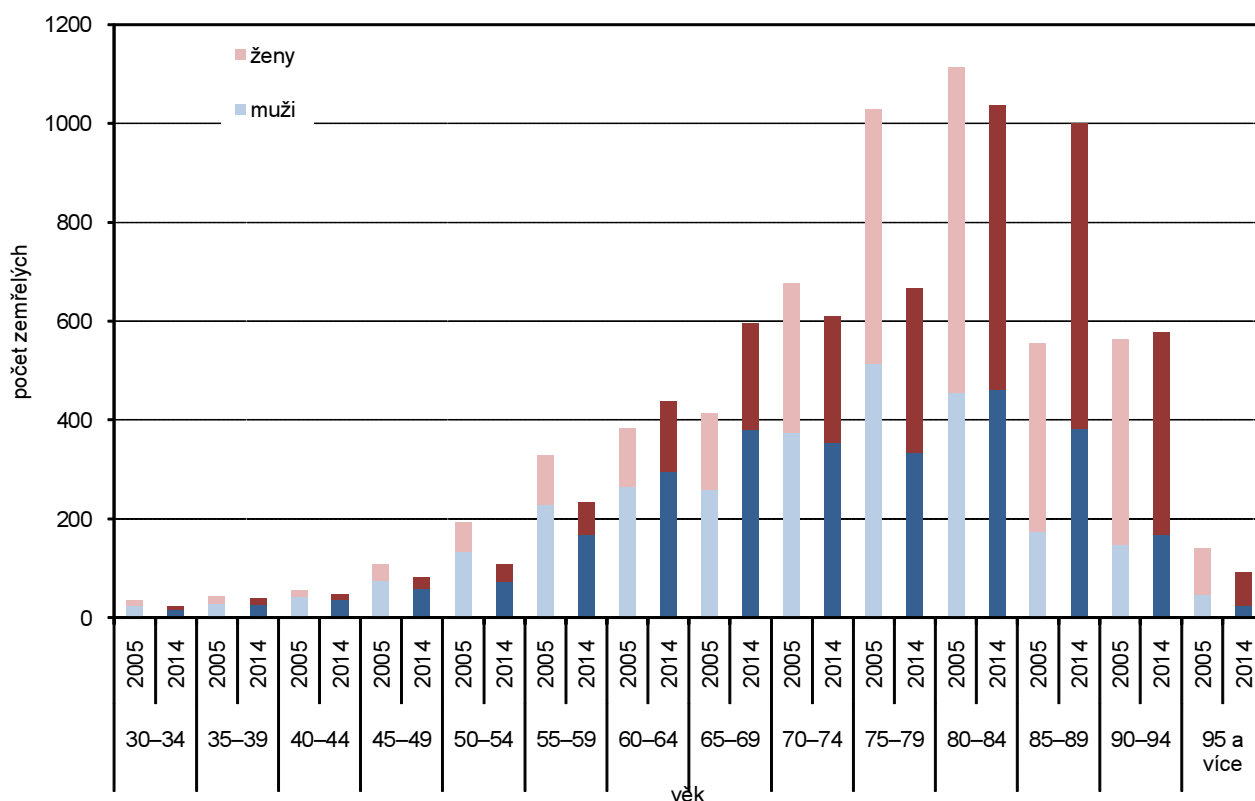
Roční počet zemřelých se v uplynulých deseti letech pohyboval v kraji mezi 5 526 a 5 918 osobami podle vývoje nemocnosti v jednotlivých letech. Nárůst podílu zemřelých ve věku 65 a více let pokračuje vzhledem k rostoucímu podílu seniorů ovlivněném populačně silnějšími ročníky. Největší podíl úmrtí seniorů po celé desetiletí připadlo na věkovou skupinu 80–84 let. Zatímco před deseti lety bylo nejméně zemřelých seniorů 65–69letých v loňském roce vzrostl jejich podíl téměř o 4 procentní body.

Tab. 1.9 Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	4 492	4 443	4 382	4 284	4 676	4 362	4 595	4 709	4 901	4 580
v tom (%):										
muži	43,9	43,5	43,6	43,9	45,0	46,2	45,8	46,4	45,9	45,9
ženy	56,1	56,5	56,4	56,1	55,0	53,8	54,2	53,6	54,1	54,1
v tom ve věku (%):										
65–69 let	9,2	9,9	11,3	11,1	11,5	11,8	12,4	12,8	13,3	13,0
70–74 let	15,1	15,6	13,8	13,3	12,1	12,4	12,5	13,4	12,2	13,3
75–79 let	22,9	22,1	19,9	20,8	18,2	18,8	17,5	16,8	14,9	14,6
80–84 let	24,8	24,9	26,0	26,0	25,2	25,9	24,4	22,0	23,5	22,6
85–89 let	12,3	14,9	18,1	19,0	22,9	21,2	21,5	22,6	22,1	21,8
90 a více let	15,7	12,7	10,9	9,8	10,0	9,9	11,7	12,5	13,9	14,7

Úmrtnost je základní demografický proces pro stanovení trendu vývoje počtu obyvatel v dalších letech. Z hlediska pohlaví byl vývoj úmrtnosti v neprospěch mužů a jejich zastoupení se v čase zvyšovalo. V nejvyšších věkových skupinách 85letých a starších výrazněji převažovaly ženy.

Graf 1.4 Zemřelí obyvatelé Královéhradeckého kraje podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014

Nemoci oběhové soustavy patřily z hlediska velikostních skupin obcí mezi častější důvody úmrtí seniorů ve venkovských obcích než ve větších městech. Ve třech největších městech kraje nad 20 tisíc obyvatel Hradci Králové, Trutnově a Náchodě byl naopak vyšší podíl úmrtí na nemoci dýchací soustavy.

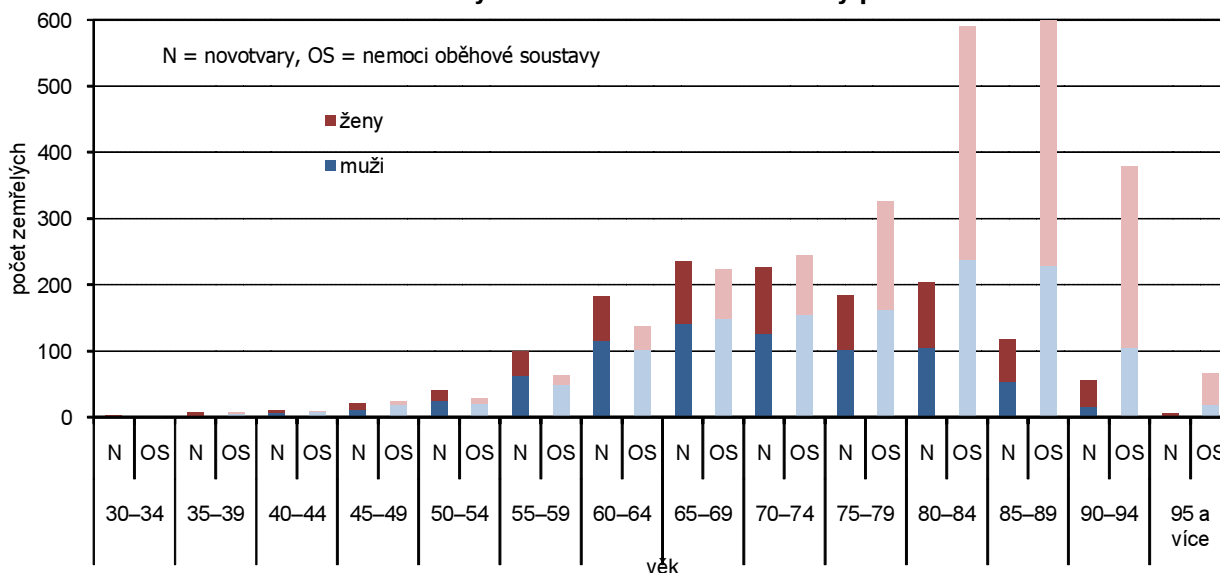
Tab. 1.10 Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Zemřelí	5 614	125	554	618	440	657	1 715	510	995
z toho ve věku 65 a více let	4 580	105	464	491	350	522	1 389	419	840
v %	81,6	84,0	83,8	79,4	79,5	79,5	81,0	82,2	84,4
v tom ve věku (%):									
65–69 let	13,0	8,6	13,1	12,8	16,0	13,0	14,0	13,8	10,4
70–74 let	13,3	12,4	12,1	12,4	13,4	15,9	14,0	11,7	12,6
75–79 let	14,6	13,3	11,0	14,9	16,3	16,1	14,8	12,6	15,4
80–84 let	22,6	25,7	26,7	23,2	21,1	20,7	21,5	18,9	25,1
85–89 let	21,8	27,6	23,7	21,2	20,6	19,9	20,7	25,8	22,1
90 a více let	14,7	12,4	13,4	15,5	12,6	14,4	15,0	17,2	14,4
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):									
novotvary	23,1	21,0	22,0	21,6	23,1	21,6	23,5	23,6	24,6
nemoci oběhové soustavy	53,8	57,1	55,2	56,6	54,3	55,2	53,3	50,1	52,9
nemoci dýchací soustavy	5,4	4,8	5,0	5,5	5,4	3,8	5,5	6,0	6,4
vnější příčiny	2,9	1,9	2,8	2,4	2,6	2,9	3,2	3,3	2,5

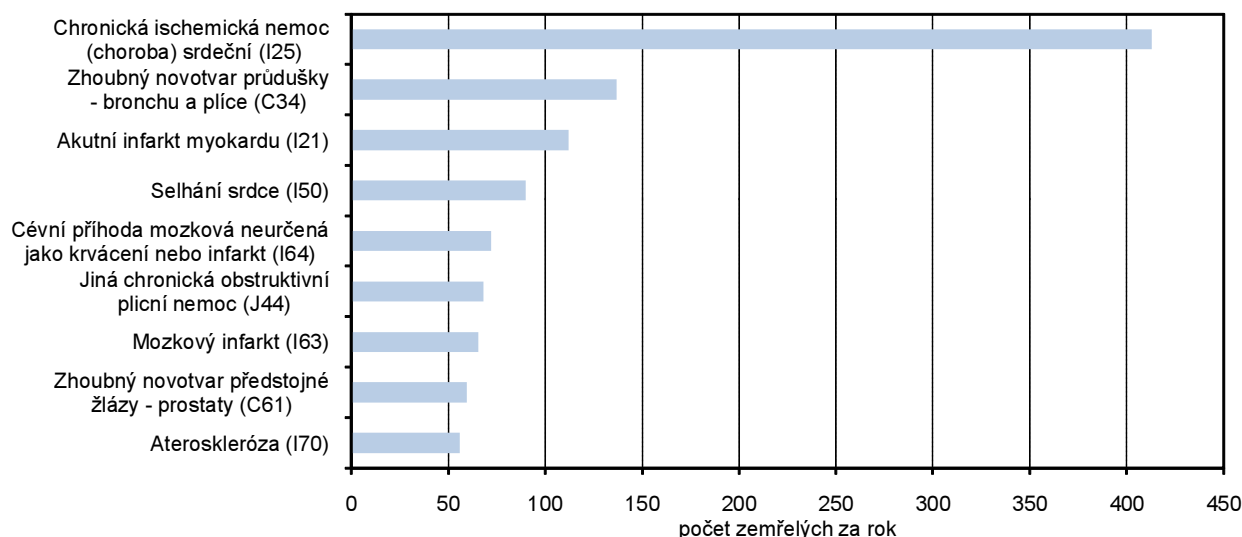
Mezi zemřelými seniory stejně jako v celé populaci zůstávají nejčastější příčinou úmrtí **onemocnění oběhové soustavy**. Stojí za více než polovinou úmrtí v kraji a v roce 2014 na toto onemocnění zemřelo 53,8 % osob 65letých a starších tj. 2 466 osob. Příčiny úmrtí na novotvary převládají u mladších osob a s přibývajícím věkem klesají.

Graf 1.5 Zemřeli na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014

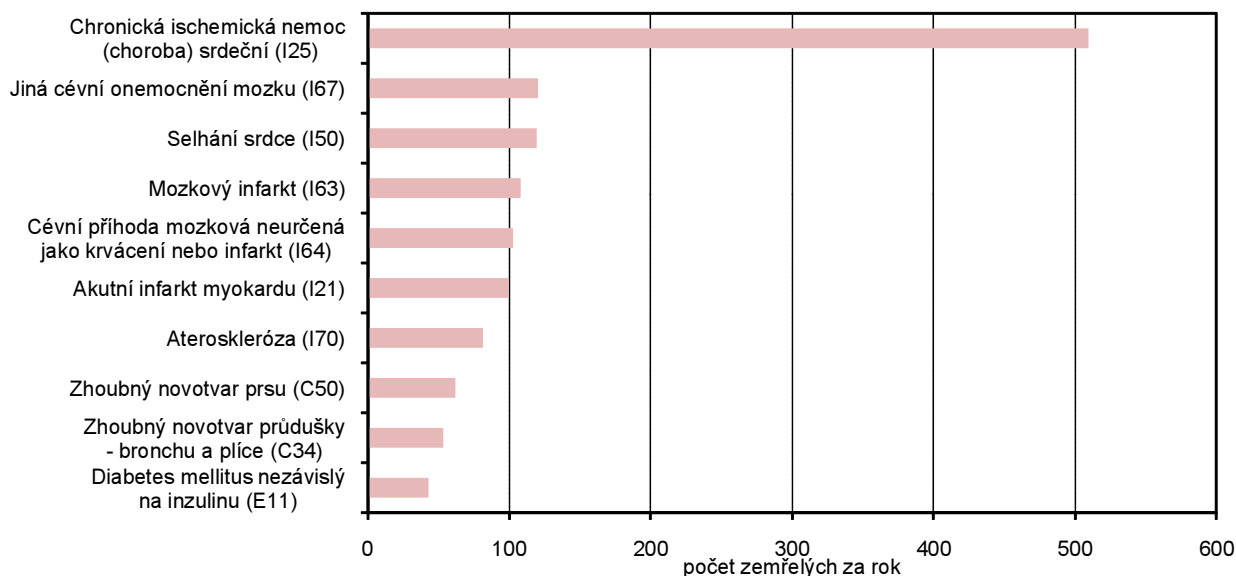
Podle podrobného seznamu mezinárodní klasifikace nemocí byla nejčastějším důvodem úmrtí **chronická ischemická choroba srdeční**, která několikanásobně překonala další příčiny. Ročně na ní umíralo průměrně 923 seniorů, následovaly nemoci plic a srdce. Z onemocnění oběhové soustavy to byl infarkt myokardu, selhání srdce a cévní příhoda mozková. Z novotvarů byl nejčastějším důvodem zhoubný novotvar průdušky a plic, z nemocí dýchací soustavy byla nejčastěji uvedena pneumonie, tj. zápal plic, a jiná chronická obstruktivní plicní nemoc. Mezi staršími se také častěji vyskytovala ateroskleróza, Alzheimerova nemoc a cukrovka.

Graf 1.6 Hlavní příčiny úmrtí seniorů mužů v Královéhradeckém kraji (roční průměr 2011 až 2014)

Mezi hlavní příčiny úmrtí seniorů mužů patřila v letech 2011 až 2014 chronická ischemická nemoc srdeční, zemřelo na ni ročně v průměru 413 mužů. Druhou nejčastější příčinou byl zhoubný novotvar průdušky a plic s ročním průměrným počtem 137 zemřelých a třetí byl akutní infarkt myokardu s průměrným ročním počtem 112 zemřelých.

Graf 1.7 Hlavní příčiny úmrtí senierek v Královéhradeckém kraji (roční průměr 2011 až 2014)

Hlavní příčinou úmrtí senierek byla v letech 2011 až 2014 také chronická ischemická nemoc srdeční, zemřelo na ni ročně v průměru 510 žen. Druhou nejčastější příčinou bylo jiné cévní onemocnění mozku s průměrným ročním počtem 120 zemřelých a třetí bylo selhání srdce s průměrným ročním počtem rovněž 120 zemřelých. Mezi deset nejčastějších příčin úmrtí u žen patřila cukrovka s průměrným ročním úmrtím 43 osob.

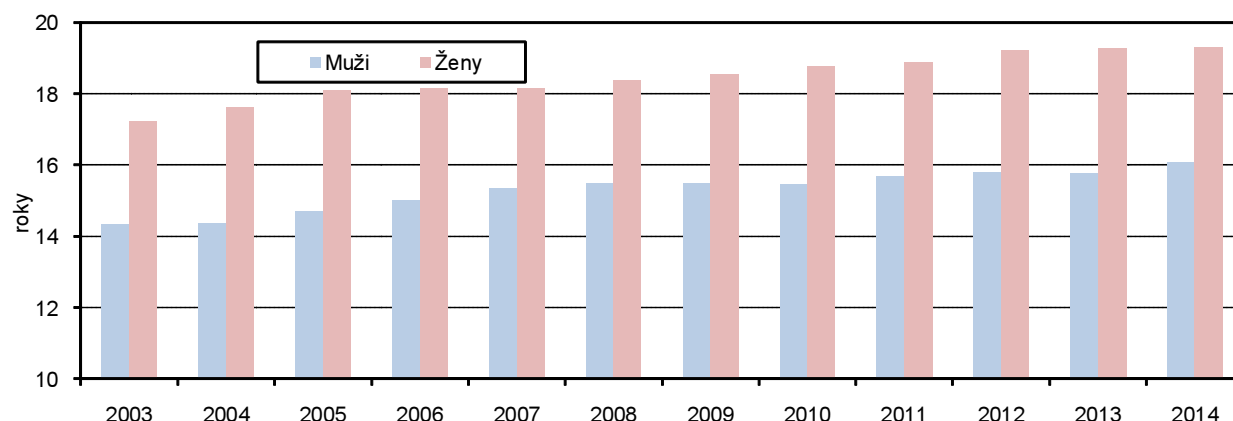
Tab. 1.11 Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřelí	5 614	19,6	64,2	0,7	1,7	0,5	7,9	2,9	2,4
z toho ve věku 65 a více let	4 580	18,4	65,8	0,7	0,7	0,5	9,5	2,2	2,4
v tom muži	2 104	20,6	67,1	0,6	1,1	0,4	5,3	2,4	2,5
ženy	2 476	16,5	64,7	0,8	0,3	0,5	13,0	2,0	2,3
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	105	23,8	64,8	1,0	0,0	1,9	2,9	1,9	3,8
200–499 obyvatel	464	21,6	64,0	0,2	0,2	1,1	7,8	3,0	2,2
500–999 obyvatel	491	17,5	69,0	0,0	0,4	0,4	7,7	2,6	2,2
1 000–1 999 obyvatel	350	19,7	69,4	1,1	0,3	0,0	7,4	0,3	1,7
2 000–4 999 obyvatel	522	17,8	63,4	1,1	1,1	0,2	10,7	2,5	3,1
5 000–19 999 obyvatel	1 389	17,2	66,5	0,7	0,8	0,5	10,0	2,0	2,3
20 000–49 999 obyvatel	419	17,2	67,3	1,0	0,5	0,2	9,5	2,1	2,1
50 000 a více obyvatel	840	18,9	63,0	0,8	1,0	0,4	11,3	2,3	2,4

Stabilní životní podmínky v Královéhradeckém kraji se odrážejí pozitivně v naději na dožití, kde kraj dosahuje příznivých výsledků. Kraj má v současnosti nejvyšší průměrný věk obyvatel mezi kraji a zároveň jednu z nejvyšších **nadějí dožití** mužů i žen při narození. U mužů je to mezi kraji 3. místo a u žen 5. místo. Posunem úmrtnosti do vyššího věku dlouhodobě roste naděje dožití. Je to i základní ukazatel využívaný při výpočtu projekce obyvatel kraje. Ukazatel naděje dožití vyjadřuje průměrný počet let, který má naději prožít osoba v daném věku při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období daného úmrtnostní tabulkou. Počítá se každoročně za Českou republiku, za kraje za dvouletá období a za okresy a správní obvody za pětiletá období kvůli vyloučení nahodilých výkyvů.

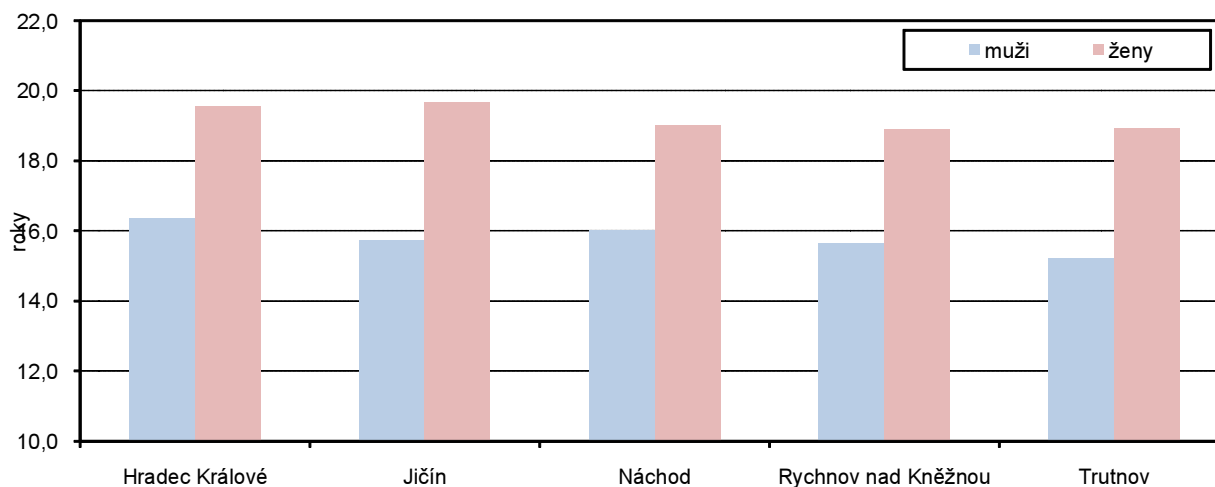

Graf 1.8 Naděje dožití seniorů Královéhradeckého kraje v období 2003–2014 (dvouleté průměry)

Stejně jako v celé republice i v Královéhradeckém kraji hodnota tohoto ukazatele dlouhodobě roste a je nad celostátním průměrem. Za uplynulých deset let vzrostla naděje dožití u mužů ve věku 65 let z 14,70 na 16,07 roků, tj. o 1,37 roků a u 65letých žen z 18,10 roků na 19,30 roků, tj. o 1,20 roků. Znamená to, že muž ve věku 65 let, kterého dosáhl v roce 2013 nebo 2014 má naději prožít dalších téměř 16 let a žena více než 19 let. Ve věku 75 let by muž mohl žít dalších 9,3 roků, žena 11 roků a ve věku 85 let má muž naději prožít dalších 4,7 roků a žena 5,5 roků.

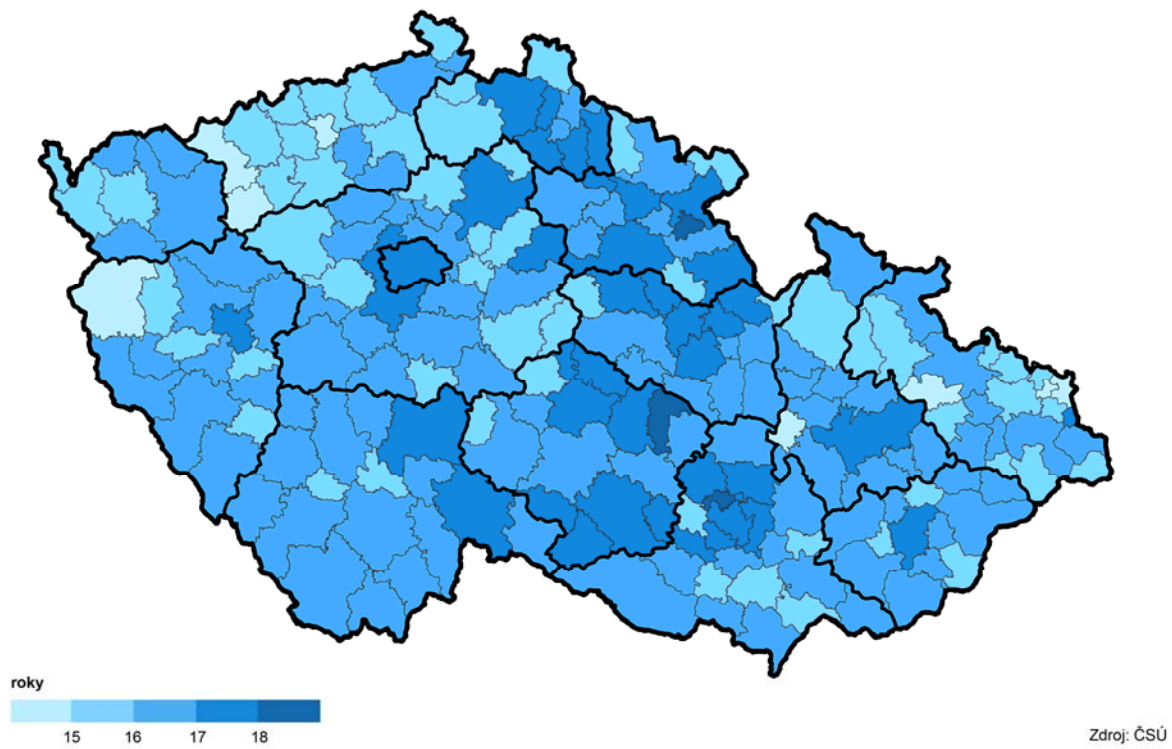
Graf 1.9 Naděje dožití osob ve věku 65 let v okresech Královéhradeckého kraje v období 2009–2013

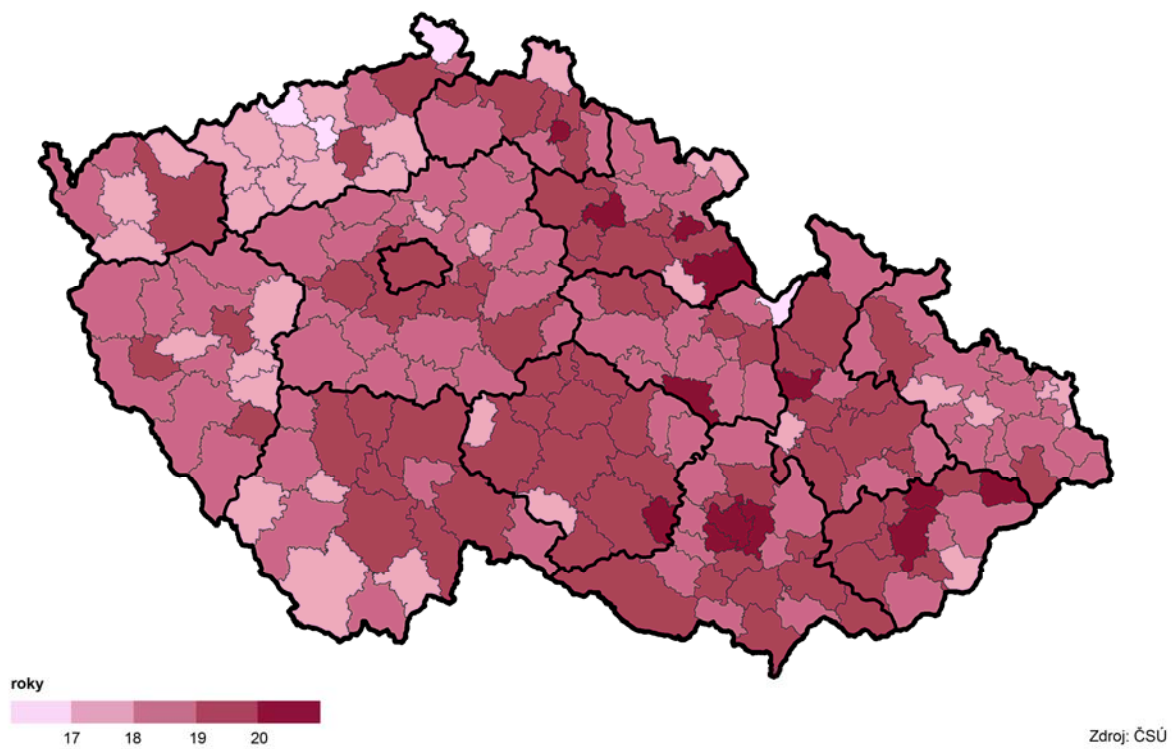
Z územního hlediska podle okresů nejsou v kraji významné rozdíly. Nejvyšší naději na dožití má muž v okrese Hradec Králové a žena v okrese Jičín. Naopak nejnižší naději na dožití má muž v okrese Trutnov a žena v okrese Rychnov nad Kněžnou a Trutnov.

Po Hl. městě Praze a Kraji Vysočina má Královéhradecký kraj třetí nejvyšší naději dožití při narození u mužů, u žen je v tomto ukazateli pátý nejlepší.

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Projekce obyvatelstva

Královéhradecký kraj bude mít i v polovině století půl miliónu obyvatel, jak vyplynulo z poslední **projekce obyvatel krajů** zpracované ČSÚ. V roce 2050 bude v kraji žít téměř o desetinu obyvatel méně, což představuje zhruba 50 tisíc osob. Obyvatel ve vyšších věkových kategoriích bude přibývat a počet seniorů vzroste ze stávajících 105 tisíc na 162 tisíc osob.

Podle výsledků projekce obyvatel v kraji přibude za deset let 25 tisíc seniorů a do poloviny století téměř 60 tisíc seniorů, tj. nárůst o více než polovinu. Největší změny nastanou ve věkové struktuře obyvatel, kdy ze současného podílu 19 % dojde k očekávanému zvýšení o 13 procentních bodů. Do roku 2050 se zvýší podíl 65 a víceletých osob v populaci Královéhradeckého kraje téměř na třetinu, hranici 20 % by měl tento podíl překonat již za dva roky a hranici 30 % v roce 2041. Průměrný věk obyvatel vzroste o sedm let, ze současných 41,8 let na 48,8 let.

Tab. 1.12 Věková struktura obyvatelstva podle projekce (k 1. 1.)

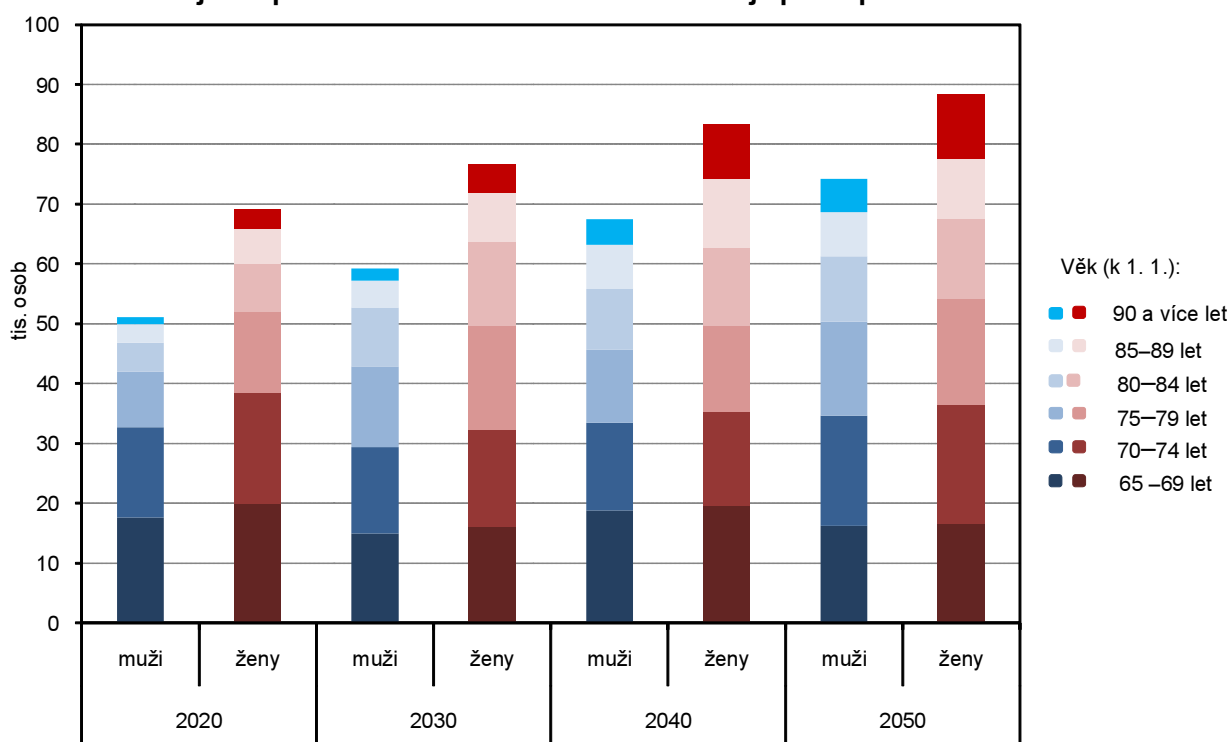
Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	547 610	542 655	536 601	529 229	520 906	512 299	503 750
z toho ve věku 65 a více let	120 259	129 743	135 840	141 427	150 867	160 529	162 494
v %	22,0	23,9	25,3	26,7	29,0	31,3	32,3
v tom ve věku (%):							
65–69 let	31,3	25,5	22,8	22,8	25,4	24,9	20,2
70–74 let	28,0	26,6	22,7	20,6	20,2	22,6	23,5
75–79 let	18,8	22,6	22,6	19,6	17,6	17,4	20,6
80–84 let	10,9	13,9	17,7	18,1	15,5	14,2	14,9
85–89 let	7,2	6,8	9,4	12,2	12,5	10,9	10,8
90 a více let	3,8	4,5	4,9	6,7	8,9	10,0	10,0

Poznámka: Základní výsledky projekce jsou ve větším detailu uvedeny v tabulkové příloze.

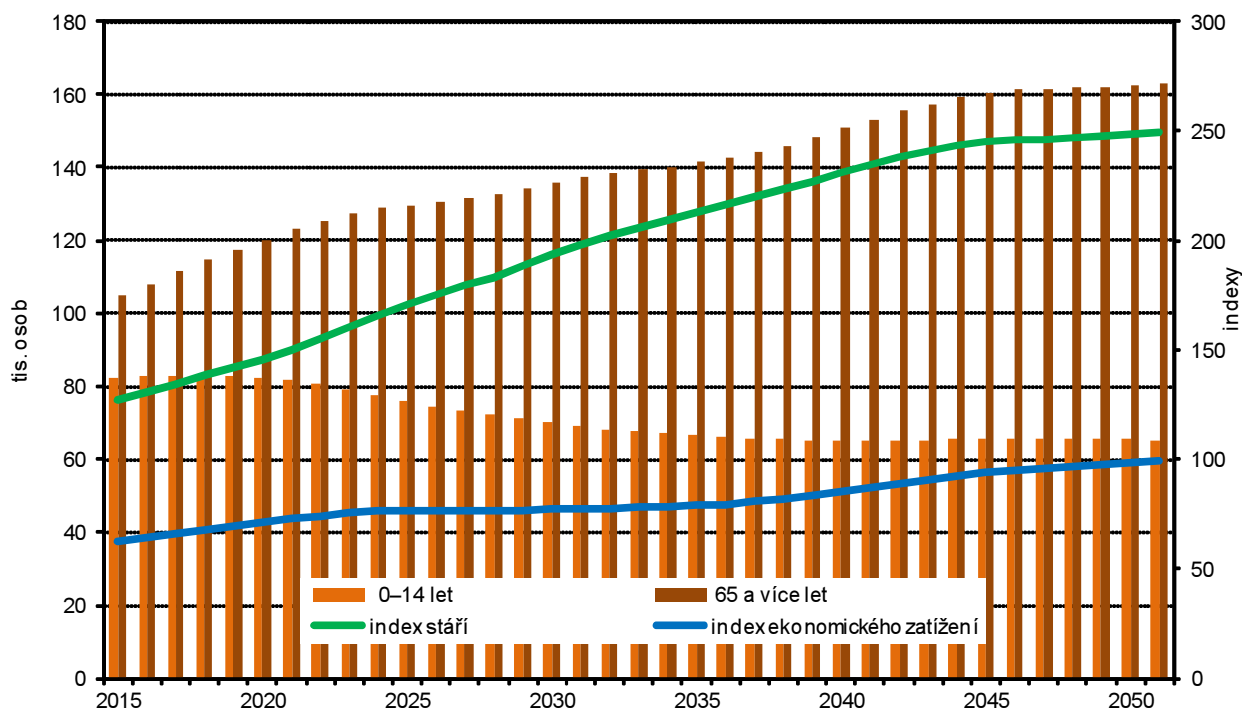
U věkových skupin seniorů poroste podíl osob ve vyšších věkových skupinách, výrazně vzroste zastoupení osob 85letých a starších a u 90letých a starších seniorů zejména od 40tých let tohoto století. Nejčetnější věkovou skupinou budou za deset let stále obě pětileté skupiny 70letých osob. Z hlediska pohlaví se očekává vyšší růst počtu mužů než žen, zejména 85letých a starších.

Graf 1.10 Projekce počtu seniorů Královéhradeckého kraje podle pohlaví a věku do roku 2050

Královéhradecký kraj patří v současné době mezi polovinu krajů, které ztrácí obyvatelstvo. Zpracovaná projekce nadále potvrdila, že Královéhradecký kraj je populačně stabilní s projevem obecného procesu stárnutí obyvatelstva České republiky. V projektovaném období se předpokládá zvýšení naděje dožití při narození u mužů na 83,7 roku a u žen na 88,5 roku.

Graf 1. 11 Projekce počtu obyvatel Královéhradeckého kraje ve věku 0–14 a 65 a více let, vývoj indexů stáří a ekonomického zatížení do roku 2050

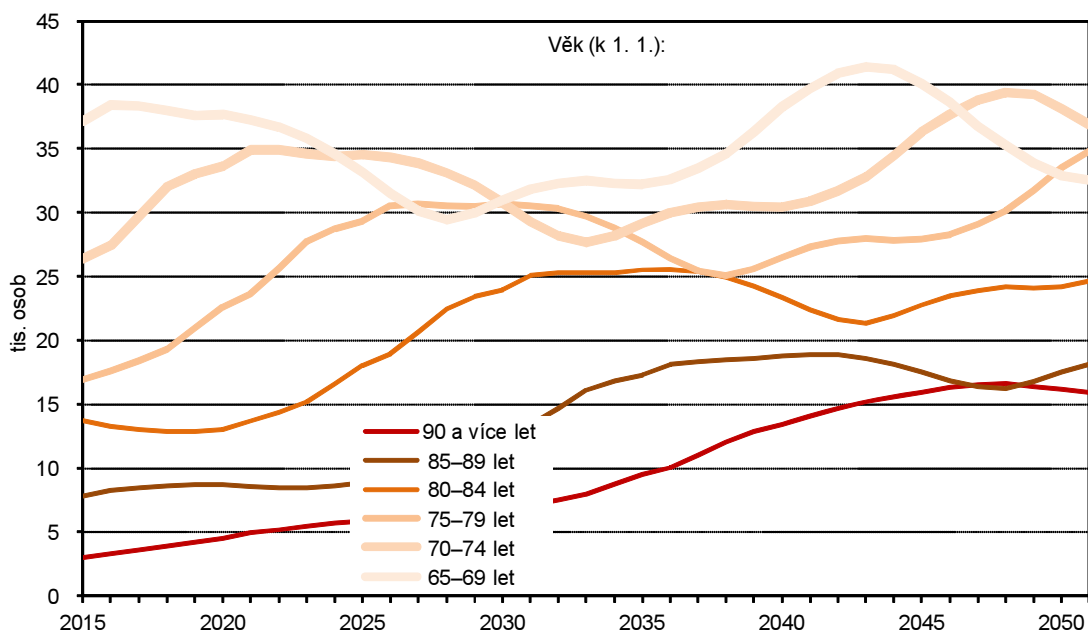

Index stáří vzroste do roku 2050 na hodnotu 250, to znamená, že na 100 dětí připadne 250 seniorů. Růst bude také index ekonomického zatížení, který porovnává počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let. Index bude směřovat k úrovni početního vyrovnání (100) těchto dvou složek populace.

Společnost musí do budoucna počítat s velkým zvýšením počtu obyvatel v nejvyšších věkových skupinách. Zatímco v současnosti žilo v kraji 10,5 tisíce osob 85letých a starších, za deset let se jejich počet zvýší na 14,7 tisíc, po roce 2030 se jejich počet zdvojnásobí, za dalších deset let ztrojnásobí a do roku 2050 vzroste na 33,6 tisíc. Jejich podíl na populaci kraje vzroste ze současných 1,9 % na 6,7 % v roce 2050. Bude to důsledek přesunu obyvatel narozených po 2. světové válce do těchto věkových skupin.

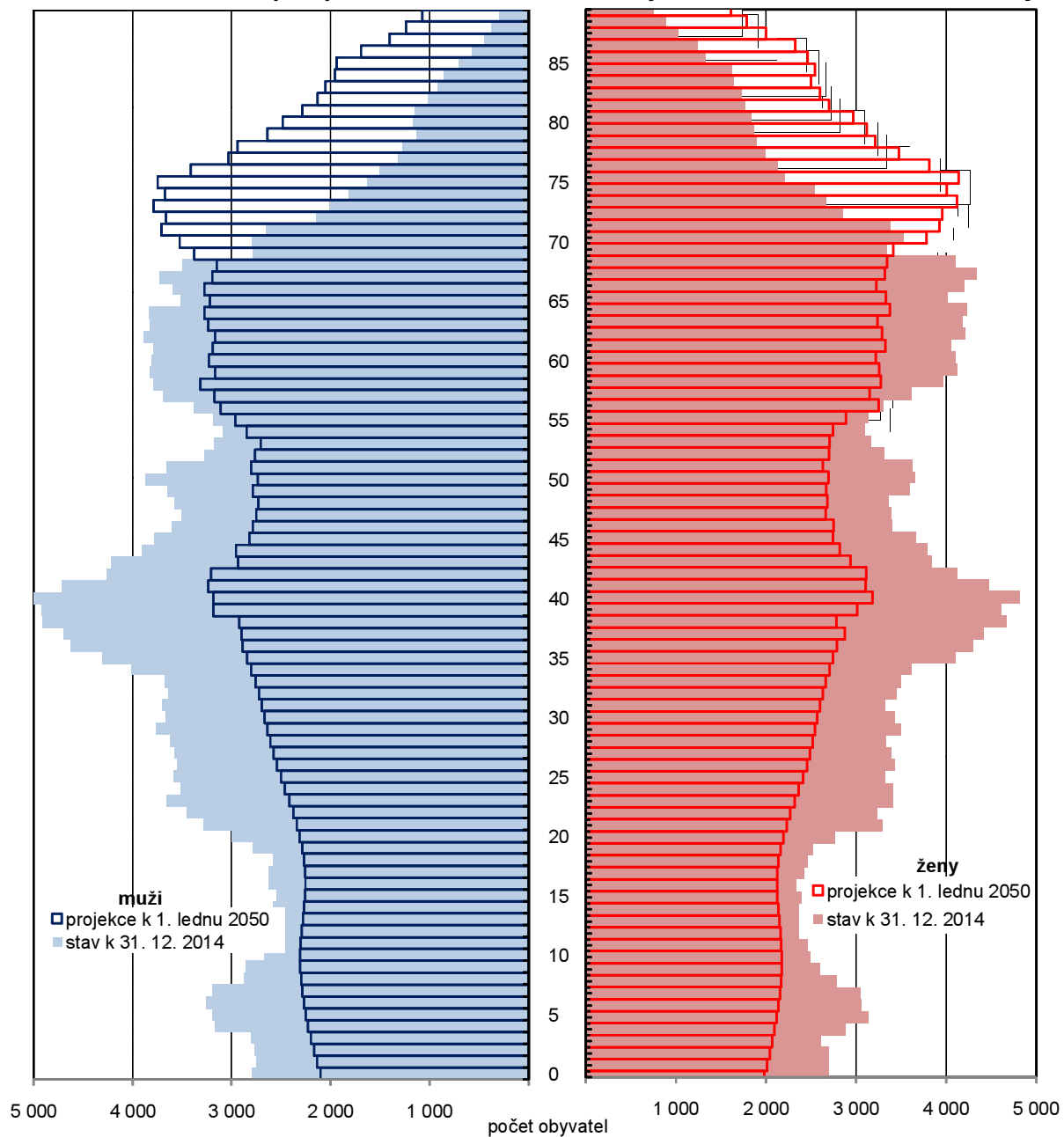

Graf 1. 12 Projekce počtu seniorů Královéhradeckého kraje podle věku do roku 2050

Z hlediska věkové struktury můžeme v nejbližších letech očekávat nárůst seniorů ve věku 65–69, neboť do tohoto věku začínají přicházet početně silné ročníky narozených po 2. světové válce a tato vlna početně silnější bude postupně přecházet do vyšších věkových skupin, kde bude zvyšovat počty obyvatel proti současnému stavu. Kolem roku 2025, tedy za deset let, dojde k poklesu počtu této věkové skupiny, kdy se tohoto věku dožijí ročníky narozené během šedesátých let minulého století, ve kterých se porodnost snížila. K dalšímu výraznému nárůstu této věkové skupiny dojde po roce 2040. Její počet navýší ročníky narozené v 70. letech, kdy byla přijata řada opatření pro zvýšení porodnosti a došlo k velkému nárůstu počtu narozených dětí.

Graf 1.13 Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Královéhradeckého kraje

2. Vzdelanost a ekonomická aktivita seniorů

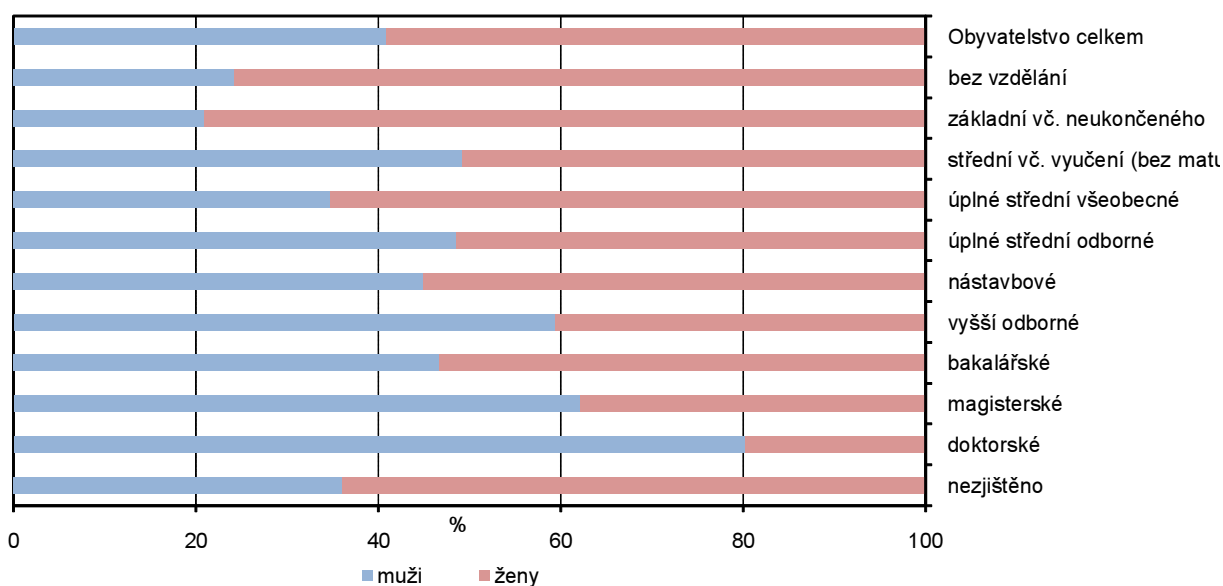
Data o vzdělanosti seniorů v kraji stejně jako o postavení pracujících seniorů v zaměstnání podle odvětvové činnosti a hlavních tříd zaměstnání, byla čerpána z posledního SLDB 2011. Tento zdroj poskytuje nejen přehledy podle věkových skupin, ale i podrobný územní detail. Zdrojem dat pro podkapitolu o ekonomické aktivitě seniorů bylo Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) a data z ad hoc modulu 2012 Odchod z práce do důchodu.

Vzdělanost

Podle výsledků SLDB 2011 žilo v Královéhradeckém kraji 90 020 seniorů ve věku 65 a více let, kteří tvořili 16,8 % z celkového počtu zjištěných obyvatel kraje. V celé ČR jsme měli podíl seniorů ze všech krajů nejvyšší. Ženy z celkového počtu obyvatel nad 65 let věku tvořily 59,2 % (54 478 osob).

Graf 2.1 Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Královéhradeckém kraji v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

Vzdělanostní struktura seniorů (65 a více let) v Královéhradeckém kraji z hlediska pohlaví odhaluje, že ženy v seniorském věku převažovaly nad muži od nejnižšího stupně vzdělání až po studium nástavbové. Podobně tomu bylo i u bakalářského studia, kdy činil podíl žen na celkovém počtu seniorů nad 65 let věku 53,3 %. U ostatních typů vysokoškolského vzdělání a u vyššího odborného vzdělání převažovali naopak muži. Zatímco magisterské vzdělání uvedlo 3 472 mužů starších 65 let, žen bylo v tomto věku zhruba o třetinu méně (2 118 žen). Doktorského stupně vzdělání dosáhlo mezi seniory 80 % mužů, podíl žen byl pětinnový. To lze vysvětlit dobou, ve které generace narozené před rokem 1950 vyrůstaly. Nelze opomenout historické souvislosti, nebyl kladen takový důraz na vzdělání, a to především u žen.

Tab. 2.1 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	92 020	37 542	54 478	31 071	20 951	17 600	22 398
v tom (%):							
bez vzdělání	0,5	0,3	0,6	0,4	0,4	0,4	0,7
základní vč. neukončeného	28,3	14,5	37,8	20,1	26,6	32,3	38,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,3	45,0	32,1	38,9	37,0	36,3	36,3
úplné střední s maturitou	20,3	22,5	18,7	24,5	23,1	18,1	13,5
nástavbové a vyšší odborné	4,0	4,8	3,5	4,8	4,3	3,8	3,0
vysokoškolské	6,7	10,4	4,2	9,0	6,1	6,2	4,3
nezjištěno	2,9	2,6	3,2	2,3	2,4	3,0	4,2

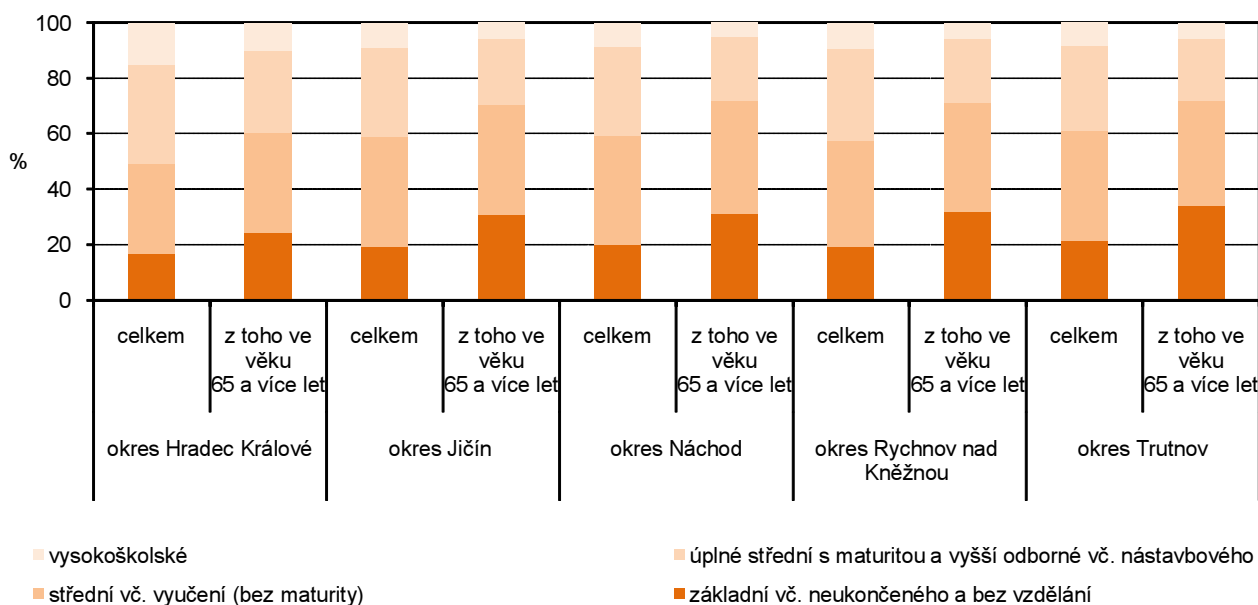
Zastoupení osob **bez vzdělání** bylo mezi seniory (osoby starší 65 let) početně nevýznamné. Nejvíce seniorů v kraji bylo **vyučeno** (37,3 % z celkového počtu osob ve věku nad 65 let), přičemž mužů s výučním listem bylo více (45 % z celkového počtu seniorů mužského pohlaví) než žen (32,1 % z celkového počtu seniorek v kraji). Necelých 30 % seniorů mělo **základní vzdělání**; mezi ženami to bylo 37,8 %, u mužů 14,5 % z celkového počtu osob ve věku 65 a více let daného pohlaví. Pětina seniorů v kraji měla úplné **střední vzdělání s maturitou**, podíl mužů (22,5 %) byl vyšší než u žen (18,7 %). Z celkového počtu seniorů každý patnáctý absolvoval **vysokou školu** (6,7 %), přičemž mezi muži to byl každý desátý senior a mezi ženami každá dvacátá čtvrtá seniorka. U 2,9 % seniorů se pak nejvyšší ukončené vzdělání nepodařilo zjistit.

Jak naznačuje tab. 2.1, s rostoucím věkem seniorů se zvyšuje zastoupení seniorů se základním vzděláním a klesá podíl středoškolsky vzdělaných lidí s maturitou a vysokoškoláků.

Vzdělanostní struktura seniorů Královéhradeckého kraje se odchyluje **od průměru ČR**. Podíl seniorů bez vzdělání a se základním vzděláním vč. neukončeného byl v Královéhradeckém kraji pod průměrem ČR (30,5 %) a mezi kraji druhý nejnižší (po Hl. městě Praze 13,7 %). Naopak podíl vyučených seniorů bez maturity přeskočil průměr ČR (34,5 %) a mezi kraji byl třetí nejvyšší (po Plzeňském a Pardubickém kraji). Obdobně tomu bylo i u úplného středního vzdělání s maturitou včetně nástavbového a vyššího odborného, kdy podíl seniorů v našem kraji byl druhý nejvyšší po Hl. městě Praze. Naopak seniorů s vysokoškolským vzděláním v Královéhradeckém kraji bylo 6,7 %, tj. dva procentní body pod průměrem ČR a mezi čtrnácti kraji to byl šestý nejnižší podíl.

Graf 2.2 Obyvatelstvo v okresech Královéhradeckého kraje ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

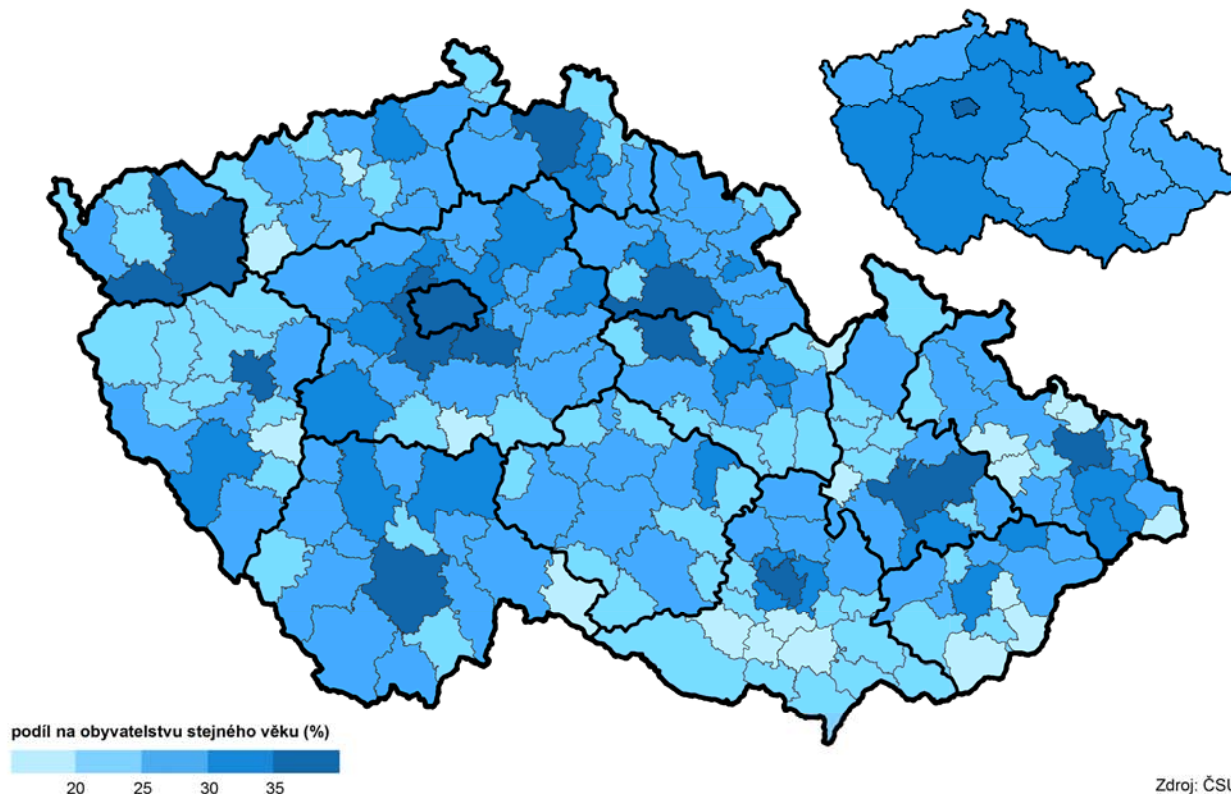
^{*)} Struktura je bez nezjištěného vzdělání

Z výsledků SLDB 2011 lze zjistit **vzdělanostní strukturu seniorů** i do nižších územních celků. Ze zjištěných dat podle **okresů** vyplývá, že nejvyšší podíl seniorů se základním vzděláním včetně neukončeného a bez vzdělání měl okres Trutnov (32,8 %), zatímco v okrese Hradec Králové byl jejich podíl téměř o deset procentních bodů nižší (24,1 %). Nejčastějším typem vzdělání seniorů ve všech pěti okresech Královéhradeckého kraje bylo vyučení (bez maturity). V okrese Náchod bylo vyučeno 40,8 % všech seniorů, to bylo nejvíce v kraji. Naopak nejnižší podíl vyučených mezi seniory měl okres Hradec Králové (36,1 %), kde však bylo nejvyšší zastoupení seniorů s úplným středním vzděláním s maturitou (téměř 30 %) v kraji. Nejméně seniorů, kteří absolvovali střední školu s maturitou měl okres Trutnov (22,4 %). Desetina seniorů v okrese Hradec Králové absolvovala vysokou školu, v ostatních čtyřech okresech byl podíl vysokoškolsky vzdělaných seniorů zhruba poloviční (mírně přes 5 % z celkového počtu seniorů v okrese).

Ze **správních obvodů ORP** Královéhradeckého kraje na tom z hlediska úrovně vzdělání byli nejlépe senioři ve správním obvodě Hradec Králové, kde více než 40 % z nich mělo středoškolské vzdělání s maturitou nebo vzdělání vysokoškolské. Ještě v dalších třech správních obvodech ORP (Nové Město nad Metují, Hořice a Kostelec nad Orlicí) činil podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných seniorů více než 30 %. Naopak ve správním obvodě Broumov a Nový Bydžov byla mezi seniory jen pětina vysokoškolsky nebo středoškolsky vzdělaných osob (20,5 %, resp. 22,6 %) a to bylo nejméně ze všech správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje.

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)

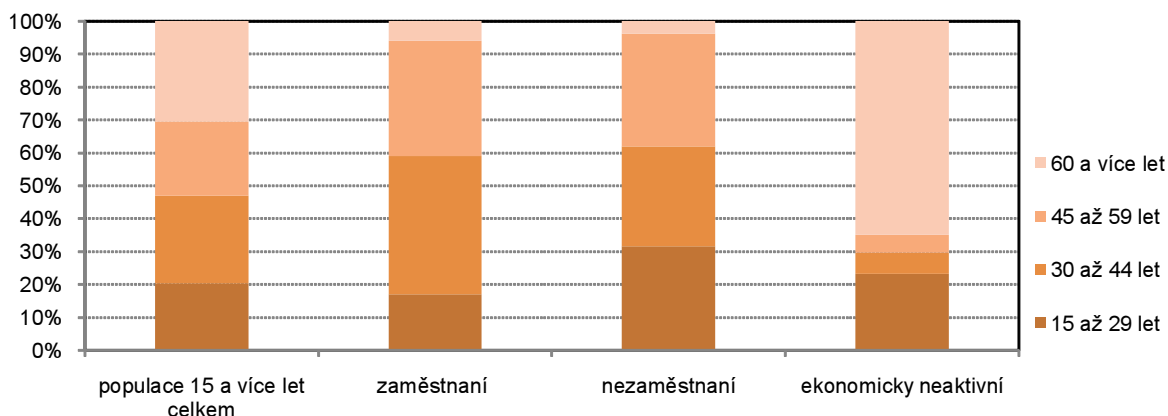
Podle výsledků **Výběrového šetření pracovních sil** bylo na území Královéhradeckého kraje v roce 2014 celkem 143 tis. osob ve věku 60 a více let a na počtu obyvatel kraje ve věku 15 a více let se tak podílely 30,5 %. Více než 11 % z nich (15,8 tis. osob) představovalo pracovní sílu (tj. ekonomicky aktivní část populace). Z hlediska celkové pracovní síly Královéhradeckého kraje, kterou v roce 2014 tvořilo 272,7 tis. osob, představovaly ekonomicky aktivní osoby ve věku nad 60 let 5,8 %.

Od roku 2001 je možné sledovat růst pracovní síly ve věku nad 60 let, i když počet osob, které tvoří pracovní sílu kraje, se snižoval. Je to dáno jednak demografickým stárnutím populace a dále zvyšujícím se věkem odchodu do důchodu.

Většina obyvatel kraje ve věku nad 60 let je **ekonomicky neaktivní**. V roce 2014 patřilo do této skupiny 127,2 tis. osob, tj. 89 % všech obyvatel kraje ve věku nad 60 let. Jak již bylo výše uvedeno, z důvodu stárnutí populace kraje a navyšování věku odchodu do důchodu, se vedle ekonomicky aktivních zvyšoval také počet ekonomicky neaktivních obyvatel starších 60 let.

Graf 2.3 Ekonomické postavení populace Královéhradeckého kraje podle věkových skupin v roce 2014

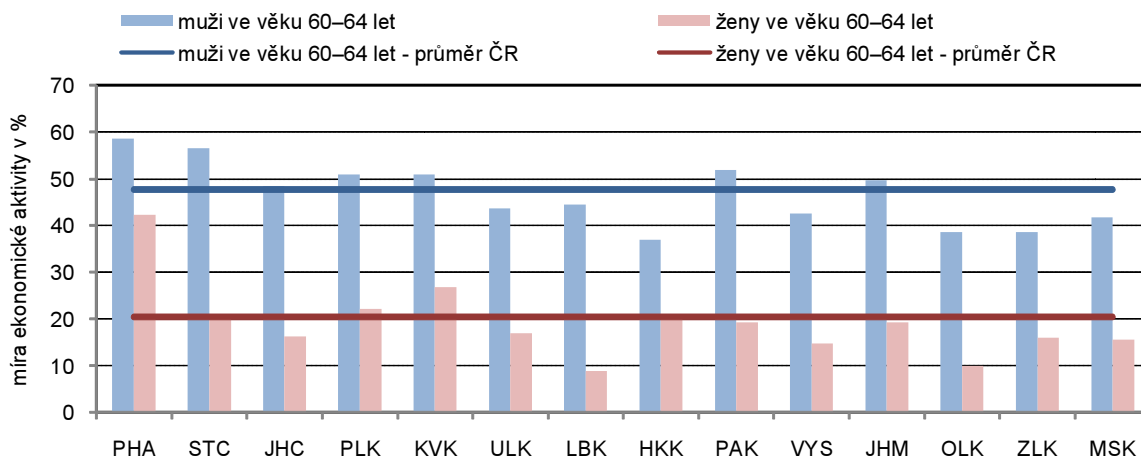
Zdroj: VŠPS

Míra ekonomické aktivity obecně vyjadřuje podíl zaměstnaných a nezaměstnaných, tj. pracovní síly na počtu všech osob starších 15 let. Specifická míra ekonomické aktivity osob ve věku nad 60 let (podíl pracovní síly v tomto věku na celkovém počtu obyvatel tohoto věku) se výrazně lišila podle pohlaví. Zatímco v roce 2014 se míra ekonomické aktivity mužů ve věku **60–64 let** v kraji pohybovala kolem 36,9 %, u žen byla o 16,6 p.b. nižší a činila 20,3 %. Krajská hodnota u mužů byla výrazně pod průměrem ČR (47,7 %) a byla nejnižší ze všech krajů. Jak znázorňuje graf 2.3 míra ekonomické aktivity mužů v tomto věku byla nejvyšší v Hl. městě Praze a Středočeském kraji. Krajská hodnota míry ekonomické aktivity u žen byla jen desetinu procentního bodu pod průměrem ČR (20,4 %) a náš kraj zaujal pátou nejvyšší příčku.

Graf 2.4 Míra ekonomické aktivity ve věku 60–64 let v krajích a v ČR v roce 2014

Zdroj dat: VŠPS

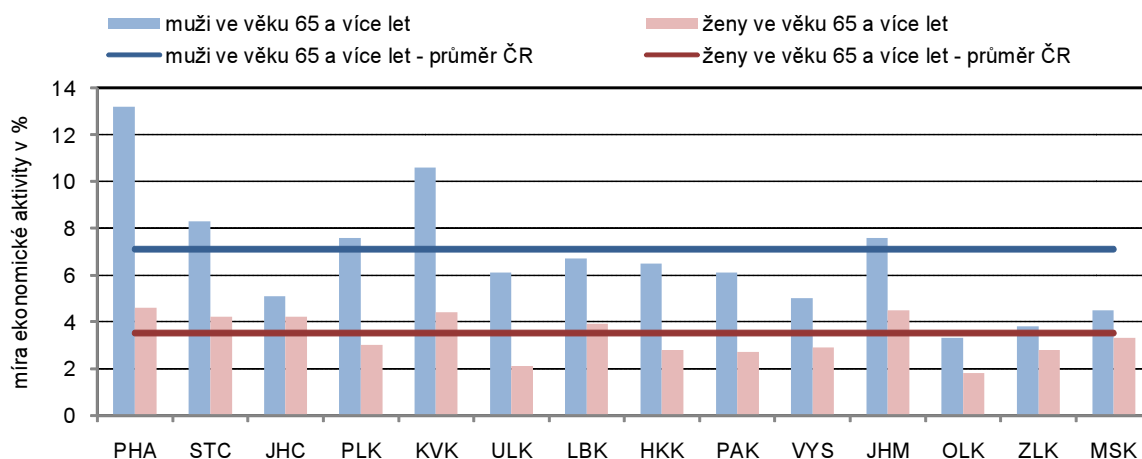

U seniorů nad 65 let v ČR míra ekonomické aktivity výrazně klesá a nejinak tomu bylo i v našem kraji. V roce 2014 činila míra ekonomické aktivity v kraji u mužů 6,5 % a u žen 2,8 %. U obou pohlaví se tak pohybovala pod průměrem ČR, který byl u mužů 7,1 % a u žen 3,5 %. V porovnání s ostatními kraji patří míra ekonomické aktivity u mužů na střed a u žen je pátá nejnižší v ČR.

Graf 2.5 Míra ekonomické aktivity ve věku 65 a více let v krajích a v ČR v roce 2014

Zdroj dat: VŠPS

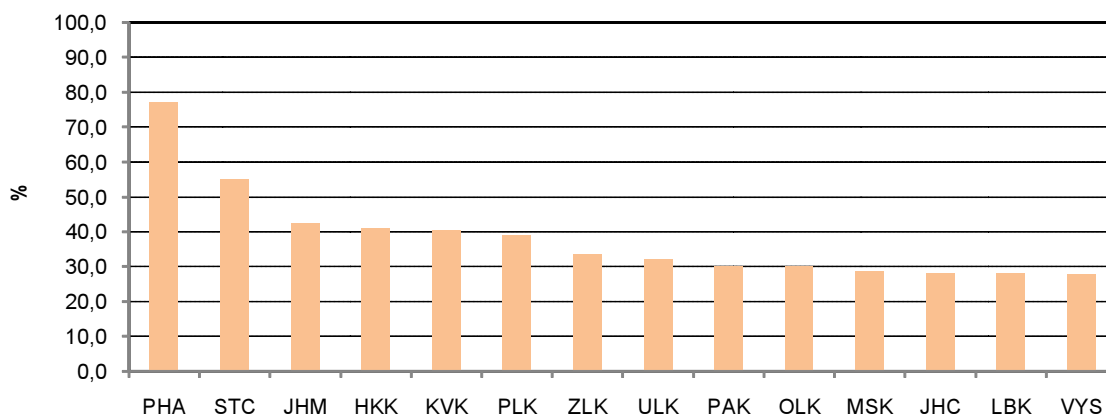
Součástí Výběrového šetření pracovních sil v roce 2012 byl i **ad hoc modul (AHM)** na téma „**Odchod z práce do důchodu**“. Jeho cílem bylo získat informace od osob v předdůchodovém a důchodovém věku (50–69 let) ohledně jejich odchodu do starobního důchodu a setrvání či odchodu z trhu práce.

Podle výsledků VŠPS pracovalo v roce 2012 v kraji jen 4,5 % osob ve věku nad 65 let, což je velmi málo. Přitom na dotaz v AHM, zda by chtěli pracovat i v důchodu, odpovědělo v Královéhradeckém kraji kladně přes 40 % ekonomicky aktivních osob v předdůchodovém věku. Mezi čtrnácti kraji je to čtvrté nejvyšší procento. Většina z nich by chtěla v budoucnu pracovat z finančních důvodů.

Další otázka směřovala na osoby pobírající starobní důchod a zároveň pracují. Hlavní motivací, v případě těchto osob, bylo zajištění příjmu. Z tohoto důvodu pracovalo v Královéhradeckém kraji 53,7 % starobních důchodců, překvapivě vysoké procento osob pracovalo z nefinančních důvodů (26 %). Jak bylo zmíněno, pracujících starobních důchodců je v kraji i v ČR velmi málo, a to z důvodu nedostatku částečných úvazků na trhu práce.

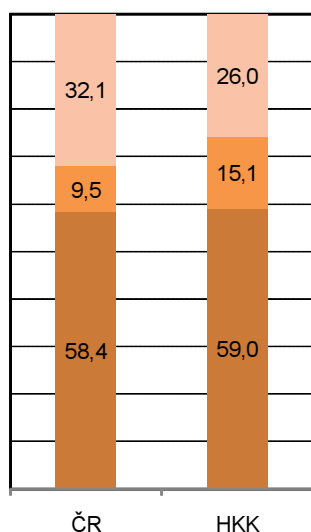
Graf 2.6 Úmysl osob ve věku 50–69 let pracovat i po dosažení věku odchodu do starobního důchodu podle krajů v roce 2012

Zdroj: AHM 2012 - Odchod do důchodu

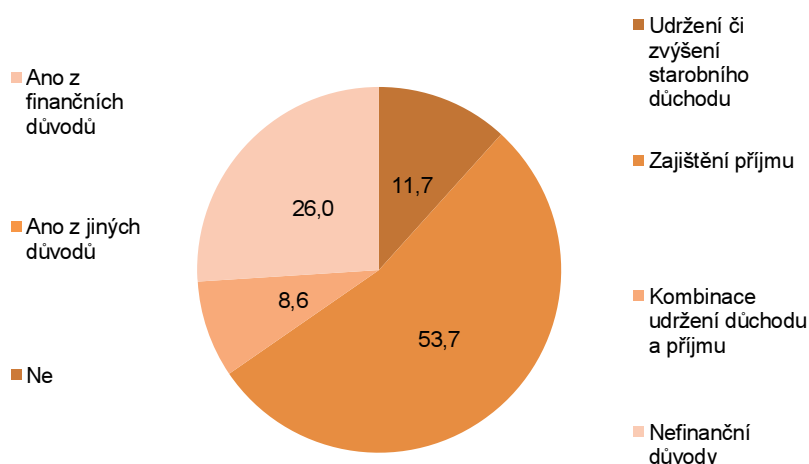

Graf 2.7 Úmysl pracovat i po dosažení věku starobního důchodu v ČR a Královéhradeckém kraji v roce 2012 v %

Zdroj: AHM 2012 - Odchod do důchodu

Graf 2.8 Hlavní důvody, proč osoby pracovaly i ve starobním důchodu v Královéhradeckém kraji v roce 2012 v %

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Podle výsledků posledního SLDB 2011 necelá čtvrtina obyvatel kraje byla ve věku nad 60 let, z nich ve věku těsně nad touto hranicí (60–64) bylo 7,5 % obyvatel kraje a zbytek (16,8 %) bylo ve věku nad 65 let. Ženy z celkového počtu seniorů ve věku nad 65 let tvořily 59,2 %.

V Královéhradeckém kraji bylo ke dni sčítání zjištěno celkem **141 389 důchodců**, z nich pracovalo 8,7 %. Ve věkové kategorii 60–64 let bylo zaměstnáno ještě 15,3 % důchodců, v kategorii seniorů o pět let starších (65–69 let) klesl jejich podíl na 10,3 % a ve věku nad 70 let pracovalo už jen 2,7 % důchodců.

Tab. 2.2 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	547 916	41 058	92 020	31 071	60 949	37 542	54 478
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	260 819	10 964	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
v tom:							
zaměstnaní	238 986	10 422	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
z toho pracující důchodci	12 274	5 148	4 619	3 035	1 584	2 752	1 867
nezaměstnaní	21 833	271	X	X	X	X	X
ekonomicky neaktivní	260 408	28 619	84 720	26 552	58 168	32 957	51 763
nepracující důchodci	129 115	28 504	84 601	26 509	58 092	32 920	51 681
ostatní s vlastním zdrojem obživy	9 227	76	76	35	41	30	46
nezjištěno	26 689	1 475	2 078	1 125	953	1 437	641

Rozdíly v pracovní aktivitě seniorů byly i z hlediska **pohlaví**. Zatímco ve věku 60–64 let pracovalo v kraji 17,2 % důchodců mužů, žen bylo o 3,2 p.b. méně (14 %). S věkem podíl pracujících důchodců klesal a zároveň rostl rozdíl mezi oběma pohlavími. Ve věku nad 65 let pracovalo z celkového počtu důchodců 7,7 % mužů, žen v důchodu pracovalo v tomto věku už jen 3,5 %.

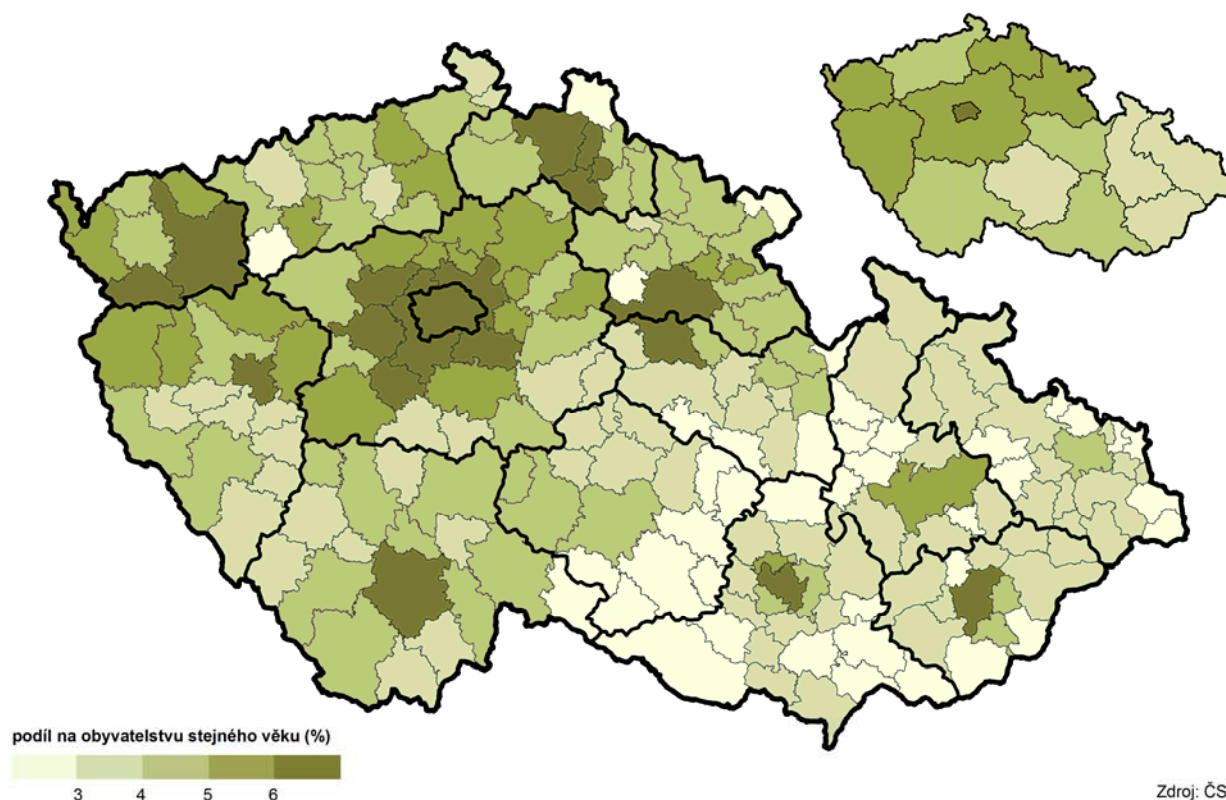

Z **hlediska** okresů nejvyšší procento pracujících důchodců bylo v okrese Hradec Králové, a to jak v kategorii 60–64 let, tak v kategorii nad 65 let a to u obou pohlaví. Naopak nejméně důchodců pracovalo v okrese Jičín s výjimkou žen ve věku nad 65 let, kde ještě nižší procento vykázal okres Rychnov nad Kněžnou (2,5 % důchodkyň tohoto věku). Větší rozdíly mezi okresy byly ve věkové kategorii 60–64 let, zatímco v okrese Hradec Králové činil podíl pracujících důchodců mužů více než jednu pětinu (21,5 %) v ostatních okresech se jejich podíl pohyboval mírně nad 15 %. U žen byl rozdíl v této věkové kategorii ještě vyšší; mezi nejvyšším procentem v okrese Hradec Králové (17,7 %) a nejnižším v okrese Jičín (10,8 %), činil celkem 6,9 p.b. Ve věkové kategorii nad 65 let pracovalo v okrese Hradec Králové 9,6 % důchodců a 4,6 % důchodkyň, to bylo nejvíce v kraji, naopak nejnižší procento vykázali muži v okrese Jičín (6,3 %) a ženy v okrese Rychnov nad Kněžnou (2,5 %).

Data ze SLDB 2011 nám umožní i podrobnější územní pohled do **správních obvodů ORP**. Jak ukazuje následující kartogram, nejvyšší procento pracujících důchodců ve věku nad 65 a více let vykázal správní obvod ORP Hradec Králové (celkem 7 %; muži 10,3 %, ženy 4,9 %). Naopak ve správních obvodech ORP Nový Bydžov a Broumov se podíl pracujících důchodců pohyboval pod 3 % (2,3 %, resp. 2,6 %). Také z hlediska pohlaví ve výše uvedených správních obvodech byla zaměstnanost důchodců nejmenší v celém kraji, u žen se pohybovala jen ve výši mírně nad hodnotou 1 %. To také souvisí s mírou nezaměstnanosti v jednotlivých správních obvodech. Ve výše zmíněných regionech patří podíl nezaměstnaných v kraji k nejvyšším.

Podíl pracujících důchodců ve věku 65 a více let z důchodců celkem (ze zjištěných hodnot) činil podle výsledků SLDB 2011 v Královéhradeckém kraji 5,1 %, což bylo mírně pod průměrem ČR (5,4 %). **Mezi kraji** to byl šestý nejvyšší podíl. Nejnižší procento pracujících důchodců vykázal Kraj Vysočina (3,5 %), naopak nejvíce důchodců ve věku nad 65 let pracovalo v Hl. městě Praze (11,1 %).

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Při posledním SLDB 2011 bylo v kraji sečteno celkem 238 986 **zaměstnaných osob**, z nich 6,5 % bylo ve věku 60 a více let. Z celkového počtu 15 644 zaměstnaných osob nad 60 let jich dvě třetiny byly ve věku 60 – 64 let, zhruba pětina ve věku 65–69 let a více než desetina byla starších 70 let. Šedesát procent ze zaměstnaných osob ve věku nad 65 let byli muži.

Tab. 2.3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

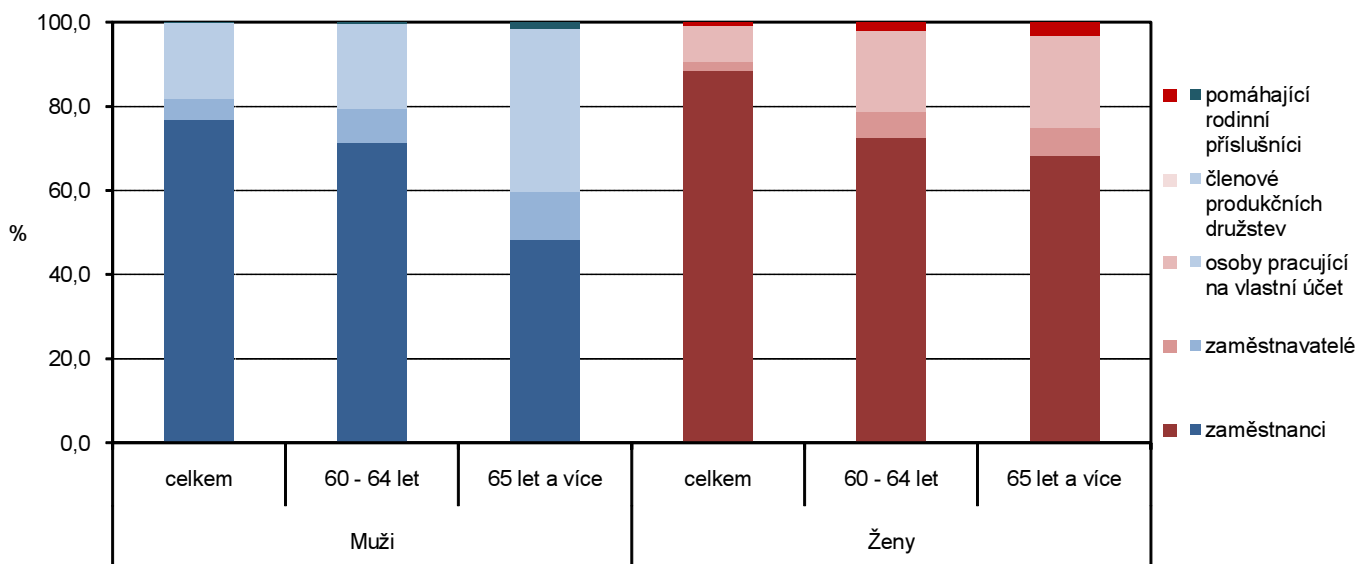
	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	238 986	10 422	5 222	3 394	1 828	3 148	2 074
v tom (%):							
zaměstnanci	77,4	64,4	44,3	47,6	38,1	39,8	51,1
zaměstnavatelé	3,5	6,8	7,6	8,1	6,7	9,5	4,8
osoby pracující na vlastní účet	12,9	17,6	25,5	24,5	27,5	31,7	16,2
členové produkčních družstev	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,8	1,8	1,5	2,3	1,3	2,4
nezjištěno	5,5	10,2	20,5	18,1	25,2	17,4	25,3

Postavení zaměstnaných se s věkem měnilo. Z celkového počtu zaměstnaných v kraji jich více než tři čtvrtiny pracovaly jako zaměstnanci, ať už v pracovním a služebním poměru nebo dohodou apod. Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby pracující na vlastní účet, jejich podíl na zaměstnaných činil 12,9 %. U zaměstnaných osob ve věku 60–64 let v postavení zaměstnanců klesl jejich podíl na necelé dvě třetiny, naopak více seniorů tohoto věku pracovalo na vlastní účet (17,6 %) a více jich zaměstnávalo další osoby (6,8 %). Desetina své **postavení v zaměstnání** neuvedla. S přibývajícím věkem ubývá seniorů v zaměstnaneckém poměru a roste podíl osob pracujících na vlastní účet nebo jako zaměstnavatelé, případně jako pomáhající rodinní příslušníci.

Jak už bylo výše uvedeno, z celkového počtu zaměstnaných osob ve věku nad 65 let v kraji (5 222 osob) bylo 60 % mužů a 40 % žen. Postavení seniorů v zaměstnání se lišilo i z hlediska **pohlaví**. Zatímco u zaměstnaných žen tohoto věku jich více než polovina byla v zaměstnaneckém poměru a jen šestina pracovala na vlastní účet. U mužů pracovala třetina na vlastní účet, desetina zaměstnávala jiné osoby. Necelých 40 % zaměstnaných mužů ve věku nad 65 let byli v zaměstnaneckém poměru, oproti ženám to bylo o 11,3 p.b. méně. Navíc je třeba podotknout, že každá čtvrtá zaměstnaná žena a zhruba každý šestý zaměstnaný muž v tomto věku své postavení v zaměstnání neuvedli.

Graf 2.9 Zaměstnaní v Královéhradeckém kraji podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB

Podobně jako u zaměstnaných a jejich postavení v zaměstnání, také kvalita dat o zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti je zhoršena jejich častějším nezjištěním. Každý osmý v kraji, na otázku o odvětví ekonomické činnosti svého posledního zaměstnání, neodpověděl. Při sčítání v roce 2011 si rozhodující postavení v kraji udržel průmysl, druhým nejsilnějším odvětvím bylo odvětví obchodu a oprav motorových vozidel, následovala odvětví zdravotní a sociální péče a stavebnictví.

Tab. 2.4 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku

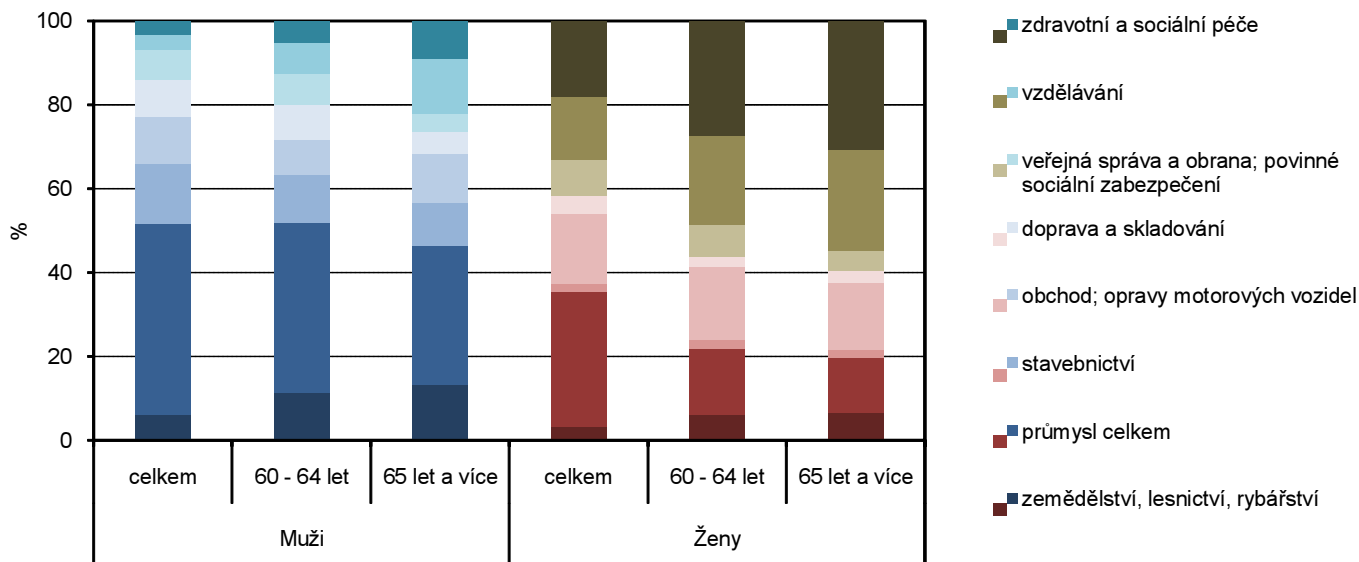
Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybníctví	3,5	6,4	5,4	4,5	7,9	7,1	2,2	3,3	2,9
průmysl celkem	28,8	22,4	13,2	34,2	28,8	18,0	22,2	8,9	5,9
stavebnictví	6,4	5,8	3,6	10,6	7,9	5,4	1,4	1,2	0,8
obchod; opravy motorových vozidel	9,7	7,2	6,7	8,4	5,9	6,4	11,3	9,8	7,1
doprava a skladování	5,0	4,4	2,2	6,7	5,9	2,8	2,9	1,3	1,2
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,7	4,9	2,3	5,4	5,2	2,4	6,1	4,3	2,1
vzdělávání	6,1	7,4	8,6	2,6	5,3	7,1	10,3	11,9	10,8
zdravotní a sociální péče	7,0	7,4	8,4	2,5	3,6	4,9	12,4	15,5	13,6
nezjištěno	12,3	18,2	28,8	11,9	15,9	25,8	12,8	22,9	33,5

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že postavení zaměstnaných podle **odvětví ekonomické činnosti** se lišilo jak z hlediska věku, tak i pohlaví. Jak ukazuje graf 2.10, který vychází ze zjištěných dat o odvětví ekonomické činnosti podle posledního zaměstnání, nejvíc zaměstnaných seniorů ve věku 60–64 let pracovalo v průmyslu (40,8 %), následovalo zemědělství a stavebnictví (shodně 11,2 %). Seniorky stejného věku pracovaly nejčastěji v nevýrobních odvětvích; zdravotní a sociální péči (27,5 %), vzdělávání (21,1 %) a v obchodě; opravách motorových vozidel (17,5 %). Seniori ve věku nad 65 let našli častěji uplatnění v zemědělství, vzdělávání, a zdravotní a sociální péči a ubylo pracujících důchodců v průmyslu. U pracujících senierek ve věku 65 a více let dále přibývalo zaměstnaných ve zdravotní a sociální péči, dále našly seniorky uplatnění ve vzdělávání, obchodě a v zemědělství. Naopak snížil se podíl senierek tohoto věku zaměstnaných ve veřejné správě a průmyslu.

Graf 2.10 Zaměstnaní v Královéhradeckém kraji podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB

Nejvíc zaměstnaných osob v kraji se při popisu činnosti, kterou vykonávaly jako **hlavní zaměstnání**, zařadilo mezi technické a odborné pracovníky, následovali řemeslníci a opraváři, specialisté a obsluha strojů a zařízení, montéři. Celkem 9 % zaměstnaných v kraji na tuto otázku neodpovědělo.

Tab. 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
v tom (%):									
zákonodárci a řídící pracovníci	5,6	6,9	4,3	6,8	8,4	6,0	4,2	3,6	1,7
specialisté	14,5	14,4	19,3	10,3	10,6	17,5	19,5	22,4	22,1
techničtí a odborní pracovníci	17,2	16,1	13,5	14,4	14,8	14,5	20,6	18,8	12,0
úředníci	5,1	2,8	2,6	2,9	2,1	1,8	7,7	4,2	3,9
pracovníci ve službách a prodeji	13,1	11,1	10,9	9,1	9,1	9,5	18,0	15,3	13,2
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,6	2,3	2,7	1,9	2,6	3,4	1,3	1,6	1,5
řemeslníci a opraváři	15,7	14,0	6,4	24,2	20,1	9,9	5,4	1,4	1,1
obsluha strojů a zařízení, montéři	14,1	11,2	4,1	18,1	15,3	5,6	9,2	2,5	1,7
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,7	4,7	5,8	2,4	2,6	2,3	5,4	9,3	11,2
zaměstnanci v ozbrojených silách nezjištěno	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	X	0,1	X	0,0
	9,0	16,5	30,3	9,4	14,3	29,4	8,6	21,0	31,5

Postavení zaměstnaných podle hlavních tříd zaměstnání se lišilo podle věku i pohlaví. Zatímco mezi **seniory ve věku 60–64 let** převažovali mezi zaměstnanými řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři a techničtí a odborní pracovníci, mezi zaměstnanými seniorkami stejného věku bylo nejvíc specialistek, technických a odborných pracovníků a pracovníků ve službách a v prodeji. Navíc každý sedmý senior a každá pátá seniorka v této věkové skupině hlavní třídu zaměstnání neuvadli.

Mezi **seniory ve věku nad 65 let**, kteří ještě pracovali, vzrostlo zastoupení specialistů mezi zaměstnanými, podíl technických a odborných pracovníků zůstal vysoký (14,5 %), naopak o polovinu procentních bodů kleslo zastoupení řemeslníků a opravářů. U senierek tohoto věku zůstal vysoký podíl specialistek mezi zaměstnanými, nejvíc klesl podíl technických a odborných pracovníků a vzrostl podíl pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Téměř 30 % seniorů a 31,5 % senierek tohoto věku neuvadlo hl. třídu zaměstnání.

Tab. 2.6 Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	238 986	10 422	5 222	131 057	7 058	3 148	107 929	3 364	2 074
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
základní vč. neukončeného	6,2	7,3	9,3	5,3	5,6	4,7	7,3	10,9	16,3
střední vč. vyučení (bez maturity)	38,9	40,1	28,1	45,5	46,4	29,8	31,0	26,7	25,4
úplně střední (s maturitou)	33,7	28,9	28,9	29,9	25,9	28,0	38,3	35,1	30,3
nástavbové a vyšší odborné	5,5	5,9	8,5	3,8	3,9	8,2	7,5	10,0	8,9
vysokoškolské	14,9	17,2	24,4	14,7	17,7	28,7	15,2	16,1	17,9
nezjištěno	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,4	0,6	0,9	1,1

Jak bylo výše uvedeno, uplatnění na trhu práce v seniorském věku najdou řemeslníci vybraných oborů, odborníci a specialisté. Tomu také odpovídá jejich **vzdělanostní struktura**, která vyžaduje dostatečnou teoretickou přípravu. Vzdělání se lišilo nejen podle věku, ale i podle pohlaví. Téměř polovina zaměstnaných seniorů ve věku 60–64 let byla vyučena, pětina měla středoškolské vzdělání s maturitou a 17,7 % mělo vzdělání vysokoškolské. Více než třetina zaměstnaných senierek tohoto věku měla střední školu s maturitou, čtvrtina byla vyučených a 16,1 % absolvovala vysokou školu. Posun ve prospěch vyššího vzdělání je možno pozorovat v kategorii zaměstnaných seniorů nad 65 let, a to především u mužů. Zatímco u seniorů bylo zastoupení vysokoškoláků, středoškoláků a vyučených téměř vyrovnané (pohybovalo se mezi 28–29,8 %), u zaměstnaných senierek sice mírně vzrostl podíl vysokoškolaček, ale na druhou stranu výrazně vzrostl podíl žen se základním vzděláním na úkor vyučených a středoškolaček.

3. Domácnosti a bydlení seniorů

Pro život je velice důležité společenství, rodina a okolí, ve kterém sdílíme své každodenní radosti i starosti. Ve vyšším věku nabývá mnohem většího významu, a proto je tak důležité společné soužití. Podrobné údaje o domácnostech a bydlení seniorů v územním detailu poskytuje sčítání lidu, domů a bytů. Za domácnost seniorů jsou považovány domácnosti, v jejímž čele je osoba ve věku 65 a více let.

V počtu domácností seniorů jsou zahrnuty všechny domácnosti jednotlivců tvořené osobou ve věku 65 a více let, úplné a neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let a z nerodinných domácností jen ty, které tvoří prarodič ve věku 65 a více let s vnoučetem. V oblasti bydlení neumožňoval ve sčítání 2011 použitý způsob zjišťování a zpracování dat získat podrobné údaje za byty, kde žilo více rodinných domácností (proto jsou některá data pouze za domácnosti tvořené jednou rodinou).

Struktura domácností

Věková struktura obyvatel se odráží i ve složení domácností seniorů. V kraji máme jedno z nejvyšších zastoupení úplných rodin, kde v čele je osoba ve věku 65 a více let. V Královéhradeckém kraji bylo sečteno v roce 2011 celkem 60 422 domácností seniorů, což představuje více než čtvrtinu všech hospodařících domácností v kraji. Tyto domácnosti měly celkem 99 180 členů a 1 domácnost tvořilo v průměru 1,64 osob.

Tab. 3.1 Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} podle typu domácnosti v Královéhradeckém kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom:			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	60 422	26 105	4 893	28 923	501
z toho podle ekonomické aktivity členů domácnosti (v %) ¹⁾ :					
všichni členové jsou pracující důchodci	2,5	1,3	0,0	4,0	0,0
všichni členové jsou nepracující důchodci	76,0	69,4	17,0	93,2	1,8
Počet členů domácnosti	99 180	58 199	10 897	28 923	1 161
Průměrný počet členů domácnosti	1,6	2,2	2,2	1,0	2,3

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

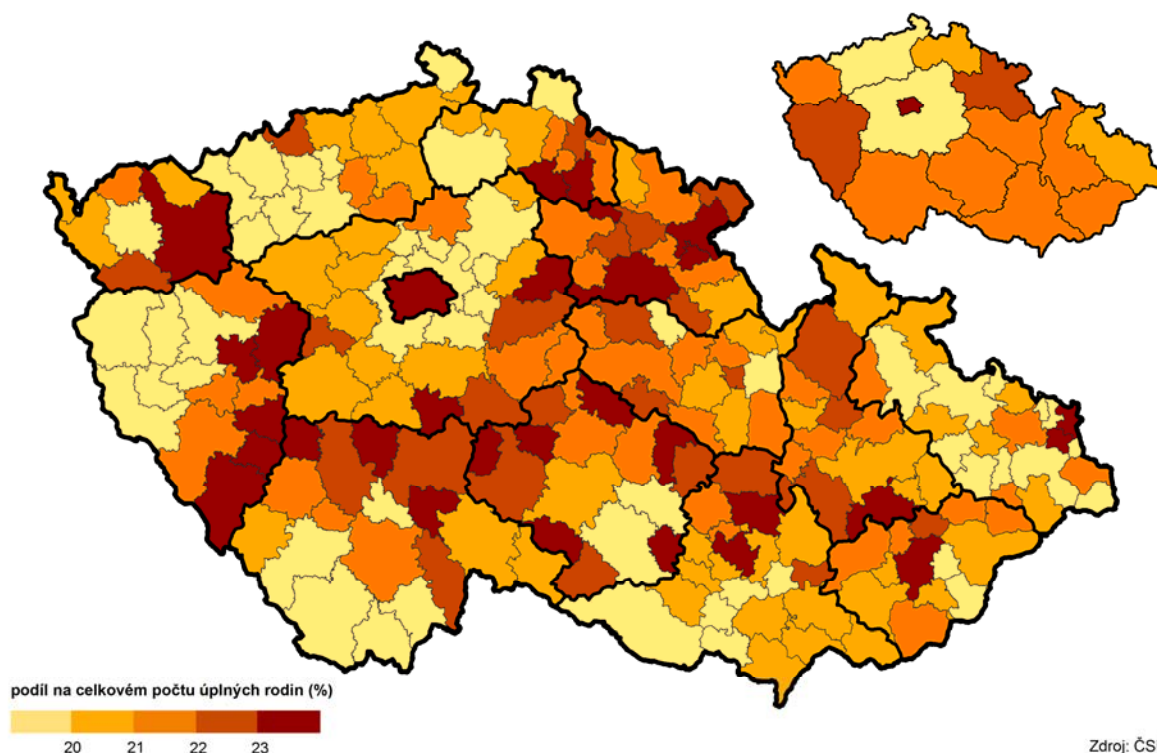
¹⁾ Počet domácností, ve kterých mají všichni členové zjištěnou ekonomickou aktivitu pracující/nepracující důchodce

Domácnosti seniorů tvořilo 47,9 % domácností jednotlivců, 43,2 % úplných rodin, 8,1 % neúplných rodin a necelé procento domácností prarodičů s vnoučetem. Z hlediska počtu členů domácností jich 58,7 % žilo v úplných rodinách, 11,0 % v neúplných rodinách a 29,2 % jako jednotlivci. Pouze 1,2 % osob žilo jako prarodič s vnoučetem a u tohoto typu domácností byl vyšší průměrný počet členů než v úplných rodinách.

Zastoupení úplných rodin mezi domácnostmi seniorů je v kraji na druhém místě hned za Hl. městem Prahou. Nejvyšší podíl domácností seniorů s úplnou rodinou je ve správních obvodech ORP Nová Paka, Nové Město nad Metují a Hradec Králové. U domácností jednotlivců kraj zaujímal čtvrtou pozici mezi kraji.

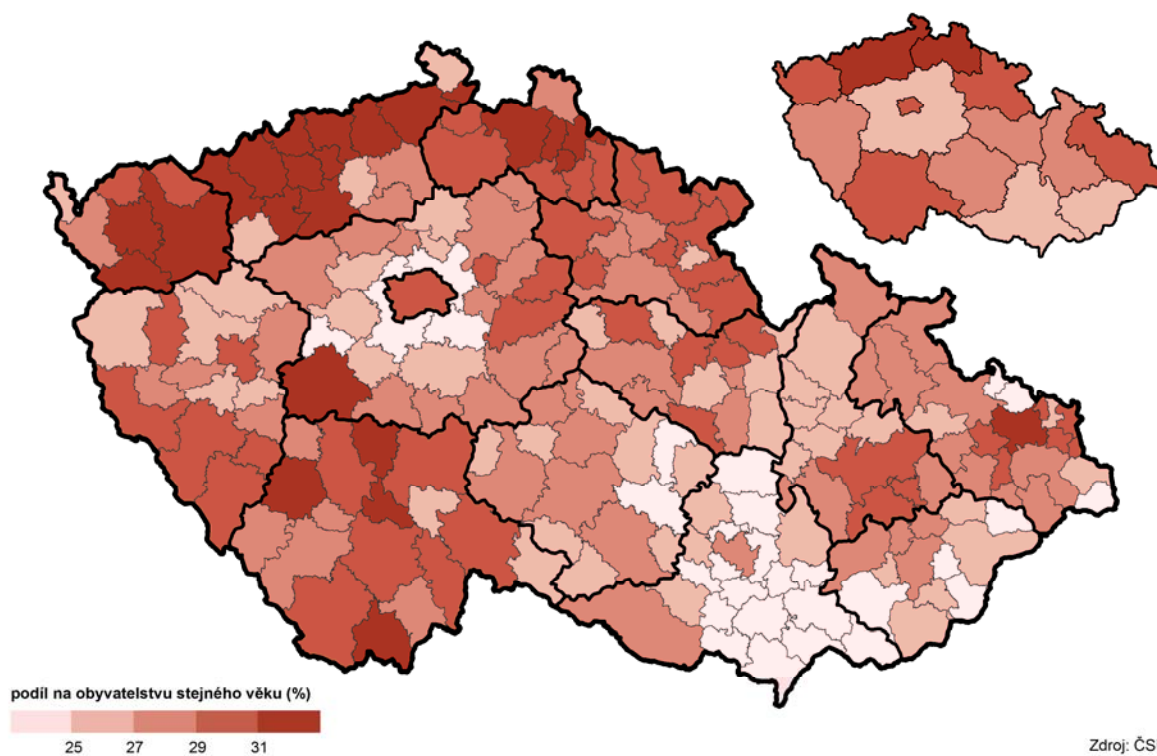
Z hlediska **ekonomické aktivity** členů domácnosti byly dvě třetiny domácností, kde všichni byli nepracující důchodci, u úplných rodin to byly dvě třetiny domácností a u jednotlivců naprostá většina. V neúplných rodinách byl nízký podíl domácností, kde se všichni členové řadili mezi důchodce, protože v nich žily častěji ekonomicky aktivní osoby nepobírající důchod.

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Samostatně v bytě žilo v roce 2011 v Královéhradeckém kraji 29 tisíc seniorů, tj. 29,1 % všech obyvatel stejného věku bydlících v bytech. Mezi kraji to bylo sedmé pořadí. Vyšší podíl samostatně bydlících seniorů byl zjištěn ve správních obvodech při hranici s Polskem a ve správních obvodech Jičín a Nový Bydžov sousedících s krajem Středočeským.

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců

Domácnosti jednotlivců představují druhý nejčastější typ domácností seniorů. Z hlediska pohlaví jsou to převážně domácnosti žen, kterých bylo v kraji 22 tisíc, zatímco domácností seniorů mužů bylo 6,8 tisíc, tj. 23,5 %. V mezikrajském srovnání bylo nejvyšší zastoupení domácností seniorů jednotlivců na celkovém počtu domácností kraje v kraji Vysočina (42,5 %), ve Zlínském kraji (41, %) a sousedním Pardubickém kraji (40,3 %). Královéhradecký kraj se umístil s 40,1 % na 4. místě.

Tab. 3.2. Domácnosti seniorů^{*)} jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

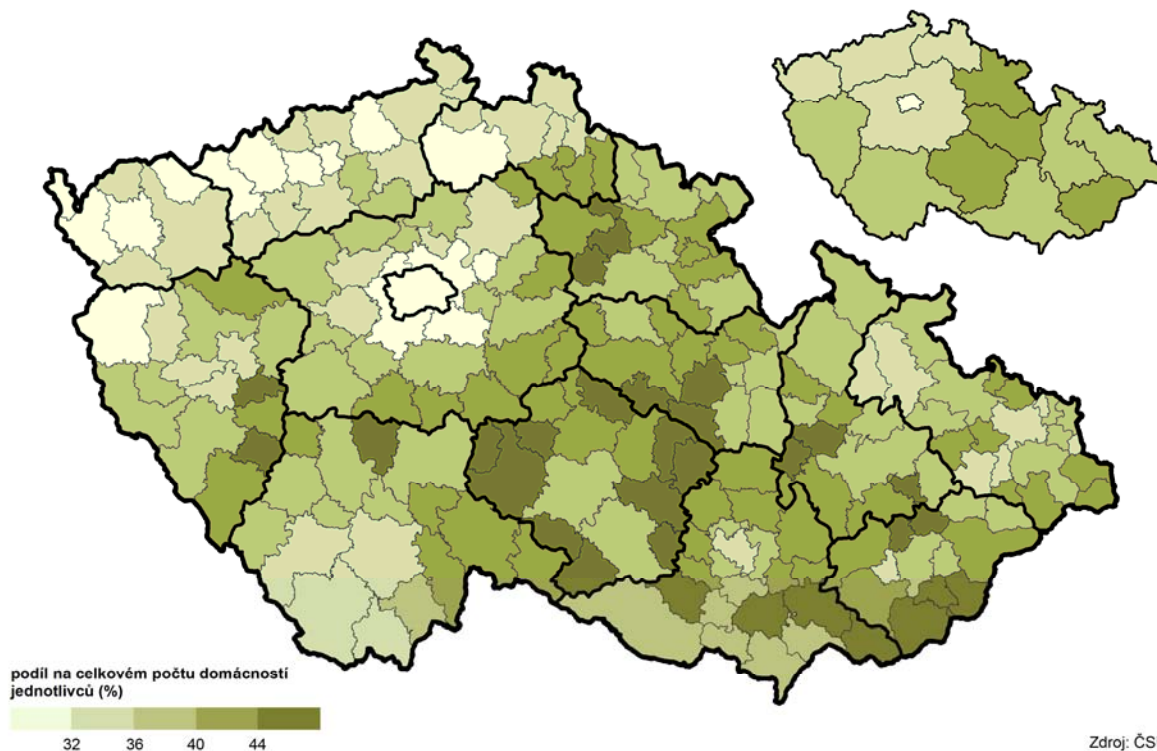
Zdroj: SLDB 2011

	Muži				Ženy			
	ve věku 65 a více let celkem	v tom			ve věku 65 a více let celkem	v tom		
		65–69	70–74	75 a více		65–69	70–74	75 a více
Domácnosti seniorů jednotlivců celkem	6 788	2 141	1 372	3 275	22 135	4 758	4 455	12 922
z toho rodinný stav (%):								
svobodný, svobodná	9,5	14,6	9,3	6,3	5,3	5,3	4,4	2,9
ženatý, vdaná	16,1	20,7	20,9	11,1	8,2	8,2	4,7	1,7
rozvedený, rozvedená	23,6	41,0	26,7	10,9	26,7	26,7	16,8	8,2
ovdovělý, ovdovělá	50,7	23,6	42,9	71,6	59,8	59,8	74,2	87,1
z toho způsob bydlení (%):								
samostatně v bytě	89,9	87,8	88,6	91,8	93,4	92,0	93,3	93,9
domácností	8,8	10,2	10,3	7,3	6,2	7,4	6,3	5,6
mimo byty	1,3	2,0	1,1	0,9	0,4	0,6	0,4	0,4

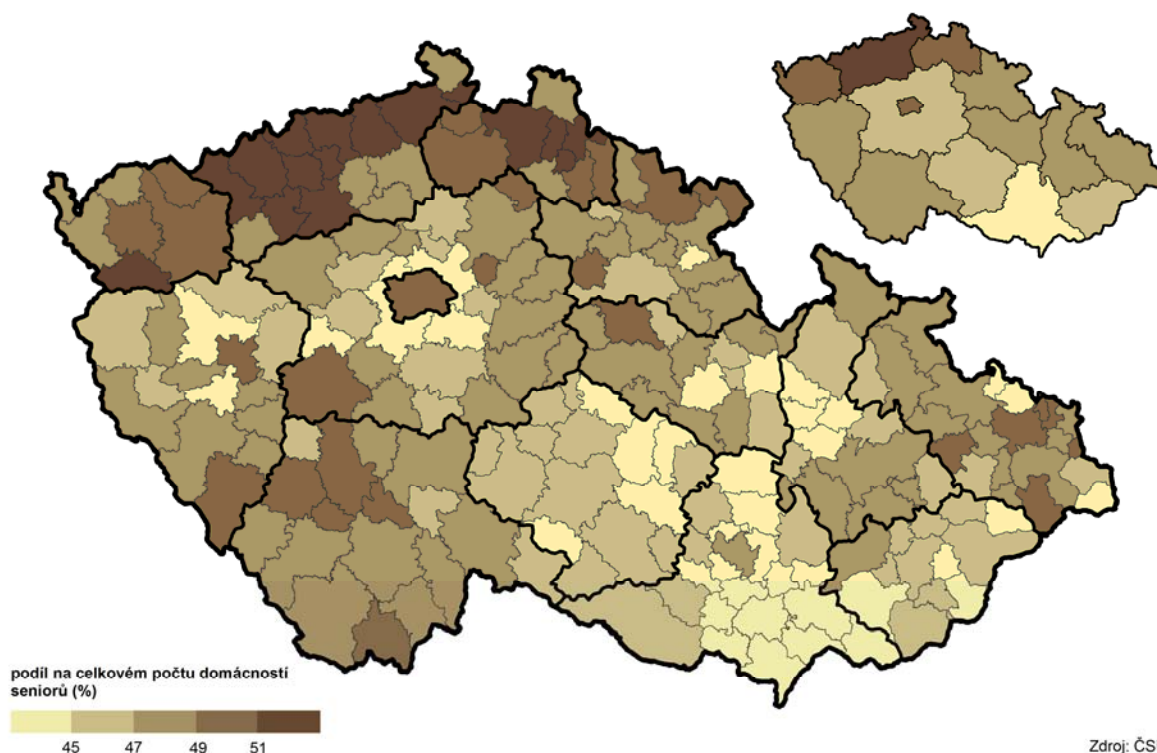
^{*)} Domácnosti s osobou ve věku 65 a více let

V územním detailu správních obvodů ORP bylo nejvyšší zastoupení domácností seniorů jednotlivců ve správních obvodech Nový Bydžov (47,0 %), Hořice (44,9 %) a Nová Paka (44,3 %). Naproti tomu nejnižší podíl byl ve správních obvodech Vrchlabí (36,4 %), Trutnov (36,7 %) a Broumov (36,8 %).

Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let
podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Bydlení seniorů

Většina domácností seniorů bydlela v **bytech rodinných nebo bytových domů** s převahou rodinných domů (55 %). V roce 2011 v nich v kraji žilo 99,5 % domácností. V zařízeních bydlelo pouze 44 rodinných domácností. Jednotlivci žijící v zařízeních nebyli považováni za samostatně hospodařící domácnosti.

Z celkového počtu úplných rodinných domácností seniorů jich v rodinných domech bydlelo více než v průměru za všechny seniorské domácnosti, a to téměř tři pětiny a dvě pětiny z nich žily v bytech bytových domů. U neúplných rodin byl tento rozdíl ještě výraznější ve prospěch rodinných domů. Naopak u domácností jednotlivců byl poměr bytů stejný v rodinných i bytových domech, kde nedosahoval ani poloviny a tyto domácnosti žily častěji v ostatních budovách, ale i mimo byty, především v rekreačních chatách a chalupách..

Tab. 3.3 Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} podle způsobu bydlení v Královéhradeckém kraji
Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	60 422	26 105	4 893	28 923	501
v tom podle způsobu bydlení:					
bydlící v bytech	60 114	25 994	4 881	28 738	501
v tom podle druhu domu (%)					
v rodinných domech	54,6	59,4	62,4	48,9	55,9
v bytových domech	43,8	39,9	36,9	48,6	44,1
v ostatních budovách	1,5	0,7	0,7	2,4	0,0
bydlící mimo byty	264	70	9	185	-
bydlící v zařízeních	44	41	3	-	-

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Z hlediska **typu bytu** (vyjadřuje kvalitu bytu v závislosti na způsobu vytápění a základním technickým vybavením) byly v roce 2011 byty rozčleněny na standardní a byty se sníženou kvalitou. Domácnosti seniorů bydlely převážně ve standardních bytech, pouhých 4,4 % domácností, což bylo 2 636 domácností seniorů, žilo v bytech se sníženou kvalitou. Z následující tabulky je patrné, že v takovýchto bytech žil nejvyšší podíl seniorských domácností jednotlivců a domácností seniorů tvořených neúplnými rodinami.

Bydlení **ve vlastním domě** měly více než dvě pětiny domácností seniorů. Tento právní důvod užívání bytu měl rozhodující zastoupení u všech typů domácností, nejvyšší u neúplných rodin, kde dosáhl nadpoloviční většinu a u úplných rodin seniorů vlastnila téměř polovina domácností rodinný dům. **V bytě v osobním vlastnictví** žila pětina domácností seniorů, z nich nejvíce úplné rodiny. **V nájemních bytech** žilo 16,7 % seniorských domácností, z nich nejvyšší podíl měli jednotlivci a prarodiče s vnoučaty.

Tab. 3.4 Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle typu bytu, právního důvodu užívání bytu, počtu obytných místností a vybavení počítačem

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	60 114	25 994	4 881	28 738	501
z toho podle typu bytu (%):					
byty standardní	94,1	96,9	93,2	91,8	96,4
byty se sníženou kvalitou	4,4	2,3	5,4	6,1	2,8
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):					
ve vlastním domě	41,8	49,6	54,0	32,6	44,1
v osobním vlastnictví	20,2	21,3	17,4	19,7	20,2
jiné bezplatné užívání bytu	9,0	6,9	3,5	11,9	10,0
nájemní	16,7	11,7	14,8	21,4	18,4
družstevní	7,1	7,2	5,2	7,4	5,0
z toho podle počtu obytných místností v bytě (%):					
1	6,5	2,2	3,5	11,0	3,6
2	13,4	8,0	11,2	18,7	9,6
3	31,3	30,9	28,0	32,1	36,1
4	27,2	33,4	30,0	21,1	28,5
5 a více	17,2	23,0	23,0	11,0	20,4
z toho podle vybavení domácnosti (%):					
počítač s internetem	23,9	34,3	34,4	12,5	38,1
počítač bez internetu	2,9	3,8	4,5	1,8	5,6

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácnosti byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Osobní počítač měla podle výsledků sčítání v roce 2011 čtvrtina domácností seniorů a většina i s internetem. Nejvyšší vybavenost výpočetní technikou měly domácnosti prarodičů s vnoučetem.

Tab. 3.5 Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle počtu obytných místností

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle počtu obytných místností s plochou 8 m ² a více (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	60 114	6,5	13,4	31,3	27,2	17,2
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	25 994	2,2	8,0	30,9	33,4	23,0
1 neúplná rodina	4 881	3,5	11,2	28,0	30,0	23,0
domácnost jednotlivce	28 738	11,0	18,7	32,1	21,1	11,0
z nich žijící samostatně v bytě	56 500	6,8	13,8	31,9	27,5	15,6
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	24 670	2,2	8,2	31,6	34,0	21,4
1 neúplná rodina	4 582	3,6	11,5	28,5	30,5	21,6
domácnost jednotlivce	26 774	11,6	19,3	32,7	21,0	9,2

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

Tři pětiny domácností seniorů žije v bytech se třemi nebo čtyřmi **obytnými místnostmi**, z toho 31 % obývá tři obytné místnosti a 27 % čtyři obytné místnosti. V bytech s pěti obytnými místnostmi žilo v době sčítání 17,2 % domácností a jednu obytnou místnost obývalo 6,5 % domácností, z nich nejvyšší zastoupení měli jednotlivci.

Z hlediska **obytné plochy na osobu** převažovala více než třetinou velikost 40 a více m² na osobu, se čtvrtinou to pak byla velikost 20 až 30 m² na osobu.

Tab. 3.6 Domácnosti seniorů^{*)} bydlící v bytech podle obytné plochy na osobu

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle obytné plochy v m ² na osobu (%)				
		do 9,9	10,0–19,9	20,0–29,9	30,0–39,9	40,0 a více
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	60 114	2,5	12,1	24,9	17,3	36,4
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	25 994	3,4	15,9	38,0	22,8	15,3
1 neúplná rodina	4 881	4,7	16,0	31,1	20,8	18,6
domácnost jednotlivce	28 738	1,2	7,9	11,7	11,7	58,8
z nich žijící samostatně v bytě	56 500	2,0	10,6	24,7	17,6	38,2
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	24 670	3,0	14,3	38,7	23,6	16,0
1 neúplná rodina	4 582	4,2	14,6	31,4	21,4	19,5
domácnost jednotlivce	26 774	0,7	6,4	10,4	11,4	62,3

^{*)} Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

4. Zdravotní péče

Stárnutí populace je často používaný pojem nejen v České republice, ale i v ostatních vyspělých zemích. Délka života se prodlužuje, jeho kvalita se zlepšuje, a to zejména díky pokrokům v medicíně a změně životního stylu obyvatel.

Zdravotní stav

Údaje o **zdravotním stavu seniorů** jsou čerpány z **datových zdrojů** Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS); ze zdravotnických ročenek a z publikací Činnost zdravotnických zařízení ve vybraných oborech zdravotní péče za příslušné roky. V těchto publikacích je rozsah dat do krajů a za jednotlivé věkové kategorie omezen. Tím jsme se mohli v naší analýze dotknout jen určitého okruhu zdravotních problémů spojených se seniorským věkem. Jelikož data za rok 2014 budou k dispozici až na podzim 2015, v analýze pracujeme s daty do roku 2013. Navíc data o novotvarech jsou zpožděna o další dva roky. Nejaktuálnější data Národního onkologického registru ČR se vztahují k datům za rok 2011 v důsledku dohledávání, ověřování a několikanásobné kontroly.

Podle úmrtnostních tabulek demografické statistiky ČSÚ patří mezi **nejčastější příčiny úmrtí** obyvatel kraje ve věku 65 a více let nemoci oběhové soustavy (53,8 %), novotvary (23,1 %), nemoci dýchací soustavy (5,4 %) a vnější příčiny (2,9 %).

Nejčastěji se léčili senioři v ordinacích praktického lékaře se sídlem v kraji s **chronickými onemocněními** jako **je hypertenze, ischemické nemoci srdeční a cévní nemoci mozku**. Z důvodu hypertenzní nemoci bylo v roce 2013 pod stálým lékařským dohledem celkem 108 480 obyvatel Královéhradeckého kraje a 45,5 % z nich byly osoby starší 65 let (49 319 osob). Dalších 37 139 obyvatel se léčilo s ischemickou nemocí srdeční, z toho 57,2 % představovali pacienti starší 65 let, a 10 537 obyvatel s cévní nemocí mozku, z nich 70,6 % pacientů bylo ve věku nad 65 let.

Tab. 4. 1 Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé celkem a ve věku 65 a více let v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti s chronickým onemocněním					
hypertenzní nemoci (I10–I15)	96 674	98 680	105 259	108 879	108 480
ischemické nemoci srdeční (I20–I25)	40 453	39 334	39 976	40 205	37 139
cévní nemoci mozku (I60–I69)	11 090	10 572	10 800	11 152	10 537
z toho ve věku 65 a více let (%)					
hypertenzní nemoci (I10–I15)	40,0	41,6	43,7	44,0	45,5
ischemické nemoci srdeční (I20–I25)	52,7	52,3	55,6	55,8	57,2
cévní nemoci mozku (I60–I69)	68,4	69,5	71,2	70,4	70,6

Zatímco počet pacientů s chronickým onemocněním vysokého krevního tlaku v letech 2009–2012 rostl a v roce 2013 stagnoval, u dalších dvou typů oběhových onemocnění počet pacientů v evidenci praktických lékařů značně kolísal. Proti roku 2009 se celkový počet pacientů s nemocemi krevního tlaku zvýšil o 12,2 % v roce 2013, u ischemické nemoci srdeční a cévních nemocí mozku došlo ke snížení (o 8,2 %, resp. o 5 %).

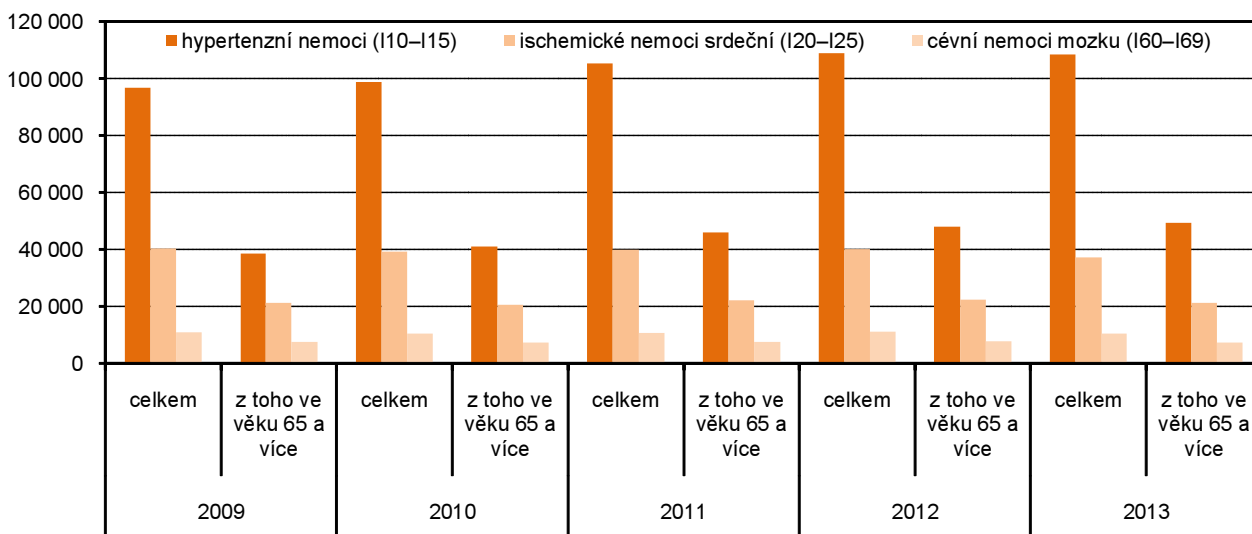
V seniorské kategorii (nad 65 let věku) byl nárůst pacientů u hypertenzních onemocnění ještě vyšší, více než čtvrtinový (o 27,6 %), u ischemické nemoci srdeční a cévních nemocí mozku počet pacientů v ordinacích praktického lékaře v období 2009–2013 mírně klesl (o 0,4 %, resp. 1,9 %).

Jak již bylo výše uvedeno, z vybraných chronických onemocnění evidovaných v ordinacích praktického lékaře v roce 2013 tvořili senioři nad 65 let věku více než 70 % z celkového počtu pacientů s cévní nemocí mozku, podíl seniorů s ischemickou nemocí srdeční byl téměř 60% a podíl seniorů na hypertenzních nemocech činil necelou polovinu. U všech typů chronických onemocnění podíl pacientů v seniorském věku v čase rostl, od roku 2009 nejrychleji u nemocí vysokého krevního tlaku (o 5,5 p.b.), u ischemické nemoci srdeční pak o 4,5 p.b. a podíl pacientů s cévními nemocemi mozku rostl nejpomaleji (o 1,4 p.b.).

Graf 4.1 Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé v Královéhradeckém kraji v letech 2009 až 2013

Zdroj: ÚZIS

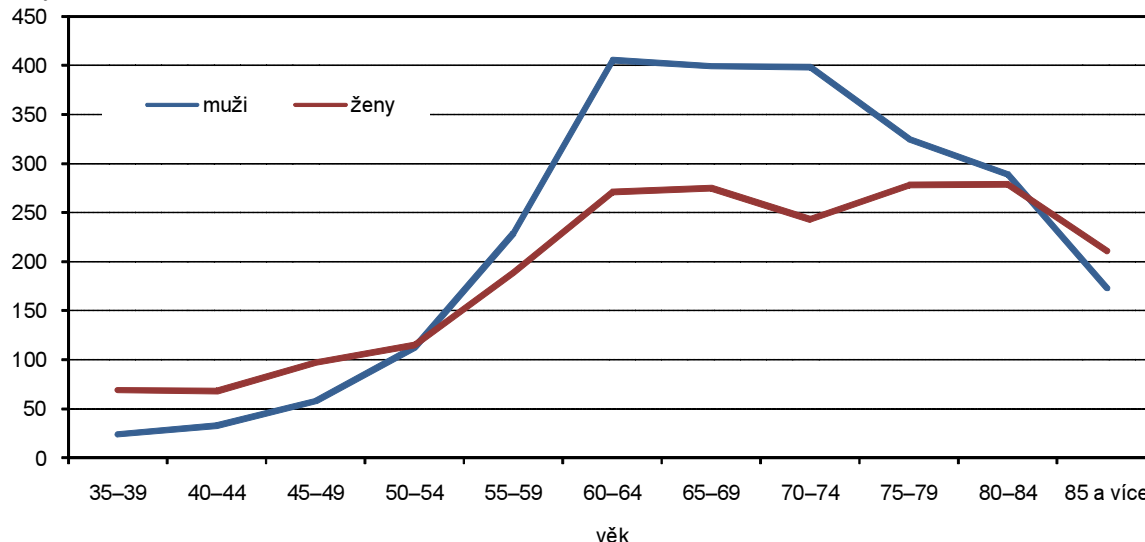

Velmi závažným a jedním z nejobávanějších onemocnění jsou **zhoubné novotvary (ZN)**, které jsou druhou nejčastější příčinou úmrtí seniorů v kraji. Vývoj počtu hlášených onemocnění má stále rostoucí trend. Významným prorůstovým faktorem je věk.

Podle Národního onkologického registru České republiky bylo v roce 2011 hlášeno v Královéhradeckém kraji celkem 4 727 nových onemocnění zhoubnými novotvary a novotvary in situ (neinvazivní, bez metastáz). Meziroční nárůst onemocnění v kraji činil 3,9 %, tj. 178 nových případů, přičemž rychleji přibývalo nemocných žen (o 5,5 %) než mužů (2,6 %). Podíl žen z celkového počtu nových onemocnění v tomto roce činil 47,4 %.

Graf 4.2 Hlášená onemocnění novotvary (C00–D09) v Královéhradeckém kraji podle věkových skupin v roce 2011

Zdroj: ÚZIS

Zhoubné novotvary se častěji vyskytují ve vyšším věku. V roce 2011 z celkového počtu nově hlášených případů ZN u mužů (2 486) tvořili senioři nad 65 let věku 63,7 %, u žen to bylo 57,4 % z celkového počtu 2 241 nových případů ZN.

Z hlediska věkových kategorií, nejvíce nových hlášení o nádorových onemocněních v kraji bylo u mužů-seniorů, kteří čerstvě odešli do starobního důchodu (ve věku 60–64 let) 405 případů a druhý nejvyšší počet u seniorů o 10 let starších (věková kategorie 70–74 let) 398 případů.

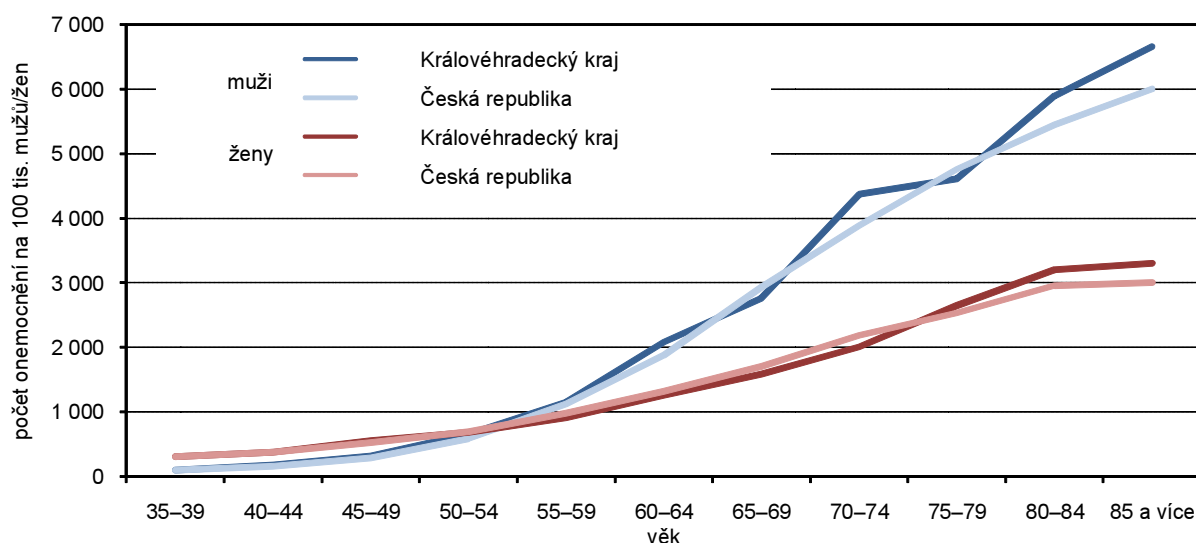
U žen byla situace odlišná. Počty nových hlášení nádorových onemocnění byly v seniorských věkových skupinách celkem vyrovnané (kolem 270 případů), nižší počet byl hlášen jen ve věkové kategorii 70–74 let a u nejstarších seniorek nad 85 let.

Jiný pohled se naskytne, pokud absolutní počty nově hlášených nádorových onemocnění vztáhneme na 100 tisíc osob dané věkové kategorie, jak ukazuje graf 4.3.

V roce 2011 připadlo v kraji celkem 913 nových onemocnění zhoubným novotvarem u mužů a 795 u žen v přepočtu na 100 tisíc obyvatel. U obou pohlaví byl překročen průměr za ČR, který činil 827 nových onemocnění u mužů a 795 u žen na 100 tisíc obyvatel daného pohlaví. Hodnoty u mužů jsou vyšší než u žen, což lze vysvětlit tím, že vyššího věku se dožívá více žen než mužů.

Graf 4.3 Hlášená onemocnění novotvary v Královéhradeckém kraji a ČR podle pohlaví a věku v roce 2011 (na 100 tisíc obyvatel stejného věku)

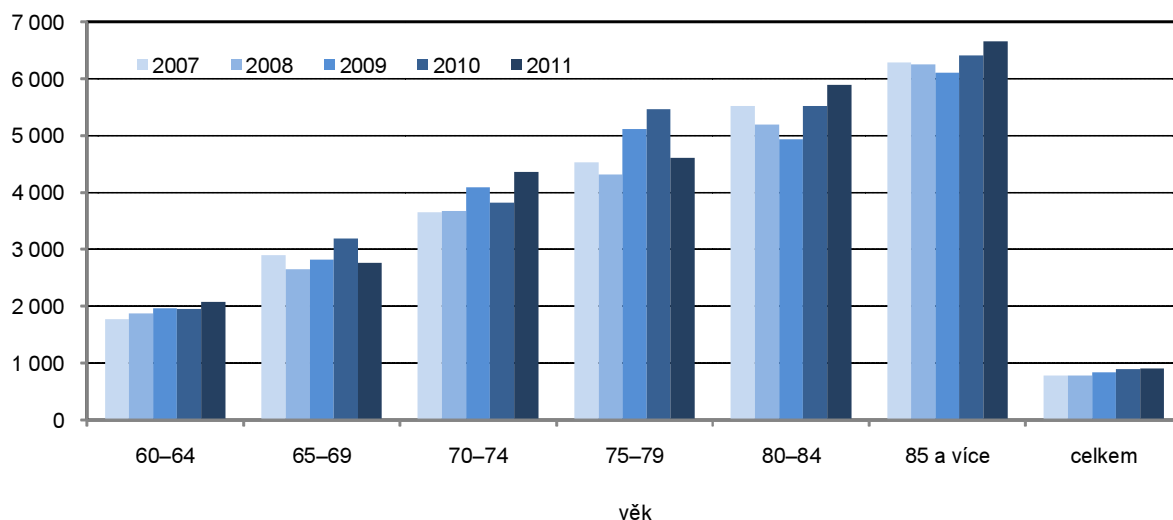
Zdroj: ÚZIS

Se stoupajícím věkem nových onemocnění novotvary přibývá, což je dáno povahou onemocnění. Nádor se skládá z jednoho nebo více patologických klonů buněk s odlišným genomem. Za změnu DNA buňky jsou zodpovědné jak faktory vnitřní (dědičnost, oslabený imunitní systém) tak vnější (fyzikální a chemické kancerogeny a onkogenní viry).

Graf 4.4 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvarami na 100 tisíc mužů v Královéhradeckém kraji v letech 2007 až 2011

Zdroj: ÚZIS

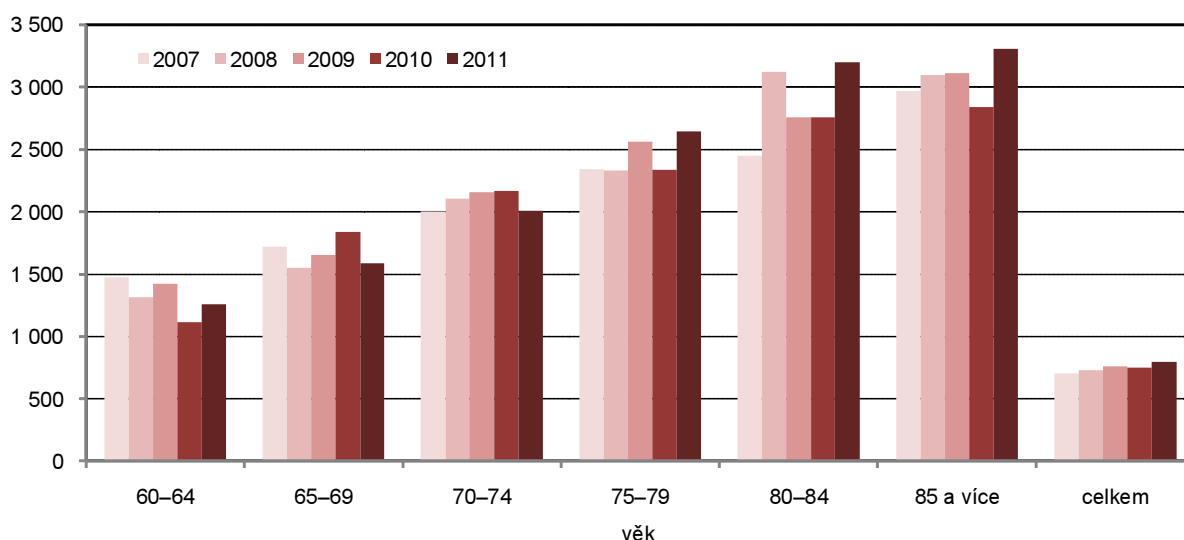
Zatímco v roce 2011 připadlo na 100 tisíc obyvatel stejného věku v kategorii 65–69 let 2 768 nemocných mužů a 1 588 žen, u nejstarších seniorů nad 85 let věku se jejich počty více než zdvojnásobily (6 664 mužů a 3 305 žen na 100 tisíc obyvatel stejného věku). U mužů lze pozorovat strmý vzrůst počtu nových onemocnění od věkové kategorie 50–54 let, u žen celkový nárůst nádorů začíná v mladších věkových kategoriích a celkový růst není tak strmý.

Grafy 4.4 a 4.5 znázorňují **nárůst onemocnění zhoubnými novotvary** v jednotlivých seniorských kategoriích v **období 2007–2011** v přepočtu na 100 tisíc mužů a žen dané věkové kategorie. Nejvyšší meziroční nárůst ZN u mužů byl ve věkové kategorii 70–74 let (14,2 %), ve stejné věkové kategorii přibýlo o téměř pětinu (19,7 %) ZN u seniorů od roku 2007, to bylo nejvíc ze všech věkových kategorií.

U žen doznaly nejvyšší meziroční nárůst ZN u nejstarších senierek ve věkové kategorii 80–84 let a 85 a více let (o 16,3 %, resp. 16,1 %). Více než 30% nárůst ZN zaznamenaly seniorky ve věku 80–84 let, v období 2007–2011, a ze všech věkových kategorií to byl nárůst nejrychlejší.

Graf 4.5 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvary na 100 tisíc žen v Královéhradeckém kraji v letech 2007 až 2011

Zdroj: ÚZIS

Podle údajů Národního onkologického registru ČR za rok 2011 byly **nejčastějšími typy nádorů u mužů** v Královéhradeckém kraji zhoubný novotvar (ZN) kůže (26,8 %), dále ZN prostaty (17,4 %), ZN průdušek a plic (10,1 %) a ZN tlustého střeva (5 %) z celkového počtu 2 486 nově hlášených onemocnění v roce 2011. **U žen**, obdobně jako u mužů, byl nejčastějším typem nádoru ZN kůže (24,6 %), druhý nejčastější byl ZN prsu (14,6 %), následoval ZN těla děložního (5,4 %) a ZN průdušky, plíce a ZN tlustého střeva (4,6 %, resp. 4,4 %), z celkového počtu 2 241 nově hlášených onemocnění u žen v roce 2011.

Na 100 tisíc mužů připadlo 245 nových onemocnění ZN kůže, u novotvarů prostaty to bylo 159 onemocnění, u průdušek a plic 92 onemocnění, u tlustého střeva 46 onemocnění. V případě žen na 100 tisíc osob tohoto pohlaví bylo nahlášeno 196 nových případů onemocnění ZN kůže, 112 onemocnění ZN prsu, 43 onemocnění ZN těla děložního a u ZN průdušky a plíce a tlustého střeva to bylo 36 resp., 35 onemocnění.

Žádný z novotvarů nerostl s věkem tak strmě jako nejčastější typ nádorů u mužů i žen, **ZN kůže**. Zatímco u seniorů ve věku 60–64 let připadlo v kraji 396 onemocnění na 100 tisíc mužů tohoto věku, u seniorů nad 85 let se výskyt zvýšil na 2 928 nových onemocnění, což představuje sedminásobný nárůst. Výrazné zvýšení nových případů ZN kůže lze pozorovat již od věku 50 let, a to u obou pohlaví. U žen však přírůstek onemocnění nebyl tak rychlý jako u mužů. Ve věku 60–64 let onemocnělo v roce 2011 celkem 288 senierek na 100 tisíc žen v tomto věku, v nejstarší věkové kategorii nad 85 let to bylo 1 300 senierek; tedy nárůst více než čtyřnásobný.

U druhého nejčastějšího typu novotvaru, který postihuje muže, **ZN prostaty**, rostly počty nových onemocnění (v přepočtu na 100 tisíc mužů dané věkové kategorie) od věku 60 do věku 79 let. Vrcholem výskytu ZN prostaty byl věk 85 a více let, kdy připadlo 63 případů na 100 tisíc mužů tohoto věku.

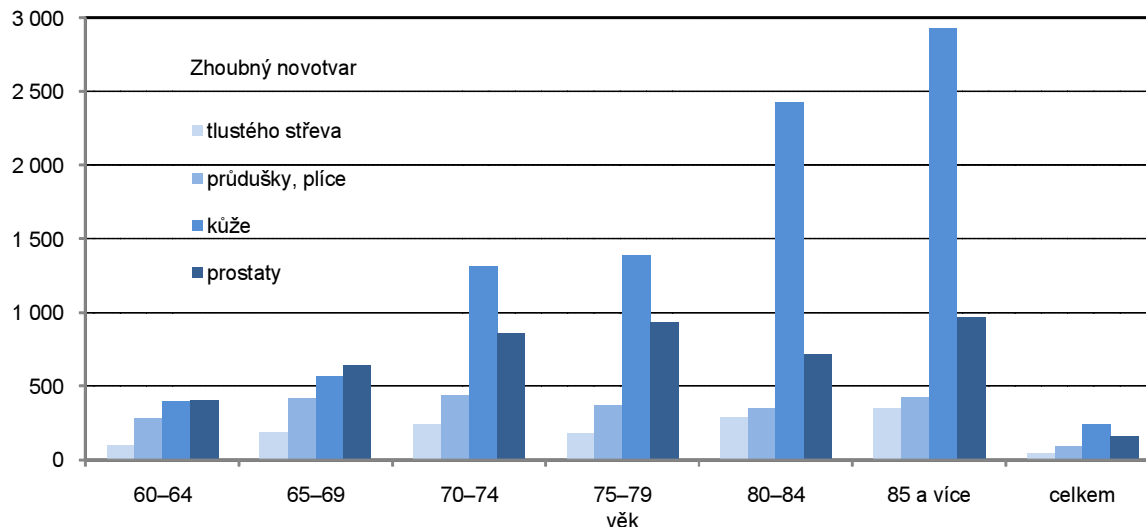

Další typ **ZN průdušky, plicí** se u mužů objevoval dvakrát častěji než u žen. Nárůst onemocnění u mužů nastává ještě v předdůchodovém věku (55 – 59 let). Nejvíce ohroženou věkovou kategorií u mužů byl věk (70 – 74 let), kdy připadlo 439 případů na 100 tisíc mužů tohoto věku, vysoký byl výskyt onemocnění i v nejstarší seniorské kategorii (nad 85 let), 424 případů na 100 tisíc mužů. U senierek byl počet nových případů tohoto onemocnění z hlediska věku proměnlivý. Vrcholy výskytu jsou ve věkové kategorii 60–64 let, 70–74 let a v nejstarší věkové kategorii nad 85 let, kdy připadlo 121, 124 a 141 nových případů onemocnění ZN průdušek a plic na 100 tisíc žen daného věku.

Počet případů **ZN tlustého střeva** s věkem neklesá. Výrazný nárůst lze pozorovat u seniorů ve věkové kategorii 60–64 let a u senierek o pět let starších. Výskyt onemocnění kulminoval u obou pohlaví v nejstarších věkových kategoriích. U mužů bylo nahlášeno nejvíce případů onemocnění ve věku 80–84 let a 85 a více let, kdy připadlo 286, resp. 347 případů na 100 tis. mužů dané věkové kategorie. Obdobně tomu bylo i u žen, kdy bylo nejvíce případů onemocnění ve věkové kategorii 80–84 let (241 případů) a v nejstarší věkové kategorii nad 85 let (204 případů na 100 tis. žen).

Graf 4.6 Hlášená onemocnění vybranými druhy zhoubných novotvarů na 100 tisíc mužů v Královéhradeckém kraji v roce 2011

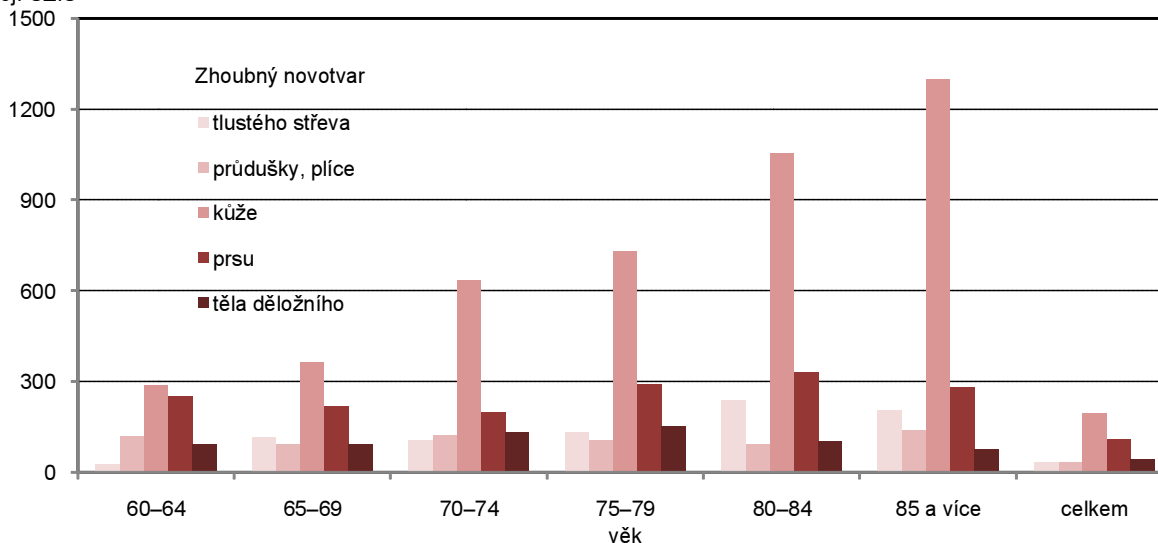
Zdroj: ÚZIS

Druhý nejčastější typ nádoru u žen byla **ZN prsu**, jeho výskyt začíná již ve věkové kategorii 25–29 let. Výrazný nárůst onemocnění lze pozorovat ve věku 45–49 let. Výskyt ZN prsu je vysoký u senierek ve věku 60–64 let (251 případů na 100 tisíc žen), v roce 2011 kulminoval ve věku 80–84 let, kdy připadlo 333 onemocnění na 100 tisíc žen tohoto věku.

Graf 4.7 Hlášená onemocnění vybranými druhy zhoubných novotvarů na 100 tisíc žen v Královéhradeckém kraji v roce 2011

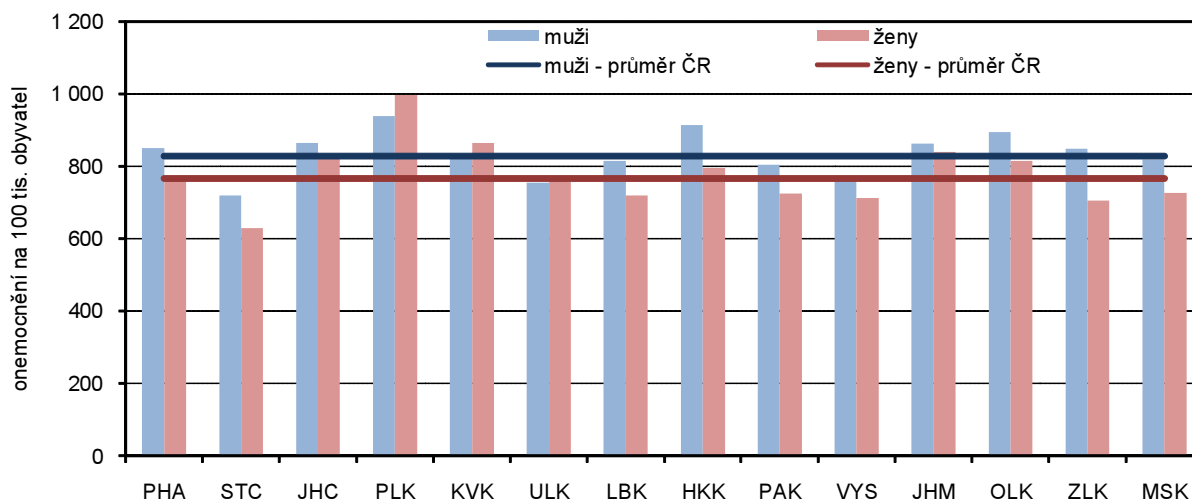
Zdroj: ÚZIS

ZN těla děložního je třetím nejčastějším zhoubným nádorem u žen. Četnější výskyt lze pozorovat již ve věkové kategorii 55–59 let. Vrchol výskytu onemocnění nastává ve věku 75–79 let (152 případů na 100 tisíc žen) v dalších věkových kategoriích onemocnění ubývá.

Graf 4.8 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvory podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2011 (na 100 000 mužů/žen)

Zdroj: ÚZIS

Počet onemocnění zhoubnými novotvory v Královéhradeckém kraji přepočtený na 100 tisíc obyvatel podle údajů za rok 2011 patřil **k nejvyšším v republice**. Zatímco podíl nově zjištěných ZN u mužů představoval v průměru v ČR 827 onemocnění; v kraji byl jejich výskyt ještě vyšší (913 případů na 100 tisíc mužů) a mezi kraji to bylo druhé nejvyšší pořadí po kraji Plzeňském. Také u žen podíl nově zjištěných ZN v kraji (795 případů) byl nad průměrem ČR (766 případů na 100 tisíc žen) a mezi kraji byl šestý nejvyšší. Prvenství mezi ženami držel opět kraj Plzeňský, vyšší podíl než byl v našem kraji zaznamenaly ještě kraje Karlovarský, Jihomoravský, Jihočeský a Olomoucký.

Hospitalizovaní (nemocnice, LDN, hospice)

V případě vážných onemocnění a z důvodu úrazu jsou pacienti přijímáni do ústavní péče nemocnic, případně odborných léčebných ústavů. Tato zařízení jsou nejnákladnějším článkem v systému péče o zdraví. S rostoucím věkem přibývá v populaci zdravotních problémů, které vyžadují léčbu a hospitalizaci v nemocnicích.

V roce 2013 bylo v nemocnicích po celé České republice **hospitalizováno** 105 855 obyvatel Královéhradeckého kraje, z nich 55,3 % bylo žen. Senioři (nad 65 let) tvořili z celkového počtu hospitalizovaných osob kraje 36,8 %.

V období 2009–2013 došlo k poklesu celkového počtu hospitalizovaných obyvatel kraje o 4,1 %, pokles u žen (o 5,5 %) byl rychlejší než u mužů (o 2,3 %). U obyvatel v seniorském věku (nad 65 let) naopak počty hospitalizovaných vzrostly v pětiletém období o 5,1 %, nárůst u mužů (o 9,3 %) byl daleko výraznější než u žen (o 1,7 %).

V roce 2013 ve věku nad 55 let převažovaly mezi hospitalizovanými obyvateli Královéhradeckého kraje ženy. Z hlediska věkových kategorií do věku 70–74 let bylo mezi hospitalizovanými více mužů, ve vyšších věkových kategoriích převažovaly hospitalizované ženy. Zatímco ve věku 65–69 let činil poměr mezi hospitalizovanými muži a ženami 54:46 % ve prospěch mužů, ve věkové kategorii 85 a více let se změnil poměr 33:67 % ve prospěch žen.

Tab. 4.2 Osoby s bydlištěm v kraji hospitalizované v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

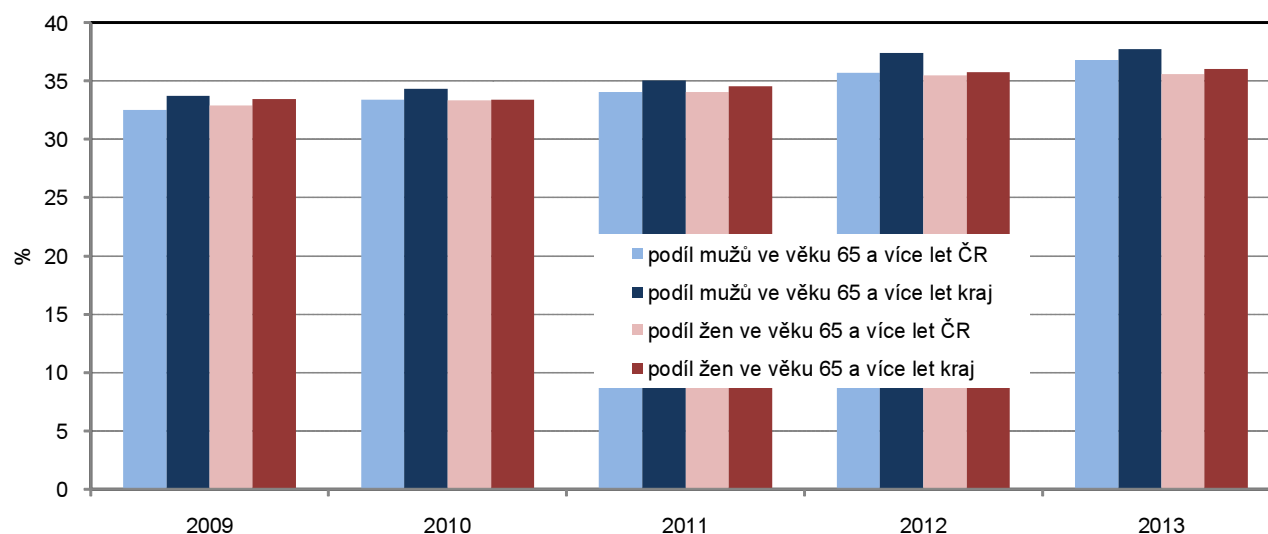
	Hospitalizovaní muži					Hospitalizované ženy				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	48 411	48 592	47 301	47 160	47 298	61 965	61 195	58 739	58 972	58 557
z toho ve věku:										
55–59	4 271	4 202	4 108	4 070	3 827	3 444	3 739	3 224	3 140	3 056
60–64	5 159	5 375	5 308	5 048	5 014	3 972	4 029	3 924	3 961	3 666
65–69	4 399	4 622	4 796	5 316	5 525	4 085	4 272	4 246	4 579	4 762
70–74	3 533	3 580	3 716	4 194	4 187	3 967	3 845	3 727	3 925	4 116
75–79	4 055	3 909	3 416	3 495	3 228	4 889	4 736	4 390	4 310	4 051
80–84	2 769	3 024	2 916	2 857	2 977	4 316	4 205	4 359	4 429	4 193
85–89	1 588	1 558	1 393	1 381	1 479	3 479	3 393	2 706	2 816	2 805
90–94 ¹⁾	.	.	285	342	422	.	.	691	909	1 055
95 a více ¹⁾	.	.	45	54	46	.	.	169	131	112

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Jak ukazuje graf 4.9 podíl hospitalizovaných mužů i žen ve věku nad 65 let v časové řadě 2009–2013 rostl a v kraji byl v celém pětiletém období vyšší než činil průměr za ČR. Zatímco podíl mužů nad 65 let mezi hospitalizovanými byl v roce 2009 33,8 %, po pěti letech vzrostl o 4 p.b. na 37,8 %. U žen byl podíl na hospitalizovaných v roce 2009 téměř shodný jako u mužů (33,5 %), nárůst byl ale pomalejší (o 2,6 p.b.) na podíl 36 % v roce 2013.

Graf 4.9 Podíl hospitalizovaných osob ve věku 65 a více let s bydlištěm v Královéhradeckém kraji v nemocnicích na celkovém počtu hospitalizovaných v letech 2009–2013 podle pohlaví

Zdroj: ÚZIS

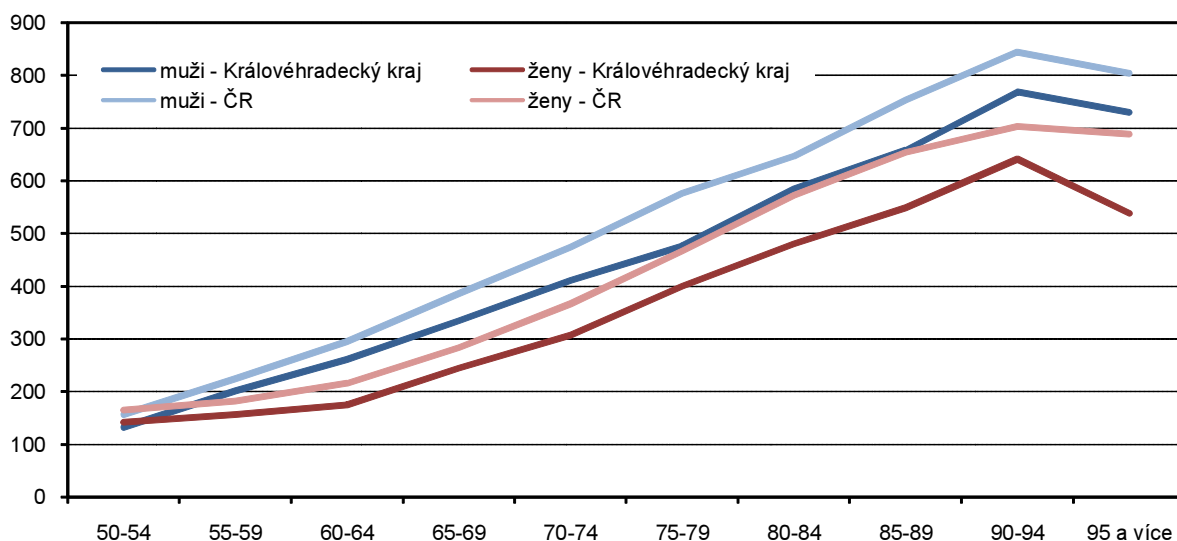

Pokud absolutní data za hospitalizované vztáhneme na 1 000 obyvatel příslušné věkové kategorie je od věku 50 let patrný nárůst hospitalizovaných a to u obou pohlaví, viz graf 4.10. Ve všech věkových kategoriích mužů i žen nepřesahují krajské hodnoty průměr ČR. Ve věkové kategorii 65–69 let připadlo v kraji 335 hospitalizovaných mužů a 234 žen na 1 000 obyvatel stejného věku a pohlaví. V kategorii 90–94 let, kdy počty kulminovaly, bylo hospitalizováno 769 mužů a 641 žen na 1 000 osob stejného věku a pohlaví, nárůst hospitalizovaných v kraji byl tak více než dvojnásobný.

Průměr za všechny věkové kategorie v roce 2013 činil v Královéhradeckém kraji celkem 192 hospitalizovaných na 1 000 obyvatel kraje, byl tak výrazně pod průměrem ČR (214 hospitalizovaných) a mezi čtrnácti kraji byl druhý nejnižší po Hl. městě Praze (170 hospitalizovaných). To lze vysvětlit počtem obyvatel v seniorském věku, který v Královéhradeckém kraji a v Hl. městě Praze patří k nejvyšším v ČR.

Graf 4.10 Hospitalizovaní obyvatelé Královéhradeckého kraje v nemocnicích podle věku na 1 000 obyvatel stejného věku v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Z celkového počtu hospitalizovaných obyvatel Královéhradeckého kraje v roce 2013 (105 855 osob) se více než čtvrtina (28,2 %) podrobila **operačnímu zákroku**. V časové řadě 2009–2013 podíl operovaných obyvatel kraje mírně kolísal s rozdílem jednoho procentního bodu, od nejvyššího podílu v roce 2012 (29,2 % z celkového počtu hospitalizovaných) po nejnižší v roce 2010 a 2013 (shodně 28,2 %). V celé časové řadě byl podíl kraje pod průměrem České republiky.

Nejvíce operovaných pacientů s bydlištěm v Královéhradeckém kraji z celkového počtu hospitalizovaných bylo ve věku 40–49 let. Od věku 50 let se podíl operovaných na celkovém počtu hospitalizovaných snižoval. Zatímco v roce 2013 činil podíl operovaných seniorů (ve věku 65–69 let) na hospitalizovaných obyvatelích kraje 29,9 %, ve věkové kategorii 80–85 let klesl téměř o polovinu, na 16,1 %.

Tab. 4.3 Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Královéhradecký kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	28,4	28,2	28,7	29,2	28,2	28,9	28,9	28,8	29,6	29,4
z toho ve věku:										
55–59	37,4	35,0	36,5	36,3	36,0	35,2	35,4	35,4	36,2	36,3
60–64	32,7	32,3	33,0	34,1	33,5	32,2	32,2	32,0	32,7	32,8
65–69	30,7	30,4	31,0	30,9	29,9	29,7	29,8	29,6	30,1	29,9
70–74	27,3	27,1	27,3	28,2	27,2	26,2	25,8	26,0	26,4	26,4
75–79	24,2	21,9	22,6	22,9	21,0	22,3	21,1	21,2	21,2	21,3
80–84	17,9	16,7	16,6	16,6	16,1	17,1	16,1	16,1	16,1	16,1
85–89	13,8	11,6	12,7	14,2	12,2	13,7	12,5	12,5	12,5	12,3
90–94 ¹⁾	.	.	8,9	11,0	9,4	10,8	10,6	11,0	10,6	10,5
95 a více ¹⁾	.	.	10,7	13,5	7,6	9,5	9,8	10,0	8,8	9,9

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Průměrná ošetrovací doba hospitalizovaných osob s bydlištěm v našem kraji sice v období 2009–2013 v kraji klesala, ale stále se pohybovala výrazně nad průměrem ČR. V roce 2013 činila 7,2 dne, průměr ČR byl o 0,9 p.b. nižší (6,3 dne). Ze všech čtrnácti krajů byla průměrná ošetrovací doba v našem kraji **nejdelší**, naopak nejkratší ošetrovací dobu vykázali hospitalizovaní pacienti s bydlištěm v Olomouckém kraji.

Tab. 4.4 Průměrná ošetrovací doba osob s bydlištěm v kraji hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (dny)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Královéhradecký kraj					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	7,7	7,4	7,4	7,2	7,2	6,9	6,8	6,7	6,4	6,3
z toho ve věku:										
55-59	7,7	7,7	7,7	7,5	7,5	6,9	6,9	6,7	6,3	6,2
60-64	8,4	8,1	8,3	8,0	7,7	7,4	7,3	7,1	6,8	6,7
65-69	9,0	8,9	8,7	8,5	8,5	7,9	7,8	7,6	7,3	7,2
70-74	10,1	9,2	9,3	9,4	9,2	8,7	8,5	8,3	7,9	7,8
75-79	11,1	10,8	10,3	10,2	10,4	9,7	9,7	9,4	9,0	8,8
80-84	12,3	11,6	11,4	10,6	11,6	11,2	11,0	10,9	10,4	10,2
85-89	13,0	12,4	12,8	12,2	12,4	12,3	12,5	12,4	11,8	11,6
90-94 ¹⁾	.	.	15,0	11,6	11,6	13,3	12,5	12,5	12,5	11,8
95 a více ¹⁾	.	.	13,1	10,9	10,8	13,0	12,8	13,8	12,4	12,5

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

S rostoucím věkem se prodlužuje délka hospitalizace pacientů v nemocnicích. Faktor věku je významný v procesu léčení a uzdravování. V roce 2013 byla průměrná ošetrovací doba seniorů ve věku 65–69 let hospitalizovaných v nemocnicích s bydlištěm v našem kraji 8,5 dne, u seniorů o dvacet let starších (85–89 let) to bylo již o téměř čtyři dny více (12,4 dne).

Léčebny dlouhodobě nemocných (LDN) jsou ústavy určené k ošetrování a doléčování pacientů, jejichž zdravotní stav již nutně nevyžaduje pobyt v nemocnici nebo u nichž není perspektiva zlepšení jejich zdravotního stavu. Zpravidla se jedná o lidi pokročilého věku, které není z různých důvodů možné ošetrovat v domácím prostředí.

Tab. 4.5 Léčebny dlouhodobě nemocných v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Léčebny dlouhodobě nemocných	5	5	5	5	5	5	5	5	5
v nich lůžka	458	458	458	458	458	449	445	438	443
Hospitalizovaní celkem	2 369	2 197	2 169	2 075	2 145	2 140	2 239	2 298	2 465
na 10 000 obyvatel	43,2	40,0	39,3	37,4	38,7	38,6	40,4	41,6	44,7
Zemřelí pacienti	548	474	555	519	521	505	484	471	532
na 1 000 hospitalizovaných	231,3	215,7	255,9	250,1	242,9	236,0	216,2	205,0	215,8
Průměrná ošetrovací doba	66,8	71,2	68,8	68,5	67,1	68,4	65,1	61,9	57,0
Roční využití lůžek ve dnech	345,8	341,4	325,7	310,1	314,2	323,0	326,0	318,3	317,2

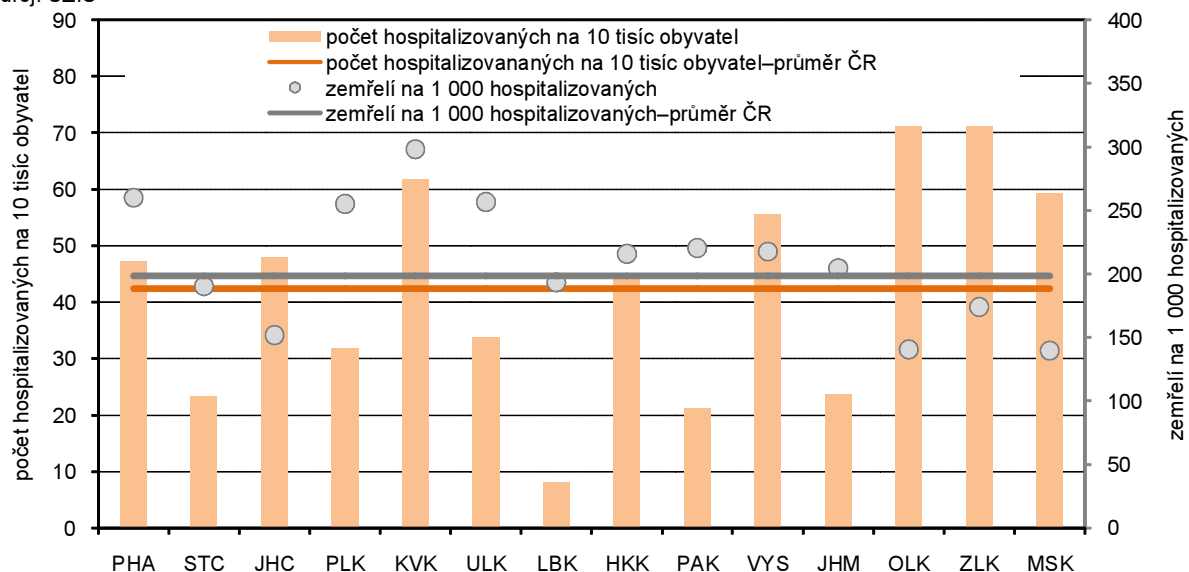
V pěti léčebnách dlouhodobě nemocných se sídlem v kraji bylo v roce 2013 k dispozici celkem 443 lůžek a hospitalizováno bylo celkem 2 465 pacientů. Na deset tisíc obyvatel kraje připadlo v tomto roce 44,7 hospitalizovaných v LDN, což je mírně nad průměrem ČR (42,4 hospitalizovaných v LDN) a mezi kraji je to prostřední (8. příčka). Nejvíce pacientů připadlo v kraji Zlínském (88,2) a nejméně v kraji Libereckém (8,1 pacientů).

Z dlouhodobé časové řady lze vyčíst stabilní počet lůžek v letech 2005–2009, od roku 2010 pokles a nárůst v posledním sledovaném roce 2013. Dlouhodobý vývoj počtu hospitalizovaných v LDN, absolutně i v přepočtu na 10 tisíc obyvatel, období 2005 až 2008 klesal a od roku 2009 opět rostl případně stagnoval.

V léčebnách dlouhodobě nemocných po několika týdnech či měsících mnoho pacientů umírá. Kromě nemocnic se jedná o druhé nejčastější místo úmrtí. V 90. letech minulého století byla délka pobytu v LDN zpravidla omezena na tři měsíce, nyní již takové omezení není. V roce 2013 zemřelo v LDN se sídlem v Královéhradeckém kraji celkem 532 pacientů, na tisíc hospitalizovaných tak připadlo 215,8 zemřelých, což bylo lehce nad průměrem ČR (198 zemřelých na 1 000 hospitalizovaných v LDN). Mezi kraji zaujímáme prostřední (sedmou) příčku. Nejvíce zemřelých na 1 000 hospitalizovaných vykázal kraj Karlovarský (298 osob) což je o 100 zemřelých více než činil průměr ČR. Naopak nejméně zemřelých v LDN na tisíc hospitalizovaných připadlo v kraji Moravskoslezském (140 osob).

Graf 4.11 Hospitalizované osoby v léčebnách dlouhodobě nemocných podle krajů v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Průměrná ošetrovací doba v LDN v kraji se snížila o více než 14 dní, v roce 2006 byla 71,2 dní a v roce 2013 klesla na 57 dnů, ale přesto zůstává nad průměrem ČR (51,6 dnů). Mezi kraji to představuje prostřední (osmé) pořadí.

Roční využití lůžek v LDN v kraji kleslo v období 2005–2008 o téměř 10 procentních bodů (z 94,7 % v roce 2005 na 85 % v roce 2008), v následujících letech se využití lůžek zvýšilo na 89,3 % v roce 2011. V posledních dvou sledovaných letech (2012 a 2013) došlo opět k poklesu. V roce 2013 byla využita lůžka v LDN se sídlem v Královéhradeckém kraji na 87 %, (317,2 dní), což bylo mírně pod průměrem ČR (88,1 %, 321,5 dní). V porovnání s ostatními kraji je to šesté nejnižší využití. Nejlépe byla využita lůžka v LDN v Libereckém kraji (97,9 %), naopak nejnižší využití vykázal kraj Jihočeský (79,8 %).

Tab. 4.6 Hospice v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2009	2010	2011	2012	2013
Hospice	1	1	1	1	1
v nich lůžka	30	30	30	30	30
Hospitalizovaní celkem	400	375	400	451	417
na 10 000 obyvatel	7,2	6,8	7,2	8,2	7,6
Zemřelí pacienti	291	266	293	294	286
na 1 000 hospitalizovaných	727,5	709,3	732,5	651,9	685,9
Průměrná ošetrovací doba	21,7	24,5	21,8	19,1	20,0
Roční využití lůžek ve dnech	289,0	306,6	291,0	286,0	277,9

Hospic je zdravotnicko-sociální zařízení, které slouží k péči o nevléčitelně a těžce nemocné osoby, k tzv. paliativní péči. Hlavním účelem hospiců je maximálně zlepšit kvalitu života v jeho závěrečné fázi a umožnit důstojné umírání.

V Královéhradeckém kraji je k dispozici jediné zařízení tohoto druhu s 30 lůžky. V roce 2013 zde bylo hospitalizováno 417 pacientů, to je 7,6 pacientů na 10 tisíc obyvatel, to je nad průměrem ČR (3,6 pacientů) a patří k nejvyšším mezi kraji.

V hospici **zemřelo** v roce 2013 celkem 286 pacientů, na 1 000 hospitalizovaných připadlo 686 zemřelých, což je nejnižší počet ze všech krajů, když průměr za ČR představoval 806 zemřelých.

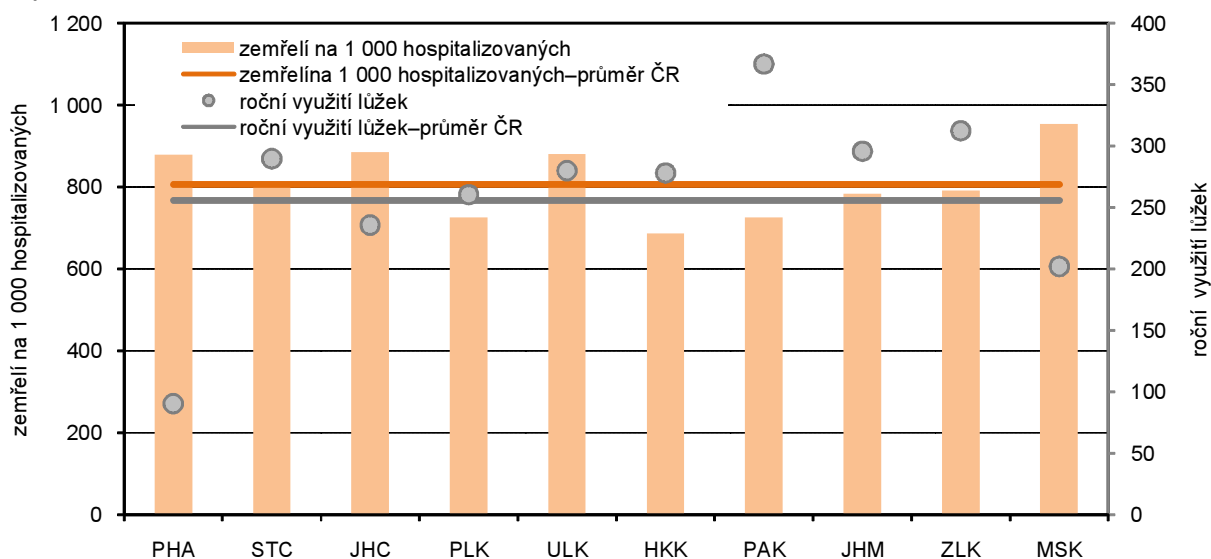
Průměrná ošetrovací doba v roce 2013 v hospicových zařízeních ČR činila 31,3 dní, přičemž kraje Karlovarský, Liberecký a Kraj Vysočina toto zařízení nemá a Olomoucký kraj nepovolil svá data zveřejnit. Průměr za Královéhradecký kraj byl nižší (20 dní) a mezi kraji to byla nejkratší ošetrovací doba.

Průměrná využitelnost lůžek v hospicích v ČR byla 70% (255,5 dne), v Královéhradeckém kraji byla mírně vyšší 76,1 % (277,9 dní). Nejvyšší roční využití lůžek bylo v sousedním Pardubickém kraji, kde byla využita lůžka na 100 %.

Graf 4.12 Hospice v krajích v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Geriatrická péče

Geriatrie (klinická gerontologie) se zabývá zdravotním a funkčním stavem ve stáří, zdravím podmíněnou kvalitou života starých lidí, zvláštnostmi chorob, jejich diagnostikováním a léčením ve stáří.

Ze zdravotnické ročenky bylo možno pro naši analýzu využít jen omezené množství dat k této problematice a ty obsahuje tabulka 4.7.

Akutní geriatrickou péči poskytovalo v roce 2013 celkem 13 oddělení v nemocnicích v celé ČR, bylo v nich k dispozici 391 lůžek na nichž bylo hospitalizováno celkem 8 364 pacientů v seniorském věku. Celkem na těchto odděleních zemřelo 894 pacientů, na 1 000 hospitalizovaných tak připadlo 106,9 zemřelých.

V Královéhradeckém kraji pracovalo v roce 2013 jedno oddělení s akutní geriatrickou péčí s 27 lůžky. Přes pokles lůžek na tomto oddělení (v letech 2005–2013) připadlo v posledním sledovaném roce 0,5 lůžka na 10 tis. obyvatel, což bylo mírně nad průměrem ČR (0,4 lůžka).

Osmnáct pacientů geriatrických oddělení v ČR byla hospitalizována v Královéhradeckém kraji (1 055 pacientů). Na 10 tisíc obyvatel kraje připadlo 19,1 hospitalizovaných na geriatrickém oddělení, což byl více než dvojnásobný počet oproti průměru za ČR (8,0 hospitalizovaných). V kraji připadlo 132,7 zemřelých na 1 000 hospitalizovaných, to bylo o čtvrtinu více než činil průměr v ČR.

Tab. 4.7 Geriatrie v akutní péči v nemocnicích se sídlem v kraji v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Geriatrická oddělení	1	1	1	1	1	1	1	1	1
v nich lůžka	46	34	34	34	30	30	30	27	27
na 10 000 obyvatel	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Hospitalizovaní celkem	1 320	1 151	1 045	1 071	1 045	1 025	1 028	1 015	1 055
na 10 000 obyvatel	24,1	21,0	19,0	19,4	18,9	18,5	18,6	18,3	19,1
Zemřelí pacienti	154	134	130	123	155	128	139	143	140
na 1 000 hospitalizovaných	116,7	116,4	124,4	114,9	148,3	124,9	135,2	140,9	132,7

Průměrná ošetrovací doba oddělení akutní geriatrické péče byla v roce 2013 v kraji 8,1 dne a byla tak zhruba na 60 % průměru za ČR (13,9 dne). Roční využití lůžek tohoto oddělení bylo 86,5 % tj. 315,9 dnů, v průměru za ČR byla využitelnost lůžek 79,2 %, tj. 289,1 dnů.

Domácí zdravotní péče

Domácí zdravotní péče (DZP) umožňuje zkrácení pobytu pacienta na akutním nemocničním lůžku, jeho dřívější propuštění a doléčení v psychicky příznivějším domácím prostředí. V posledních letech je nevyčísleně nemocným pacientům poskytována v rodinném prostředí i hospicová péče.

Tab. 4.8 Pacienti domácí zdravotní péče podle věku v letech 2005 až 2013

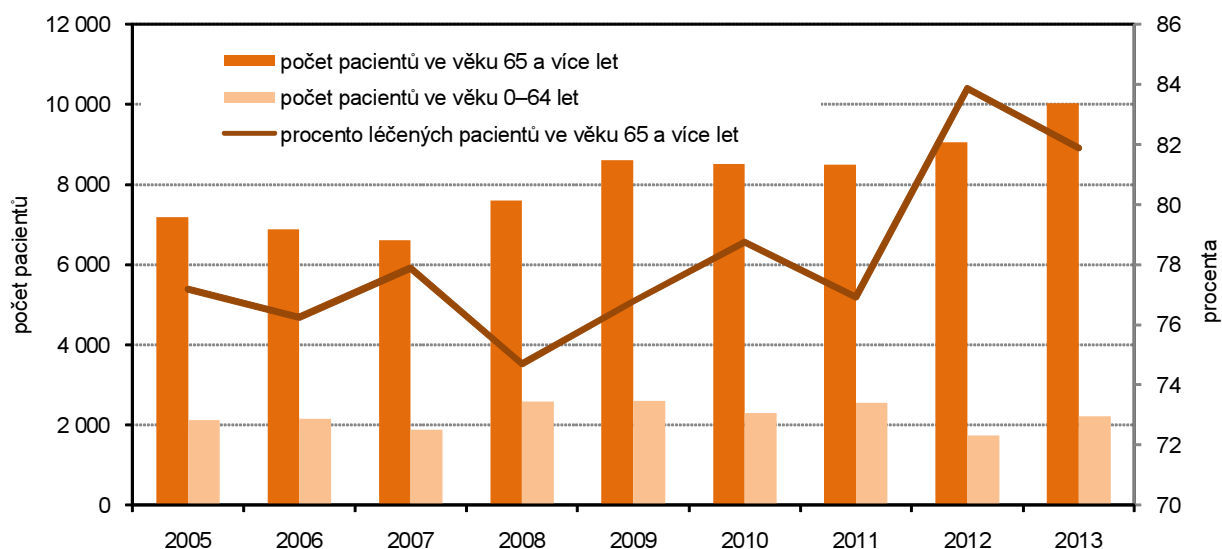
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet pacientů	9 309	9 037	8 494	10 180	11 220	10 807	11 038	10 793	12 256
z toho ve věku 65 a více let	7 185	6 891	6 616	7 605	8 615	8 510	8 492	9 052	10 035
Počet pacientů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejného věku	88,0	83,2	78,5	87,6	96,7	93,1	89,5	91,8	98,7
Počet návštěv	304 747	286 227	346 195	396 451	417 768	357 542	365 314	366 943	397 833
Počet návštěv na 1 pacienta	32,7	31,7	40,8	38,9	37,2	33,1	33,1	34,0	32,5
Počet provedených výkonů	617 202	606 038	685 315	737 433	782 367	807 663	789 366	761 226	856 924

Služeb domácí zdravotní péče využilo v roce 2013 v kraji celkem **12,3 tisíce pacientů**, z nich 81,9 % bylo ve věku 65 a více let. Počty pacientů DZP vzrostly od roku 2005 o téměř třetinu (o 31,7 %), u pacientů v seniorském věku (nad 65 let) byl nárůst ještě vyšší, téměř 40%. Vzrostlo procento seniorů, kteří využívají těchto služeb. Jestliže v roce 2005 činil podíl osob DZP ve věku nad 65 let 77,4%, v roce 2013 se jejich podíl zvýšil o 4,5 procentního bodu na 81,9 % z celkového počtu pacientů DZP.

Graf 4.13 Pacienti domácí zdravotní péče v Královéhradeckém kraji v letech 2005 až 2013

Zdroj: ÚZIS

V kraji rostl i počet pacientů DZP ve věku 65 a více let v přepočtu na 1 000 obyvatel stejného věku; jestliže v roce 2005 připadlo 88 pacientů seniorského věku, po devíti letech se jejich počet zvýšil o 11 procentních bodů na 99 pacientů. Mezi kraji to představuje třetí nejvyšší počet po kraji Pardubickém a Ústeckém, když průměrná hodnota za ČR v roce 2013 činila 64 pacientů DZP ve věku 65 a více let na tisíc obyvatel stejného věku. Naopak nejméně pacientů bylo v Kraji Vysočina, kde připadlo 32 pacientů DZP ve věku 65 a více let na tisíc obyvatel stejného věku.

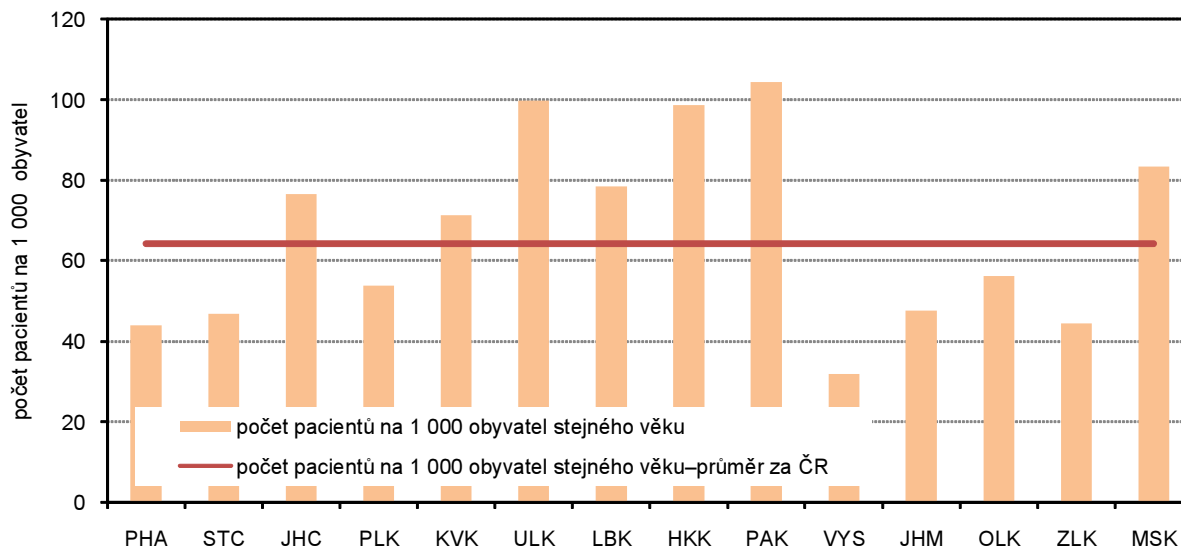
V roce 2013 se uskutečnilo v kraji v průměru 32,5 návštěv na jednoho pacienta domácí zdravotní péče. To je druhý nejnižší počet mezi kraji, když průměr za ČR činil 40,2 návštěv na 1 pacienta. Jeden zdravotnický pracovník nelékař s odbornou způsobilostí provedl denně v průměru 6,3 návštěv pacientů v DZP, což odpovídá průměru za ČR (6,6 návštěv za den). Nejvíce návštěv denně vykázali zdravotničtí pracovníci v Ústeckém kraji (9,2), naopak v Kraji Vysočina připadla na jednoho pracovníka polovina návštěv (4,2) a ze všech krajů to byl nejnižší počet. Rozdíly lze vysvětlit i odlišnou územní strukturou krajů. V hustých

sídelních aglomeracích lze poskytnout více služeb DZP denně oproti krajům s velkou sídelní roztržitostí, kde je časově náročná dojezdová vzdálenost.

Graf 4.14 Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let v krajích a ČR v roce 2013 (na 1 000 obyvatel)

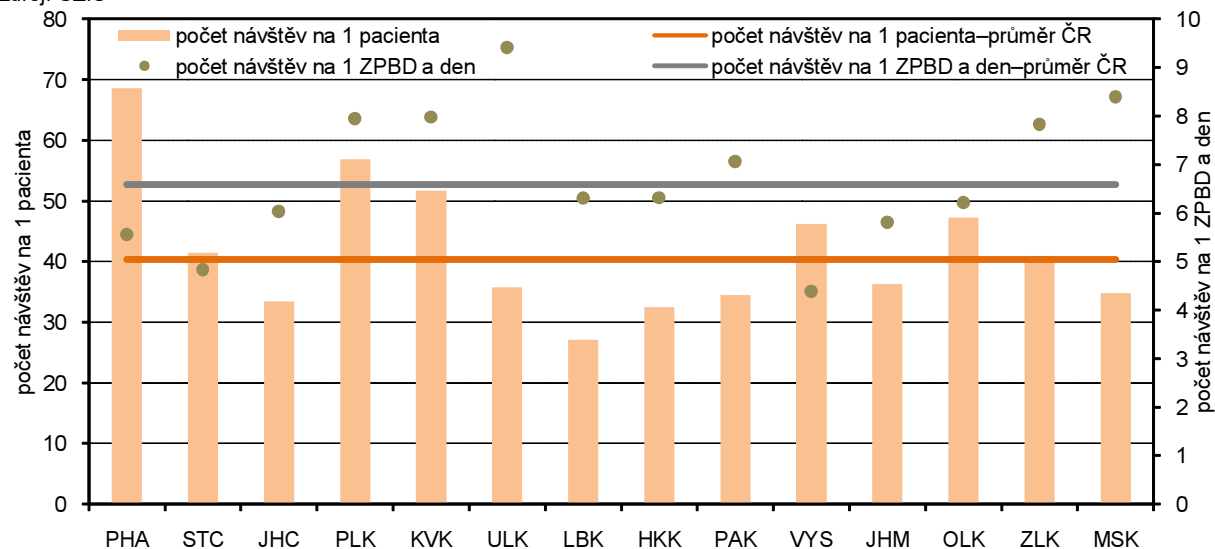
Zdroj: ÚZIS

Chronická onemocnění byla zdaleka nejčastějším druhem onemocnění pacientů DZP ve věku 65 a více let v kraji. Počty pacientů vzrostly v období 2005–2013 o více než 40 %. Zatímco akutně nemocných seniorů v roce 2005 bylo v DZP v kraji celkem 428, v roce 2013 se jejich počet téměř zdvojnásobil na 820 pacientů. Obdobně tomu bylo i u seniorů v DZP po **operaci nebo úrazu**, jejich počet v roce 2013 (353 pacientů) byl o 87,8 % vyšší oproti roku 2005 (188 seniorů). Podobně počty pacientů v domácí hospicové péči ve věku nad 65 let vzrostly v tomto období více než 2,5krát. Nárůst pacientů trval do roku 2010, kdy bylo v kraji 1 114 pacientů v domácí hospicové péči ve věku 65 a více let, od roku 2011 jejich počty klesaly.

Graf 4.15 Výkony domácí zdravotní péče v krajích a ČR v roce 2013

Zdroj: ÚZIS

Pozn.: ZPBD = zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí

Tab. 4.9 Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti ve věku 65 a více let	7 185	6 891	6 616	7 605	8 615	8 510	8 492	9 052	10 035
podle druhu onemocnění: ¹⁾									
chronická onemocnění	6 688	6 452	6 303	6 929	7 710	7 437	7 888	8 487	9 435
akutní onemocnění	428	425	494	629	721	806	808	732	820
pooperační stavy, úrazy	188	264	292	360	368	496	301	320	353
domácí hospicová péče	230	403	479	894	952	1 114	952	640	576
Podíl pacientů ve věku 65 a více let na pacientech s daným druhem onemocnění (%)									
chronická onemocnění	79,5	79,2	81,8	82,5	81,3	79,4	79,8	85,3	82,6
akutní onemocnění	41,5	41,1	43,5	37,5	46,2	64,0	57,3	72,5	71,5
pooperační stavy, úrazy	33,2	53,8	52,0	53,5	49,0	58,1	49,7	60,3	62,8
domácí hospicová péče	73,2	76,6	75,7	71,3	71,1	75,3	77,4	80,9	81,2

¹⁾ pacient může být zařazen ve více druzích péče

Podíl seniorů DZP u vybraných druhů onemocnění byl nejvyšší u chronických onemocnění (82,6 %) a v domácí hospicové péči (81,2 %). Nárůst podílu seniorů u domácí hospicové péče činil v období 2005–2013 osm procentních bodů a byl rychlejší než u chronicky nemocných (o 3,1 p.b.). Daleko výraznější nárůst pacientů v seniorském věku zaznamenala domácí zdravotní péče u akutních onemocnění a u pooperačních stavů a úrazů. V roce 2013 činil podíl pacientů ve věku 65 a více let s akutním onemocněním 71,5 % a proti roku 2005 vzrostl o 30 %. Obdobně tomu bylo i u pacientů využívajících DZP po operacích a úrazech, podíl seniorů v roce 2013 byl 62,8 % a nárůst proti roku 2005 činil téměř 30 %.

5. Důchody a sociální služby

Důchod vyplácený z důchodového pojištění je druh dávky v rámci důchodového systému, na kterou má nárok dle zákona (č. 155/1995 Sb.) každý, kdo splnil podmínku minimální doby pojištění a dosáhl důchodového věku. Data byla převzata z České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ). Sociální služby jsou určeny osobám, které se dostaly do nepříznivé sociální situace, za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Zdrojem dat pro podkapitulu o sociálních službách bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Důchodci, důchody

Podle evidence ČSSZ bylo v Královéhradeckém kraji ke konci roku 2014 celkem 158 868 osob, které měly ze zákona, nárok na výplatu některého z důchodů uvedeného v tomto zákoně. **Starobní důchod** (bez souběhu s vdovským či vdoveckým) pobíralo v tomto roce 98 165 seniorů, tj. 61,8 % z celkového počtu osob důchodově pojištěných a další pětina (21,1 %) dostávala starobní důchod v souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem (33 590 osob). Větší část příjemců starobních důchodů (bez souběhu) tvořily ženy (53,9 %), což je odrazem demografického vývoje obyvatel kraje a jejich zdravotního stavu.

Tab. 5.1 Příjemci starobních důchodů podle pohlaví v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Příjemci pobírající starobní důchod (bez souběhu)	41 524	44 088	44 220	44 570	45 258	50 568	52 863	52 623	52 522	52 907
z toho předčasný důchod	9 182	11 430	12 045	12 596	13 266	12 272	14 259	14 732	15 205	15 792
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů (bez souběhu) (%)	22,1	25,9	27,2	28,3	29,3	24,3	27,0	28,0	28,9	29,8
Příjemci pobírající starobní důchod v souběhu s vdovským (vdoveckým)	4 873	4 969	5 037	5 032	5 090	28 776	28 916	28 766	28 575	28 500
z toho předčasný důchod	431	516	593	658	735	1 892	2 158	2 394	2 604	2 852
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým) (%)	8,8	10,4	11,8	13,1	14,4	6,6	7,5	8,3	9,1	10,0

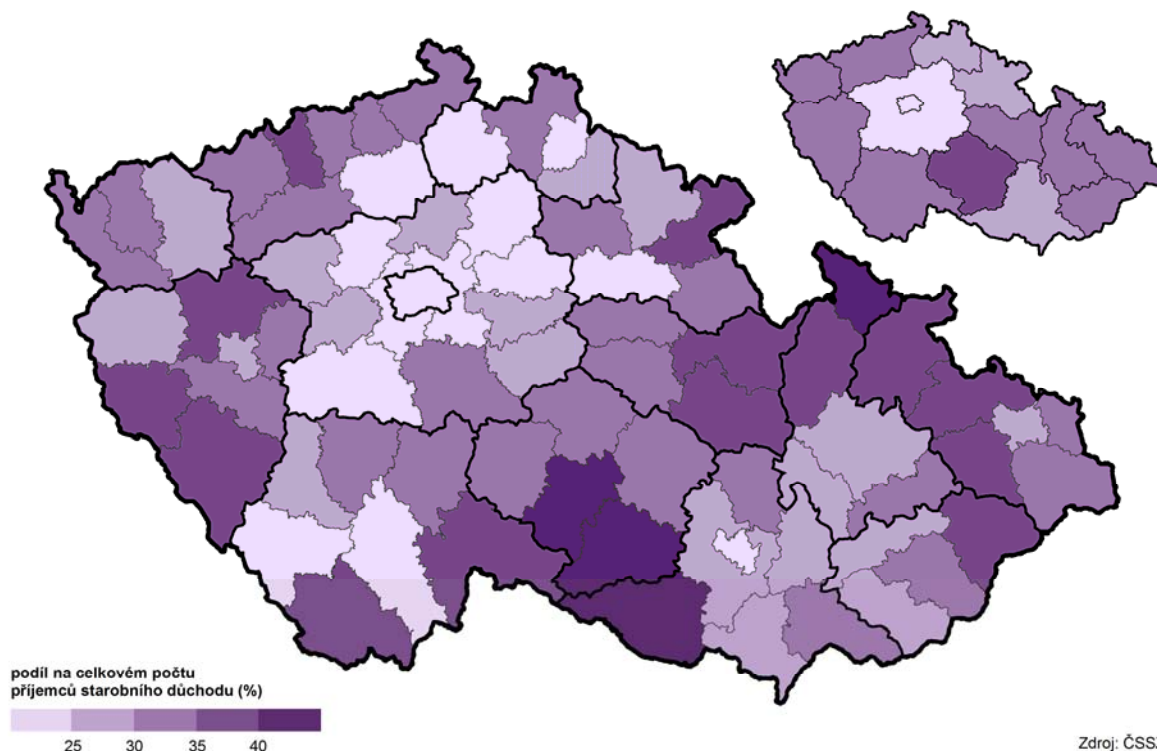
Od roku 2010, kdy jsou data plně srovnatelná v časové řadě, vzrostl počet příjemců starobního důchodu (bez souběhu) o 6,6 %, což je odrazem stárnutí populace, která patří k nejstarším v ČR. Nárůst mužů (o 9 %) byl rychlejší než u žen (o 4,6 %). Ještě rychleji rostly počty předčasných starobních důchodců (bez souběhu), kdy nárůst u mužů v posledních pěti letech představoval 44,5 % a u žen byl více než čtvrtinový (28,7 %).

Podíl **předčasných starobních důchodů** (bez souběhu) na jejich celkovém počtu tak vzrostl z 23,3 % v roce 2010 na 29,6 % v roce 2014, tedy o 6,3 p.b. Nárůst u mužů (o 7,2 p.b.) byl rychlejší než u žen (o 5,6 p.b.). Podíl předčasných důchodů byl v roce mírně nad průměrem ČR (28,5 %) a mezi čtrnácti kraji to byl pátý nejnižší podíl. Předčasný odchod do důchodu je mimo jiné ovlivněn i úrovní nezaměstnanosti v regionu. Nejnižší podíl předčasných důchodů tak vykázaly Hl. město Praha a Středočeský kraj, které patří dlouhodobě k regionům s nejnižší nezaměstnaností v ČR. Naopak nejvyšší podíl příjemců předčasných starobních důchodů vykázaly Kraj Vysočina a Pardubický kraj, podíl nezaměstnaných v těchto krajích ale nepatří k nejvyšším v ČR.

V roce 2014 největší část důchodců, kteří pobírali starobní důchod (bez souběhu) v kraji, žila na území **okresu Hradec Králové** (29,8 % ze všech příjemců starobních důchodů bez souběhu v kraji), po pětině v okresech Trutnov a Náchod (21,6 %, resp. 20,8 %) a po zhruba jedné sedmině v okresech Jičín a Rychnov nad Kněžnou (14 %, resp. 13,8 %).

Nejvyšší podíl příjemců **předčasných starobních důchodů** (bez souběhu) měl v Královéhradeckém kraji **okres Náchod** (38,9 %). Z celkového počtu 77 okresů v ČR je to sedmý nejvyšší podíl a vůbec nejvyšší podíl předčasných starobních důchodů vykázaly okresy Znojmo a Jihlava (43,7 %, resp. 42,3 %). Naopak v okrese Hradec Králové byl podíl předčasných důchodů o 15,3 p.b. nižší než v okrese Náchod, dosáhl hodnoty 23,6 % a v porovnání s okresy v celé ČR byl desátý nejnižší.

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014

Průměrná **výše starobního důchodu** bez souběhu vzrostla od roku 2010 téměř o stejné procento u obou pohlaví (o 9,2 %, resp. 9,3 %) a v roce 2014 dosáhla výše 12 012 Kč u mužů a 10 039 Kč u žen. V absolutním vyjádření představoval nárůst u mužů za pět let 1 017 Kč, u žen 851 Kč. Rozdíl ve výši vyplácených starobních důchodů (bez souběhu) mezi oběma pohlavími v časové řadě rostl ve prospěch mužů. Zatímco v roce 2005 činil rozdíl mezi starobním důchodem (bez souběhu) mužů a žen 1 389 Kč, po devíti letech v roce 2014 vzrostl o téměř 600 Kč na 1 974 Kč.

Tab. 5.2 Průměrná výše starobních důchodů podle pohlaví příjemců v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

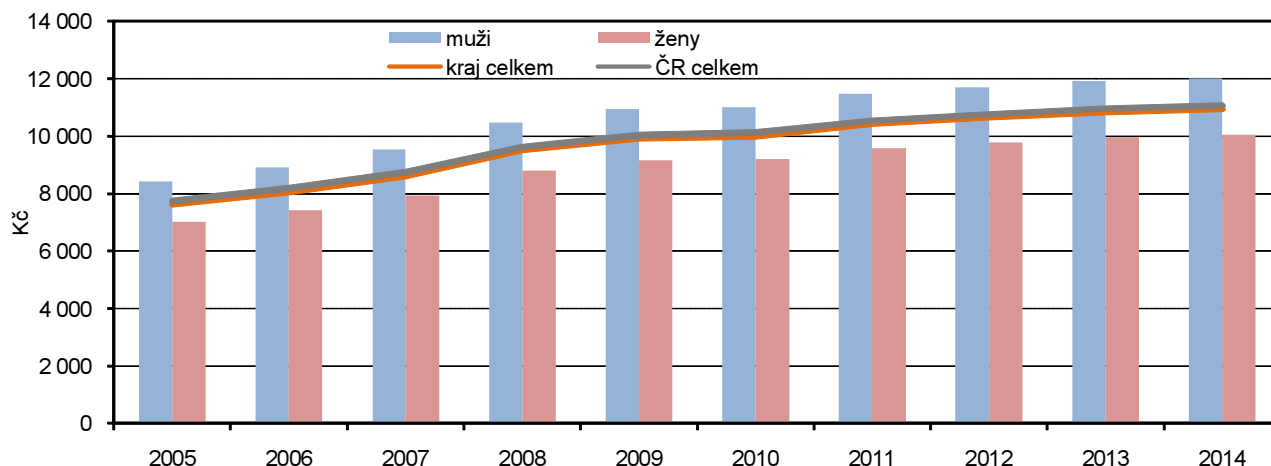
	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)	10 996	11 463	11 707	11 908	12 012	9 187	9 583	9 782	9 948	10 039
z toho předčasných	10 056	10 561	10 754	10 910	10 970	8 323	8 730	8 897	9 044	9 129
Průměrná měsíční výše starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým)	12 188	12 699	12 981	13 218	13 339	10 983	11 426	11 649	11 831	11 921
z toho předčasných	11 678	12 122	12 280	12 495	12 543	10 382	10 829	11 044	11 209	11 303

Pětina z celkového počtu důchodově pojištěných pobírala **starobní důchod v souběhu** s vdovským nebo vdoveckým důchodem. Hodnota těchto důchodů byla zákonitě vyšší a koncem roku 2014 dosáhla v kraji výše 13 339 Kč u mužů a 11 921 u žen. Nárůst oproti roku 2010 byl u mužů 1 150 Kč, tj. 9,4 % a u žen 939 Kč, tj. o 8,5 %.

Graf 5.1 Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) v Královéhradeckém kraji a ČR podle pohlaví v letech 2005 až 2014

Zdroj: ČSSZ

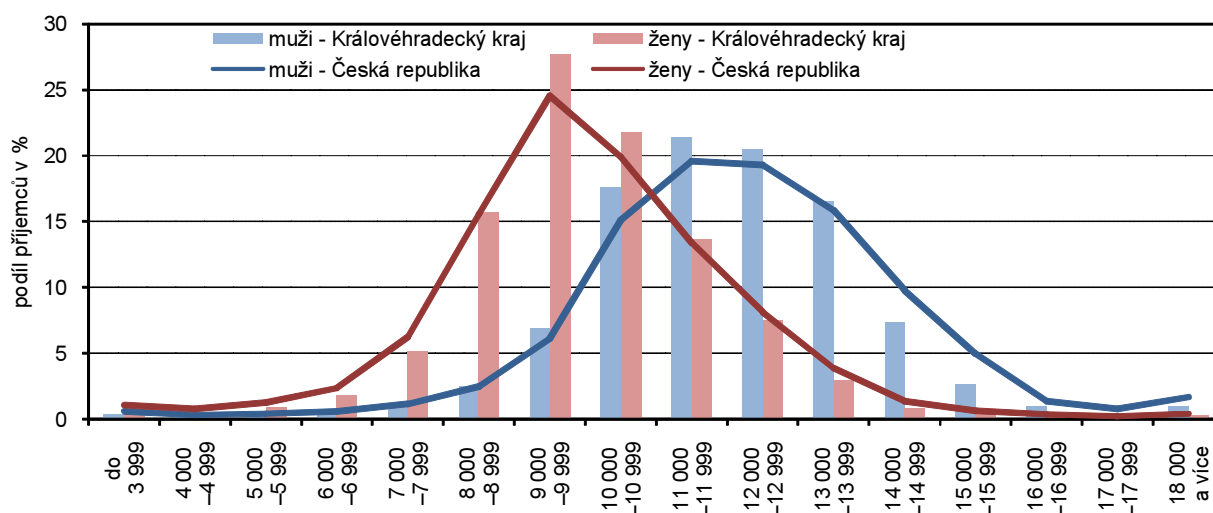

Pozn.: Data nejsou plně srovnatelná v celé časové řadě, od roku 2010 došlo ke změně v zařazení invalidních důchodců po 65 letech věku mezi starobní důchodce.

Více než pětina vyplácených **starobních důchodů mužům** v kraji (21,4 %) v roce 2014 byla ve výši (11 000–11 999 Kč) a další pětina mužů (20,5 %) dostávala starobní důchod ještě o tisíc korun vyšší (12 000–12 999 Kč). Podíl příjemců starobních důchodů v těchto dvou hladinách byl vyšší než činil průměr za ČR. Významně jsou zastoupeny u mužů důchody ve výši 10 000–11 999 Kč a 13 000–13 999 Kč, v roce 2014 je pobíralo 17,6, resp. 16,5 % z celkového počtu příjemců starobních důchodů (bez souběhu) a to bylo nad průměrem ČR. Naopak starobní důchody mužů ve vyšších příjmových hladinách (14 000–14 999 Kč a 15 000–15 999 Kč) měly v kraji zastoupení výrazně pod průměrem ČR.

Graf 5.2 Příjemci starobního důchodu (bez souběhu) podle jeho výše v Královéhradeckém kraji k prosinci 2014

Zdroj: ČSSZ

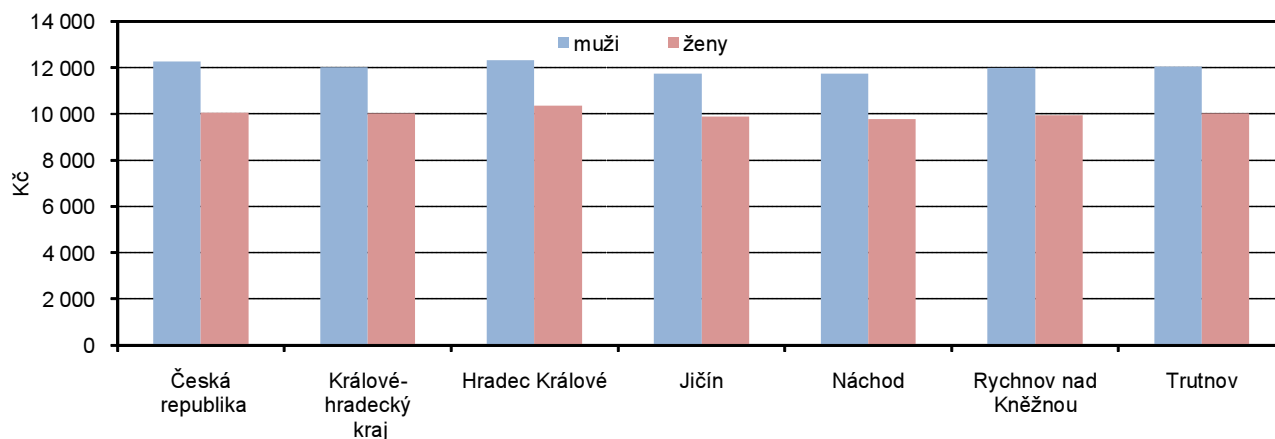

Odišná situace byla u **žen** pobírajících starobní důchod (bez souběhu) v roce 2014. Více než čtvrtina (27,7 %) z nich pobírala důchod ve výši (9 000–9 999 Kč) a další pětina dostávala důchod ještě o tisíc korun vyšší (10 000–10 999 Kč). Zastoupení důchodkyň v těchto dvou skupinách důchodů bylo vyšší než činil průměr za ČR. V ostatních hladinách důchodů se krajský průměr výrazně nevymykal od průměru za ČR.

Nejvyšší starobní důchody (bez souběhu) v kraji pobírali v roce 2014 senioři v **okrese** Hradec Králové; muži ve výši 12 314 Kč a ženy ve výši 10 359 Kč. Ze 77 okresů to představuje mezi muži šestnáctý a mezi ženami pátý nejvyšší důchod v ČR. Naopak nejnižší starobní důchody v kraji byly vypláceny mužům v okrese Jičín (11 733 Kč) a ženám v okrese Náchod (9 763 Kč). V porovnání se 77 okresy ČR to představuje desátý, resp. sedmáctý nejnižší důchod ze všech okresů v republice.

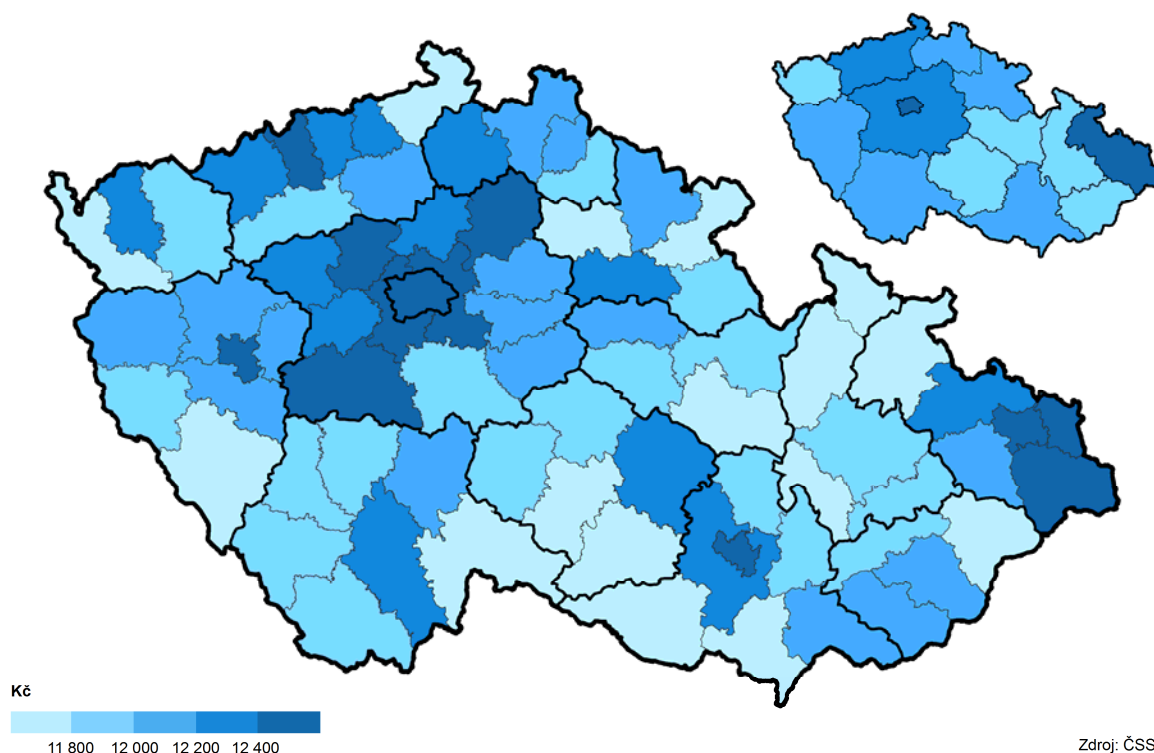
Graf 5.3 Průměrná výše starobních důchodů (bez souběhu) v ČR, Královéhradeckém kraji a jeho okresech podle pohlaví v prosinci 2014

Zdroj: ČSSZ

Porovnáme-li důchody v jednotlivých krajích České republiky; výše starobních důchodů bez souběhu vyplácená mužům v Královéhradeckém kraji byla šestá nejnižší v ČR, u důchodů v souběhu s vdovským řadí kraj na pátou nejnižší příčku. Ženy v našem kraji na tom byly z hlediska důchodů o něco lépe než muži. Výše vyplácených důchodů ženám (bez souběhu) byla pátá nejvyšší, v souběhu s vdovským důchodem patřila kraji šestá nejvyšší příčka.

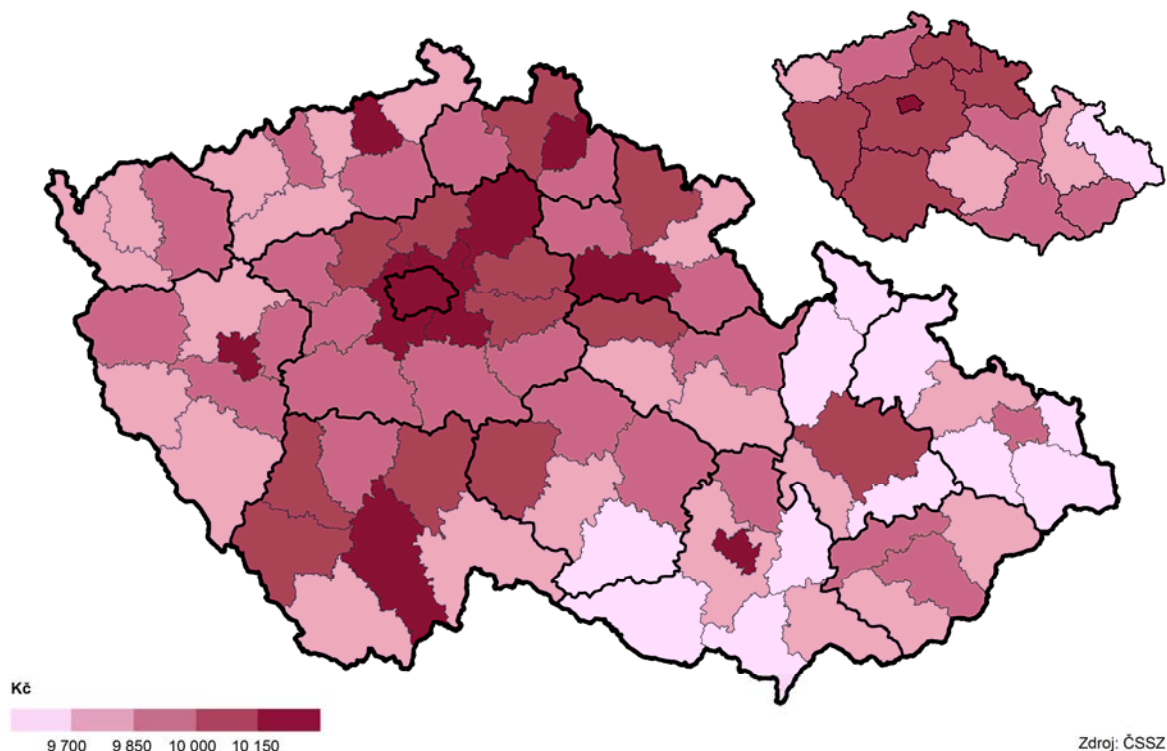
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži

Zdroj: ČSSZ

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy

Pobytové sociální služby

Poskytování sociálních služeb v České republice je vymezeno zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Sociální služby jsou poskytovány v několika formách: terénní, ambulantní a pobytové a v jejich kombinacích. Přehled poskytovatelů sociálních služeb registrovaných v Královéhradeckém kraji, je uložen v odkaze <http://registr.mpsv.cz> a jejím správcem v elektronické podobě je MPSV.

Největšími poskytovateli pobytových sociálních služeb v kraji zaměřených na seniory jsou domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domy s pečovatelskou službou. V domovech pro seniory a se zvláštním určením jsou pojmy lůžko a místo totožné.

Domovy pro seniory (někdy též domovy důchodců) poskytují pobytové sociální služby seniorům, kteří potřebují trvalou pomoc druhé osoby. Domovy zabezpečují komplexní péči a současně nabízí aktivizační a sociálně terapeutické činnosti. Služba se poskytuje za úplatu.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové sociální služby pro lidi nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, kteří mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a proto potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby. Způsob poskytování služeb je podobné jako v domovech pro seniory, jen je přizpůsoben specifickým potřebám osob s demencí.

Domy s pečovatelskou službou (DPS) jsou zařízení, která poskytují bydlení starším či zdravotně postiženým občanům, jejichž zdravotní stav nevyžaduje komplexní ústavní péči, žijí osaměle, jsou příjemci pečovatelské služby a kteří jsou v základních životních úkonech soběstační, ale pro zajištění některých potřeb potřebují z důvodu věku nebo zdravotního stavu pomoc nebo péči jiné osoby a tuto pomoc nebo péči nemohou zajistit rodinní příslušníci. Ubytování je poskytnuto na základě nájemní smlouvy pro konkrétní ubytovací jednotku.

Tab. 5.3 Vybraná zařízení sociální péče podle okresů v roce 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Domovy pro seniory ¹⁾			Domovy se zvláštním režimem ¹⁾			Domy s pečovatelskou službou ²⁾		
	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	domy	byty	byty na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
Královéhradecký kraj	36	2 363	22,6	11	532	5,1	68	2 324	25,4
v tom okres:									
Hradec Králové	6	513	16,0	4	223	6,9	8	580	20,5
Jičín	8	397	26,8	1	48	3,2	13	267	20,4
Náchod	10	622	29,1	1	49	2,3	13	359	19,1
Rychnov n. Kn.	5	355	24,8	2	122	8,5	13	340	27,0
Trutnov	7	476	21,4	3	90	4,1	21	778	41,6

¹⁾ údaje jsou územně členěny podle detašovaných pracovišť a nemusejí tedy odpovídat údajům za kraje, které jsou zpracovány podle sídla právního subjektu; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

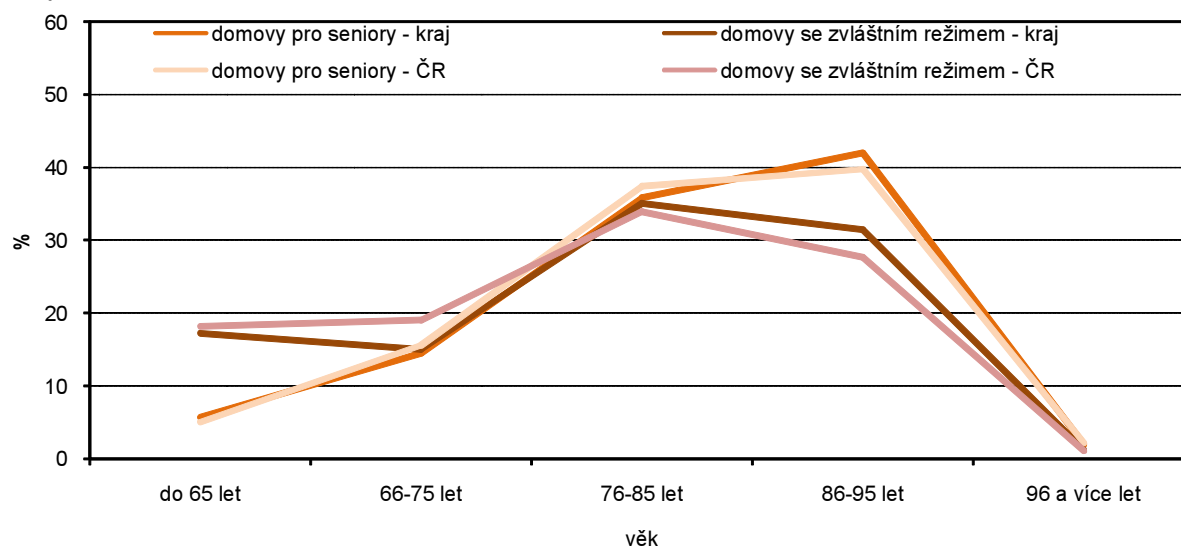
²⁾ data za rok 2010

V roce 2014 bylo v kraji k dispozici 2 363 lůžek v 36 domovech pro seniory. Od roku 2007 počet těchto zařízení i lůžek v nich sice rostl, ale nárůst počtu obyvatel v seniorském věku byl v kraji ještě rychlejší. Z toho důvodu počet lůžek v domovech pro seniory v přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v časové řadě od roku 2007 v kraji klesá. Zatímco v roce 2007 připadlo na tisíc seniorů 28,4 lůžka, roce 2014 došlo k poklesu na 22,6 lůžka, přesto je to nad průměrem ČR a mezi kraji je to prostřední (sedmá příčka).

Domovů se zvláštním režimem bylo ke konci roku 2014 celkem 11 s 532 lůžky. Od roku 2008 se jejich počet v kraji zvýšil z šesti zařízení na jedenáct a počet lůžek se více než zdvojnásobil. V přepočtu na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let tak vzrostl počet lůžek z 2,8 lůžka v roce 2008 na 5,1 lůžka v roce 2014. Přes výrazný nárůst, v porovnání s ostatními kraji, je to druhý nejnižší počet lůžek po Hl. městě Praha, když průměr za ČR činil 7,6 lůžka.

Graf 5.4 Obyvatelé vybraných typů zařízení sociální péče v Královéhradeckém kraji podle věku k 31. 12. 2014

Zdroj: MPSV

Kapacita výše uvedených pobytových sociálních zařízení v kraji byla v roce 2014 využita u domovů pro seniory z 94,9 %, v případě domovů se zvláštním režimem z 93,8 %. U obou typů zařízení bylo jejich využití v kraji pod průměrem ČR (96 %, resp. 95,1 %) a mezi kraji třetí nejnižší. Věkové složení klientů těchto zařízení se lišilo v souvislosti se zaměřením jednotlivých pobytových sociálních zařízení.

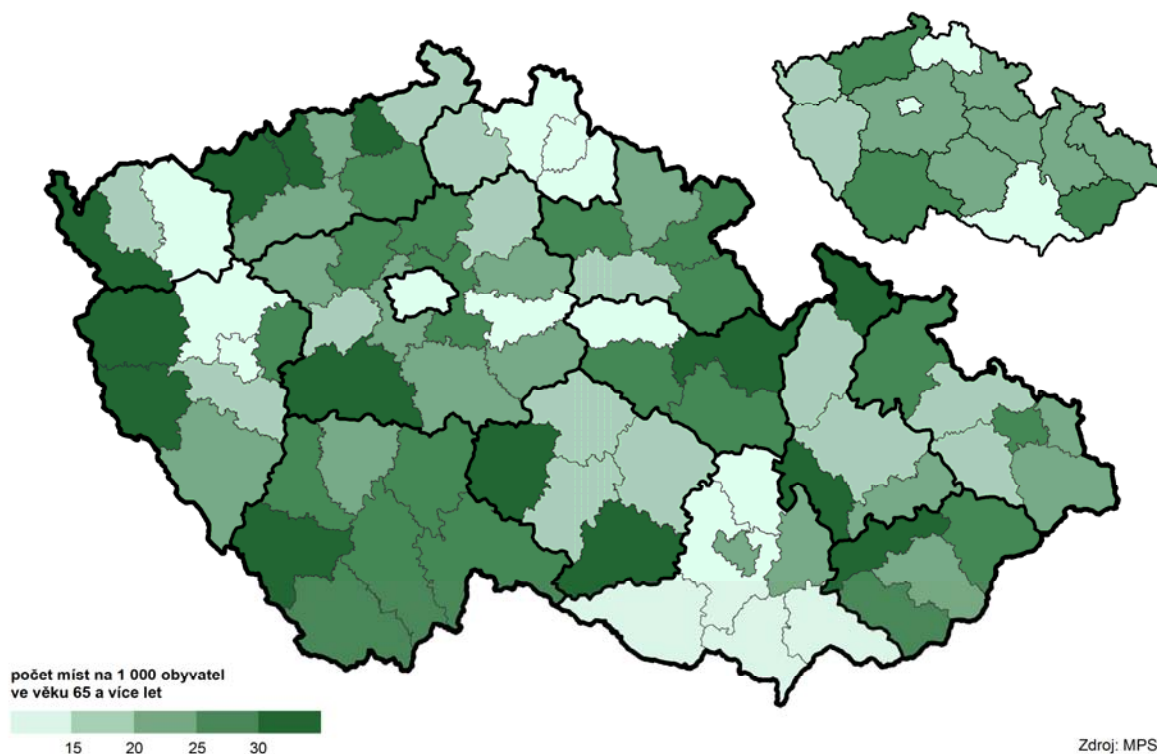
Zatímco v domovech pro seniory převažovali **klienti ve věku 86–95 let (42 %)**, v domovech se zvláštním režimem bylo nejvíc klientů ve věku 76–85 let (35,1 % z celkového počtu klientů v roce 2014) a na rozdíl od domovů pro seniory byla více zastoupena věková kategorie do 65 let věku (17,2 %). Krajské hodnoty se nijak výrazně nelišily od průměru za ČR viz graf 5.4.

Čtvrtina lůžek v domovech pro seniory se nacházela v **okrese Náchod**, po jedné pětině v okresech Hradec Králové a Trutnov. Nejméně lůžek na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let připadlo v okrese Hradec Králové (16 lůžek), téměř dvojnásobný počet (29,1 lůžka) v okrese Náchod, což je nejvíc v Královéhradeckém kraji. Porovnáním počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let, připadlo nejvíc lůžek v okrese Rychnov nad Kněžnou (8,5 lůžka) a nejméně v okrese Náchod (2,3 lůžka).

Domovem pro seniory byly v kraji vybaveny všechny **správní obvody ORP** s výjimkou Jaroměře. U domovů se zvláštním režimem byla situace podstatně horší, pouze zhruba polovina správních obvodů (Broumov, Dvůr Králové n. L., Hořice, Hradec Králové, Kostelec nad Orlicí, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov a Vrchlabí) měla na svém území tento typ pobytového sociálního zařízení.

Značné rozdíly mezi správními obvody ORP byly v přepočtu lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let. Zatímco ve správním obvodě ORP Trutnov to bylo (10,9) lůžek v domovech pro seniory, což bylo nejméně v kraji, ve správním obvodě ORP Náchod byl počet lůžek čtyřnásobně vyšší (44,7 lůžek). V domovech se zvláštním režimem připadlo nejvíc lůžek ve správním obvodě ORP Kostelec nad Orlicí (17,1) a nejméně ve správním obvodě Vrchlabí (2 lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let).

Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2013

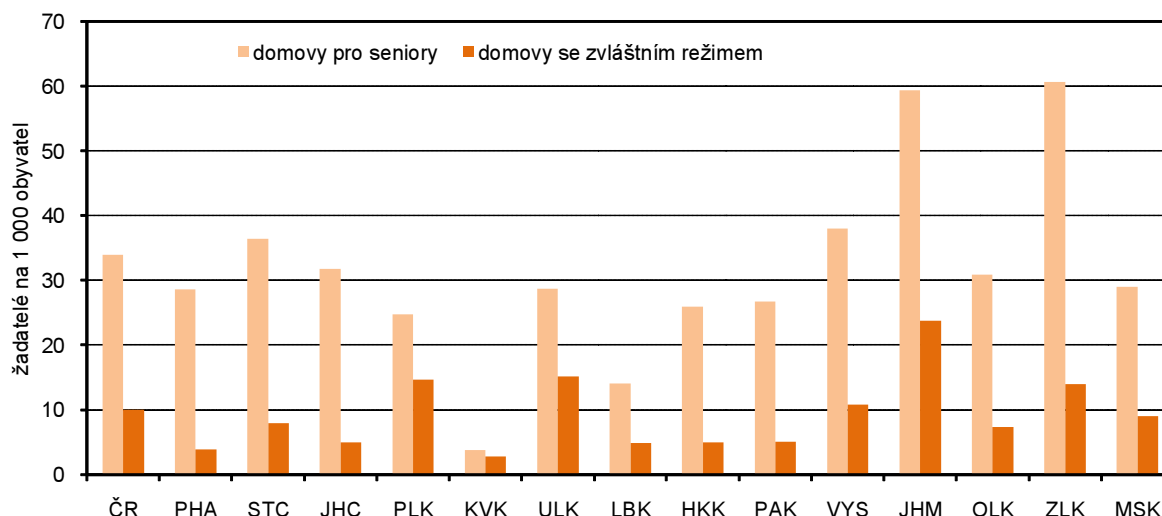

Z celkového počtu všech **žádostí o umístění** v domovech pro seniory v roce 2014 v celé ČR (63 789 žádostí) jich téměř pětina byla z Jihomoravského kraje a u domovů se zvláštním režimem (celkem 18 734 žádostí) byla více než čtvrtina žadatelů z kraje Zlínského.

Pokud počty žadatelů vztáhneme na tisíc obyvatel daného regionu v seniorském věku pak ve Zlínském a Jihomoravském kraji připadlo 61, resp. 59 žadatelů o umístění v domovech pro seniory a v Jihomoravském kraji 24 žadatelů o umístění v domovech se zvláštním režimem. To byly zdaleka nejvyšší počty žadatelů ze všech krajů. V Královéhradeckém kraji připadlo 26 žadatelů o místa v domovech pro seniory a 5 žadatelů o místa v domovech se zvláštním režimem na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let, což byl mezi kraji shodně čtvrtý nejnižší počet.

Graf 5.5 Žadatelé o umístění ve vybraných typech zařízení sociální péče na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let podle krajů k 31. 12. 2014

Zdroj: MPSV

Data o domech s pečovatelskou službou máme k dispozici jen za rok 2010. V tomto roce obývali senioři v Královéhradeckém kraji 2 324 bytů v 68 domech s pečovatelskou službou. Nejvíce bytů, v přepočtu na 1 000 seniorů ve věku 65 a více let, připadlo v okrese Trutnov (42 bytů). Naopak necelou povinu (19 bytů na tisíc seniorů) vykázal okres Náchod, což bylo nejméně v kraji. Krajský průměr činil 25 bytů na tisíc osob v seniorském věku. Z pohledu správních obvodů ORP, nejlépe vybaven tímto typem pobytového zařízení pro seniory, byl správní obvod Trutnov, kde připadlo 52 bytů na 1 000 seniorů ve věku 65 a více let. V nejmenším správním obvodě ORP v kraji, v Novém Městě nad Metují, vykázali 6 bytů v domech s pečovatelskou službou na tisíc seniorů, to bylo nejméně v Královéhradeckém kraji.

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba obecně je sociální služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a jejich situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby, a to v přirozeném prostředí i ve specializovaných zařízeních. Pečovatelé pomáhají klientům s péčí o vlastní osobu (hygiena, strava) a chod domácnosti. Zprostředkovávají kontakt se společenským prostředím a pomoc při prosazování jejich práv a zájmů. Služba se většinou poskytuje za úplatu.

Tab. 5.4 Pečovatelská služba v letech 2007 až 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2007	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ¹⁾	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾
Osoby, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba	4 884	4 157	6 533	6 292	5 708	6 833	6 610	6 553
na 1 000 obyvatel	8,8	7,5	11,8	11,3	10,3	12,4	12,0	11,9
Výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	85 017	75 910	126 831	123 875	118 422	140 186	147 365	150 381

¹⁾ od roku 2008 jsou sociální služby vykazovány samostatně; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

V roce 2014 byla v Královéhradeckém kraji poskytnuta pečovatelská služba 6 553 klientům, na tisíc obyvatel kraje to představuje 11,9 klientů a celkové výdaje na pečovatelskou službu v tomto roce představovaly 150,4 mil. Kč.

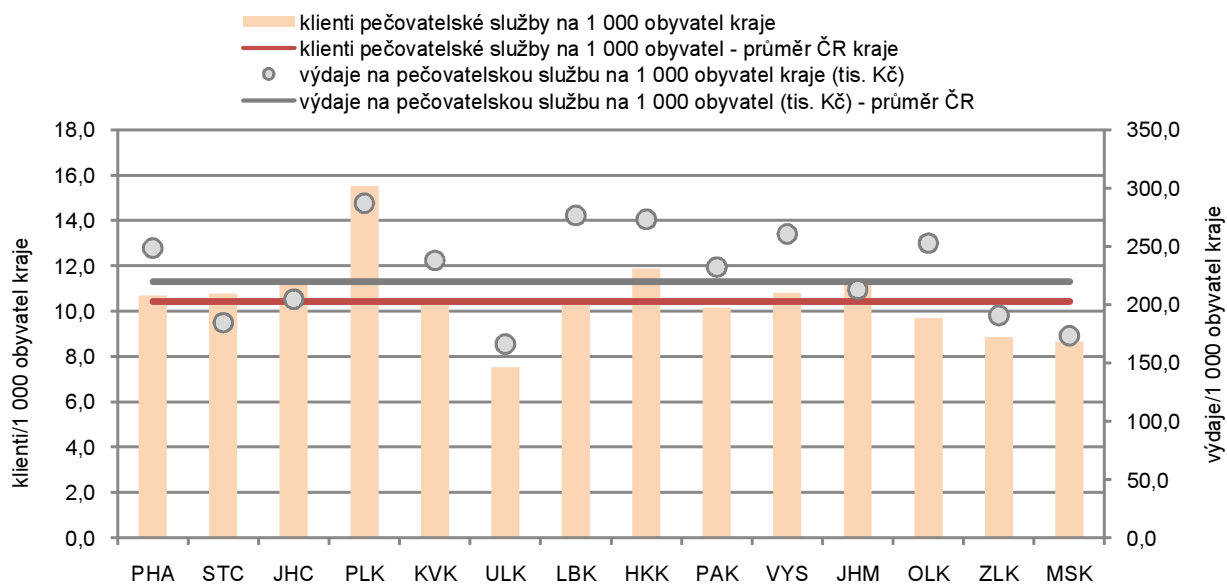
Data v časové řadě jsou srovnatelná od roku 2008, kdy došlo ke změně metodiky. Proti roku 2008 vzrostl počet osob, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba v kraji o více než polovinu (o 2 396 klientů) a výdaje na pečovatelskou službu se téměř zdvojnásobily (nárůst o 74,5 mil. Kč).

V kraji vzrostl počet osob, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba v přepočtu na tisíc obyvatel kraje ze 7,5 klientů v roce 2008 na 11,9 klientů v roce 2014. **Mezi kraji** to byl druhý nejvyšší počet po kraji Plzeňském, kde připadlo 15,5 klientů na tisíc obyvatel, průměr za ČR činil 10,4 klientů.

Graf 5.6 Pečovatelská služba v krajích v roce 2014

Zdroj: MPSV

Výdaje na pečovatelskou službu v přepočtu na tisíc obyvatel kraje vzrostly v období 2008–2014 téměř dvojnásobně; ze 137 tisíc Kč na 273 tis. Kč. Průměr výdajů na pečovatelskou službu v ČR v přepočtu na tisíc obyvatel činil v roce 2014 celkem 220 tis. Kč. Krajská hodnota výdajů se vyšplhala nad celorepublikový průměr a mezi kraji byla třetí nejvyšší po kraji Plzeňském a Libereckém.

6. Aktivity seniorů

Pro zhodnocení aktivit seniorů a jejich participace na rozvoji občanské společnosti byla využita především data o výsledcích voleb do zastupitelstev obcí v roce 2014, která umožňují sledovat věkové složení kandidátů i zvolených zastupitelů. Aktivního života osob v seniorském věku se také dotýká rozvoj informační společnosti, který souvisí se zaváděním informačních a komunikačních technologií. Informace o vztahu osob ve vyšších věkových kategoriích k novým technologiím přináší Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. S rozvojem nových poznatků a technologií souvisí potřeba seniorů se dále vzdělávat, nebo prohlubovat své dosavadní znalosti. Zájmové vzdělávání seniorů umožňují tzv. Univerzity třetího věku, které v souladu s politikou České republiky podporující aktivní stárnutí, každoročně přijímají posluchače z řad seniorů do studijních programů a kurzů.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014

Voleb do zastupitelstev obcí Královéhradeckého kraje, které se konaly 10.–11. října 2014, se mohlo potenciálně zúčastnit 446 287 oprávněných voličů. Největší volební potenciál měly z hlediska meziokresního srovnání okresy Hradec Králové (131 602 voličů, tj. téměř 30 % všech voličů) a Trutnov (96 945 voličů, tj. více než 21 % všech voličů).

Podle věkové struktury obyvatelstva kraje k 31. 12. 2014 byla necelá jedna čtvrtina voličů (23,1 %) ve věku 65 a více let. Z hlediska pohlaví byly ženy v této věkové skupině zastoupeny 58,3 %, zatímco mužů starších šedesáti pěti let bylo pouze 41,7 %. Při porovnání jednotlivých okresů kraje byl nejvyšší podíl voličů v seniorském věku v okrese Hradec Králové (23,8 %), nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou (22,2 %).

Tab. 6.1 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

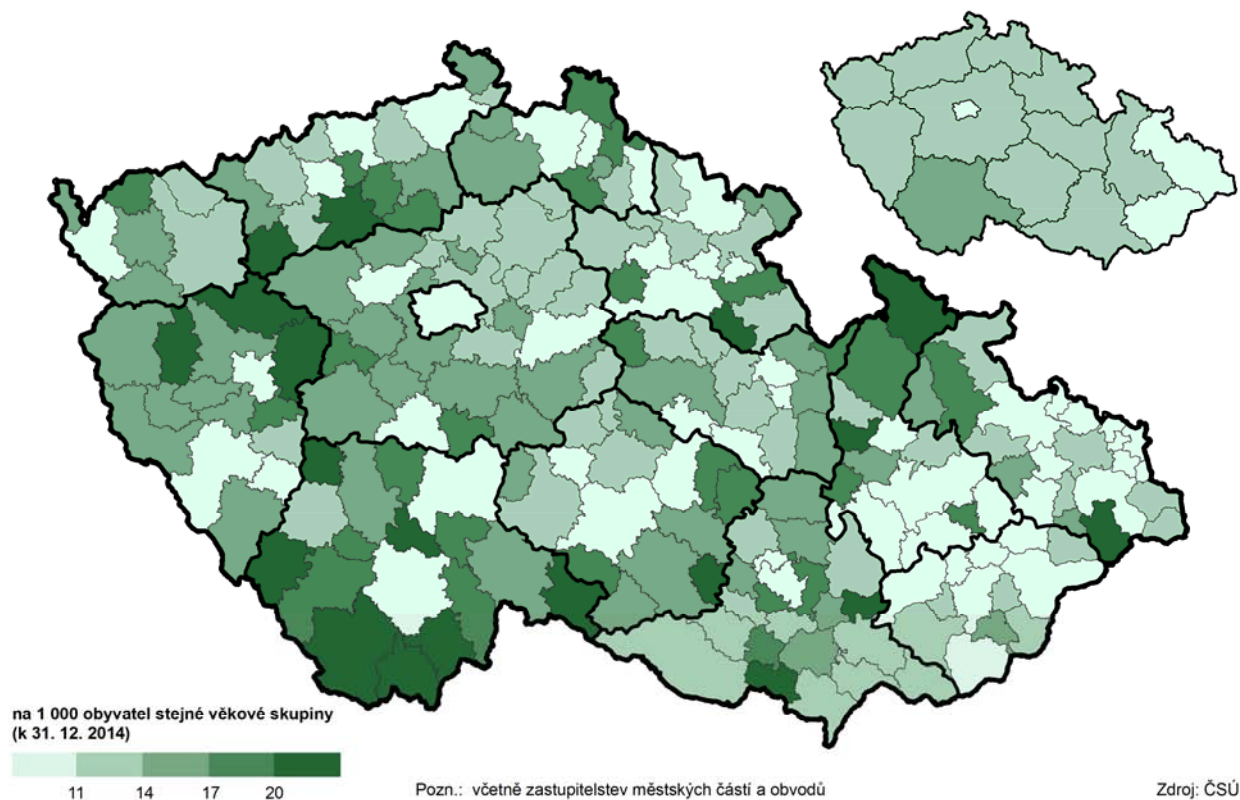
	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	13 186	9 059	4 127	1 211	899	312	9,2	9,9	7,6
v tom okres:									
Hradec Králové	2 848	2 028	820	238	181	57	8,4	8,9	7,0
Jičín	2 165	1 485	680	194	132	62	9,0	8,9	9,1
Náchod	2 696	1 825	871	280	207	73	10,4	11,3	8,4
Rychnov nad Kněžnou	2 662	1 806	856	249	189	60	9,4	10,5	7,0
Trutnov	2 815	1 915	900	250	190	60	8,9	9,9	6,7

V roce 2014 se řádných voleb do zastupitelstev obcí zúčastnilo celkem 13 186 kandidátů. Ze dvou třetin kandidovali muži, ženy tvořily pouze jednu třetinu všech kandidátů. V porovnání s komunálními volbami v roce 2010 to bylo o 199 kandidátů více. Průměrný věk kandidátů v roce 2014 činil 45,84 let, kandidáti muži byli v průměru o necelý rok starší než kandidátky ženy. Proti roku 2010 se průměrný věk kandidátů zvýšil o 0,82 let. Nejstaršímu kandidátu v kraji bylo v době řádných voleb 89 let.

Z celkového počtu 13 186 kandidátů bylo 1 211 kandidátů starších 65 let, z toho 899 mužů a 312 žen. Podíl kandidátů mužů byl ve věkové skupině 65 a více let výrazně vyšší (tři čtvrtiny) než podíl žen (jedna čtvrtina). Při porovnání zastoupení kandidujících mužů a žen ve věku 65 a více let v jednotlivých okresech kraje byl nejvyšší podíl kandidátů mužů nad 65 let zaznamenán v okrese Hradec Králové (76 %), žen v tomto okrese kandidovalo 24 %, naopak v okrese Jičín byl podíl kandidátů mužů výrazně nižší (68 %), podíl kandidujících žen starších 65 let dosáhl 32 %.

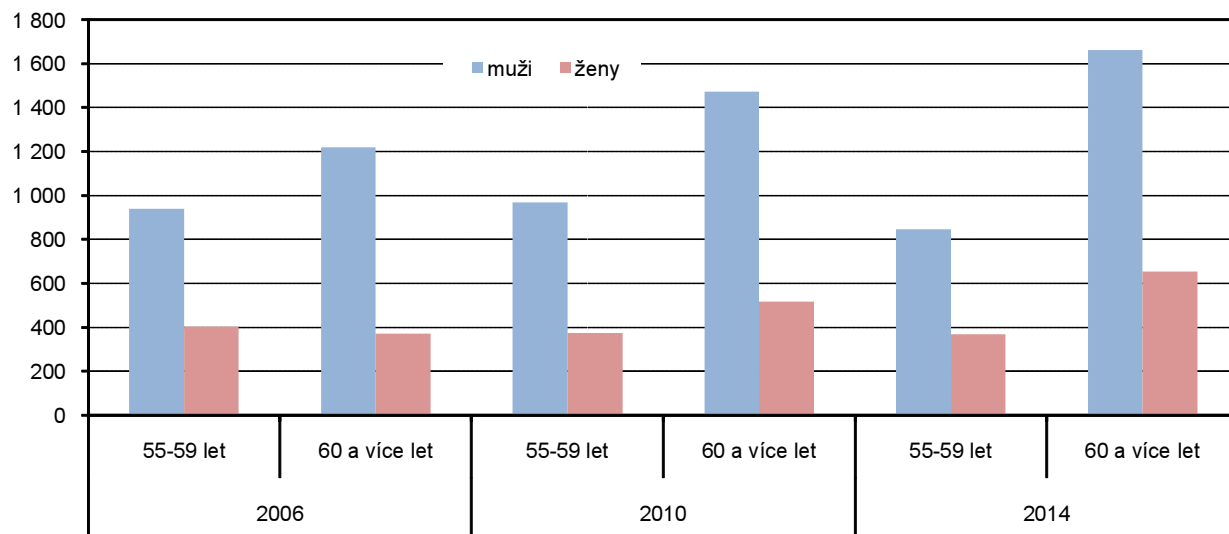
Při porovnání podílů kandidátů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejné věkové skupiny podle jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností byl nejvyšší podíl kandidujících seniorů zaznamenán ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí, kde kandidovalo 22,8 seniorů na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let, naproti tomu v ORP Hradec Králové tento podíl činil pouhých 6,1 %.

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Graf 6.1 zobrazuje zastoupení kandidátů podle pohlaví a vybraných věkových skupin v dlouhodobějším pohledu. Je patrné, že od roku 2006 stoupá počet kandidátů ve věku 60 a více let u obou pohlaví. Nárůst počtu kandidátů starších 60 let je ale výraznější u mužů než u žen, v porovnání s rokem 2006 se jejich počet téměř zdvojnásobil.

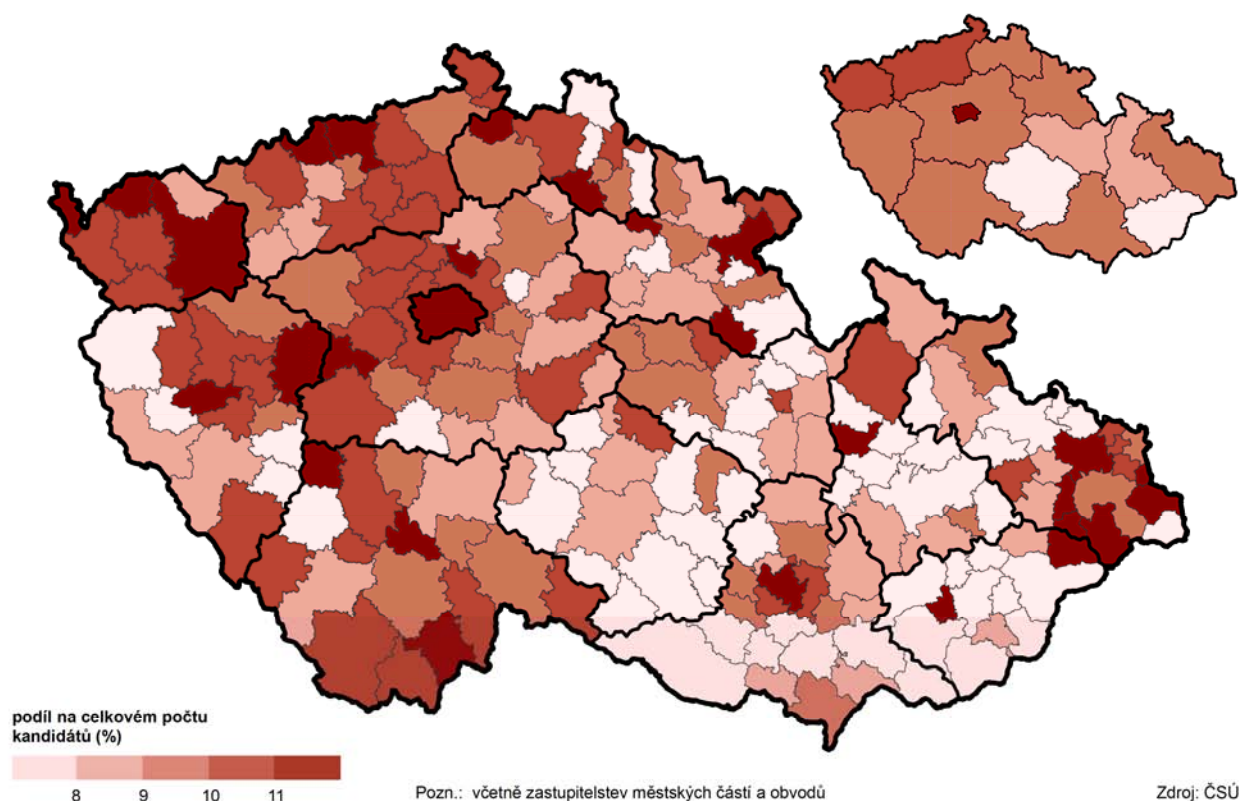
Graf 6.1 Kandidáti v Královéhradeckém kraji podle věku a pohlaví ve volbách do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

Kandidáti ve věku 65 a více let se podíleli na celkovém počtu kandidátů kraje 9,2 %, to znamená, že každý jedenáctý kandidát v kraji byl starší 65 let. Podíl mužů a žen ve věku 65 a více let na celkovém počtu kandidátů se výrazně lišil, zatímco muži ve věku 65 a více let činili téměř 10 % všech kandidátů mužů v kraji, ženy starší 65 let se podílely na počtu všech žen kandidátek v kraji 7,6 %. Z hlediska meziokresního srovnání byl celkový nejvyšší podíl kandidátů nad 65 let v okrese Náchod (10,4 % všech kandidátů), v tomto okrese byl i nejvyšší podíl kandidátů mužů ve věku 65 a více let (11,3 % všech kandidátů mužů), v okrese Jičín byl zaznamenán nejvyšší podíl žen kandidujících ve věku 65 a více let (9,1 % všech kandidátek žen).

Ve správních obvodech ORP byl nejvyšší podíl kandidátů starších 65 let na kandidátech celkem ve správním obvodu ORP Nová Paka (14,2 %), zatímco ve správním obvodu ORP Hořice byl podíl kandidujících seniorů na kandidátech celkem pouze 6,5 %.

**Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014**

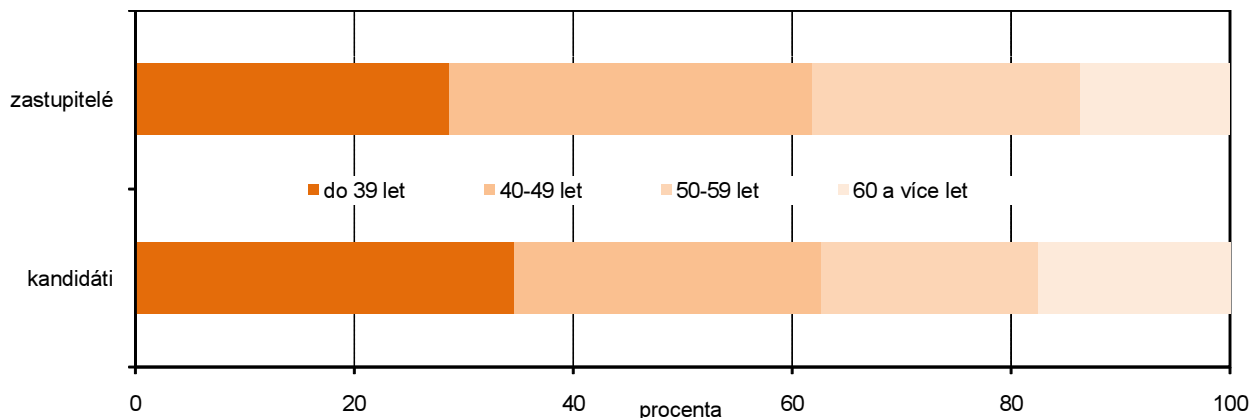
Při porovnání počtu kandidátů z hlediska velikostních skupin obcí v kraji nejvíce osob kandidovalo v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli (3 307 kandidátů, tj. 25,1 %). V nejmenších obcích do 199 obyvatel kandidovalo celkem 959 osob (7,3 %). Ve skupině 50 000 a více obyvatel (město Hradec Králové) se o post zastupitele ucházelo 555 kandidátů. Nejvyšší počet kandidátů ve věku 65 a více let kandidoval v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli (464 osob, tj. 14 % všech kandidátů). Nejnižší podíl kandidátů starších 65 let byl zaznamenán v nejmenších obcích do 199 obyvatel a 200 až 499 obyvatel (shodně 5,3 %). V krajském městě byl podíl kandidátů starších 65 let více než desetiprocentní.

Tab. 6.2 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	13 186	9 059	4 127	1 211	899	312	9,2	9,9	7,6
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	959	655	304	51	38	13	5,3	5,8	4,3
200–499 obyvatel	2 461	1 728	733	131	100	31	5,3	5,8	4,2
500–999 obyvatel	2 272	1 578	694	112	83	29	4,9	5,3	4,2
1 000–1 999 obyvatel	1 484	994	490	146	113	33	9,8	11,4	6,7
2 000–4 999 obyvatel	1 609	1 088	521	189	144	45	11,7	13,2	8,6
5 000–19 999 obyvatel	3 307	2 245	1 062	464	330	134	14,0	14,7	12,6
20 000–49 999 obyvatel	539	370	169	62	47	15	11,5	12,7	8,9
50 000 a více obyvatel	555	401	154	56	44	12	10,1	11,0	7,8

Srovnáme-li nejstarší věkové skupiny kandidátů z hlediska pohlaví, je patrné, že v malých obcích (do 999 obyvatel) byl poměr mezi muži a ženami poměrně vyrovnaný. Podíl mužů činil 5,3–5,8 %, podíl žen se pohyboval mezi 4,2–4,3 %. Ve středních obcích (1 000 až 4 999 obyvatel) se výrazněji zvyšoval podíl mužů nad 65 let až na 13,2 %, zatímco podíl žen dosáhl hodnoty pouze 8,6 %. Ve skupině obcí v rozmezí 5 000 až 19 999 obyvatel dosáhl podíl kandidátů mužů i žen starších 65 let maxima (14,7 % mužů a 12,6 % žen na počtu kandidátů stejného pohlaví). V největších obcích (kategorie 20 000 až 49 999 a nad 50 000 obyvatel) se podíl kandidátů starších 65 let opět mírně snižoval až na 11,0 % u mužů a 7,8 % u žen.

Graf 6.2 Kandidáti a zvolení zastupitelé v Královéhradeckém kraji podle věku ve volbách do obecních zastupitelstev 2014

Tab. 6.3 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

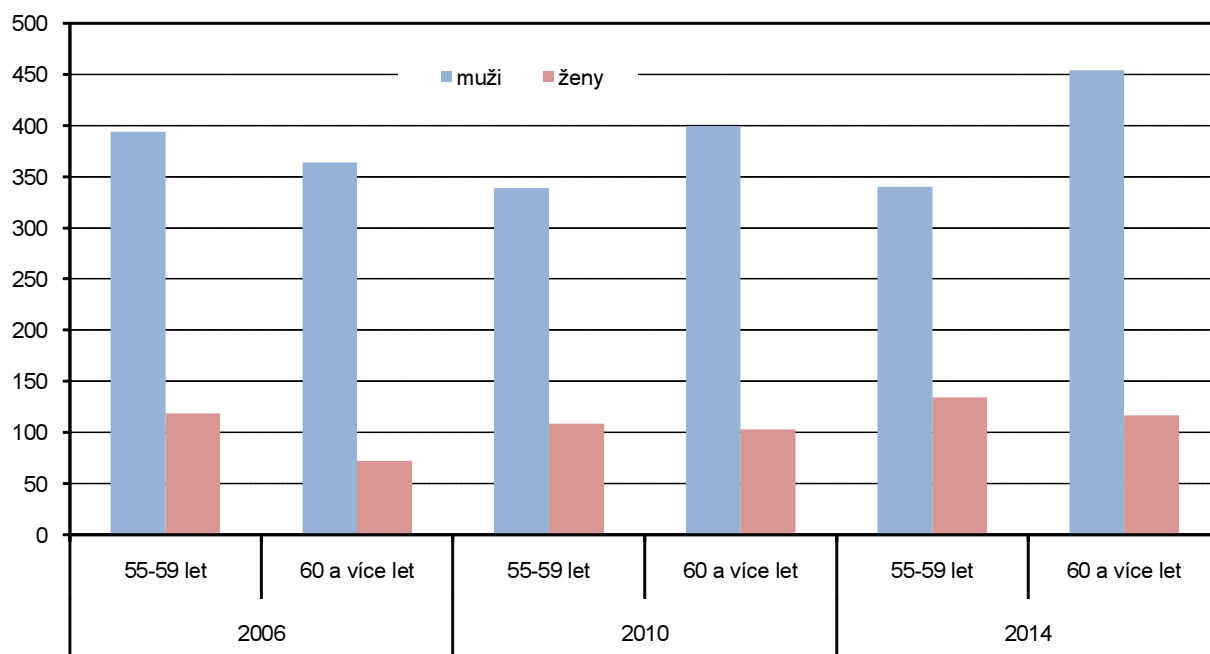
	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	4 177	3 060	1 117	228	193	35	5,5	6,3	3,1
v tom okres:									
Hradec Králové	917	693	224	45	41	4	4,9	5,9	1,8
Jičín	907	639	268	52	40	12	5,7	6,3	4,5
Náchod	755	547	208	39	34	5	5,2	6,2	2,4
Rychnov nad Kněžnou	796	590	206	49	41	8	6,2	6,9	3,9
Trutnov	802	591	211	43	37	6	5,4	6,3	2,8

Z voleb do zastupitelstev obcí, konaných na podzim 2014, vzešlo 4 177 zvolených zastupitelů. Zastupitelé byli téměř ze tří čtvrtin muži, ženy představovaly pouze necelých 27 % všech zvolených zastupitelů. V porovnání s předchozími volbami do zastupitelstev obcí, které se konaly v roce 2010, bylo zvoleno o 7 zastupitelů méně. Zvolení zastupitelé byli v průměru ve věku 46,38 let, zastupitelé muži byli v průměru o 0,93 roku starší než zastupitelky ženy. Proti roku 2010 se průměrný věk zastupitelů zvýšil o 0,75 let. Nejstarší zastupitel v kraji dosáhl v době zvolení věku 80 let.

Věku 65 a více let dosáhlo v kraji v době voleb 228 zvolených zastupitelů, jejich podíl na počtu zastupitelů celkem činil 5,5 %. Z 85 % se jednalo o muže, pouze 15 % zvolených zastupitelek v témže věku byly ženy. Z hlediska meziokresního srovnání byla největší převaha zastupitelů mužů ve věku 65 a více let nad zastupitelkami ženami stejného věku v okrese Hradec Králové (91,1 % muži a 8,9 % ženy), naopak v okrese Jičín byl podíl mužů tříčtvrtinový, ženy nad 65 let tvořily téměř jednu čtvrtinu všech zastupitelů v této věkové kategorii.

Graf 6.2 zobrazuje vývoj počtu zvolených mužů a žen v nejvyšších věkových skupinách ve volbách do zastupitelstev obcí v letech 2006 až 2014. Počty zvolených zastupitelů starších 60 let od roku 2006 stoupají, u mužů opět výrazněji než u žen.

Graf 6.3 Zvolení zastupitelé v Královéhradeckém kraji podle věku a pohlaví do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

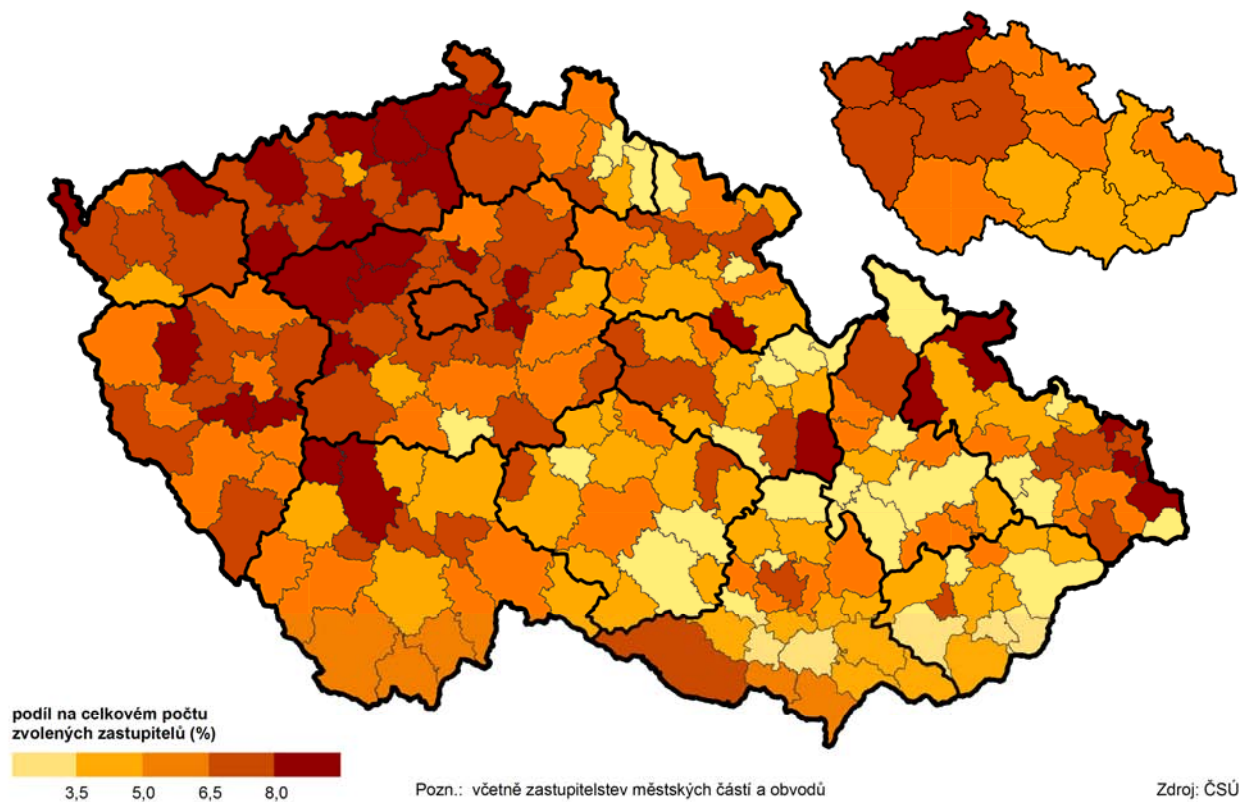

Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let na celkovém počtu zvolených zastupitelů ve správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje se pohyboval v intervalu 1,8 % ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují (15. místo) až 9 % ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí (1. místo).

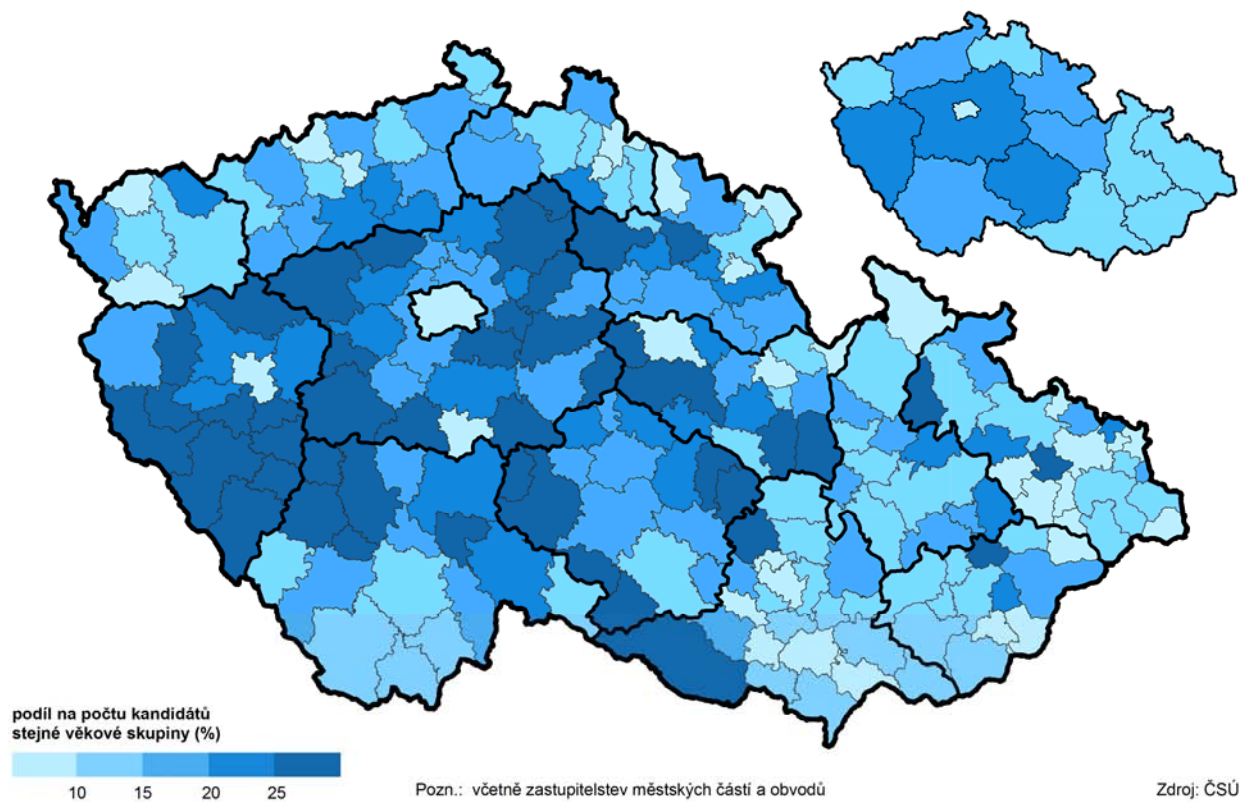
Z hlediska podílů zvolených zastupitelů na počtu kandidátů stejné věkové skupiny v jednotlivých ORP kraje vykázali nejvyšší úspěšnost ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2014 kandidáti v seniorském věku ve správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem, více než jedna čtvrtina z nich (27,4 %) se stala zastupiteli. Naopak ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují se do zastupitelstev obcí proboujel pouze každý 14. kandidát ve věku 65 a více let (podíl 7,4 %).

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Tab 6.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	4 177	3 060	1 117	228	193	35	5,5	6,3	3,1
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	682	471	211	37	27	10	5,4	5,7	4,7
200–499 obyvatel	1 305	944	361	61	48	13	4,7	5,1	3,6
500–999 obyvatel	921	687	234	42	40	2	4,6	5,8	0,9
1 000–1 999 obyvatel	460	324	136	23	18	5	5,0	5,6	3,7
2 000–4 999 obyvatel	321	245	76	20	17	3	6,2	6,9	3,9
5 000–19 999 obyvatel	391	313	78	34	34	-	8,7	10,9	-
20 000–49 999 obyvatel	60	47	13	4	2	2	6,7	4,3	15,4
50 000 a více obyvatel	37	29	8	7	7	-	18,9	24,1	-

Nejvyšší počet mandátů ve volbách do zastupitelstev obcí byl v kraji přidělen v obcích s počtem obyvatel 200 až 499. V této skupině obcí bylo zvoleno celkem 1 305 zastupitelů, tj. jedna třetina všech zastupitelů v kraji. V nejmenších obcích do 199 obyvatel bylo zvoleno celkem 682 zastupitelů (16,3 %), v krajském městě bylo přiděleno celkem 37 mandátů, tj. necelé jedno procento všech zastupitelů. Zastupitelé ve věku 65 a více let získali nejvyšší podíl mandátů v krajském městě, z 37 zastupitelů bylo starších 65 let 7 zastupitelů (18,9 % všech zvolených zastupitelů). Nejnižší podíl zastupitelů ve věku 65 a více let byl vykázan v obcích s 500 až 999 obyvateli (4,6 %).

Nejvyšší podíl zastupitelů mužů starších 65 let na zastupitelích mužích celkem byl vykázan v obcích s 5 000 až 19 000 obyvateli (10,9 %), ale především v krajském městě, kde podíl zastupitelů mužů ve věku 65 a více let činil téměř jednu čtvrtinu všech zastupitelů mužů. Zastupitelky ženy ve věku 65 a více let byly nejméně úspěšné v obcích s 20 000 až 49 999 obyvateli, kde jejich podíl činil 15,4 % všech zastupitelek. Naproti tomu v obcích s počtem obyvatel 5 000 až 19 999 a v krajském městě se do zastupitelstva nedostala žádná žena ve věku 65 a více let.

Senioři a informační technologie

Český statistický úřad provádí ve spolupráci s Eurostatem jedenkrát ročně Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (VŠIT). Šetření je prováděno ve spolupráci s Výběrovým šetřením pracovních sil (VŠPS), což umožňuje propojit ukazatele informační společnosti s demografickými a sociálními charakteristikami domácností i jednotlivců. Výsledky tohoto šetření tak zachycují rozvoj tzv. informační společnosti včetně změn, které s tímto rozvojem souvisí.

Výsledky šetření VŠIT jsou publikovány do úrovně krajů a jsou počítány jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů, tj. např. za rok 2014 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015.

Z dotazníkového šetření byly pro účely hodnocení aktivit seniorů vybrány otázky, zda dotazovaná osoba použila v posledních třech měsících PC a internet, případně zda PC a internet nepoužila nikdy. Osoby, které odpověděly, že PC nebo internet někdy použily, ale ne v posledních třech měsících, nejsou v podílech osob využívajících PC nebo internet zahrnuty.

Tab. 6.5 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Královéhradeckém kraji v letech 2010 až 2014^{*)}

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

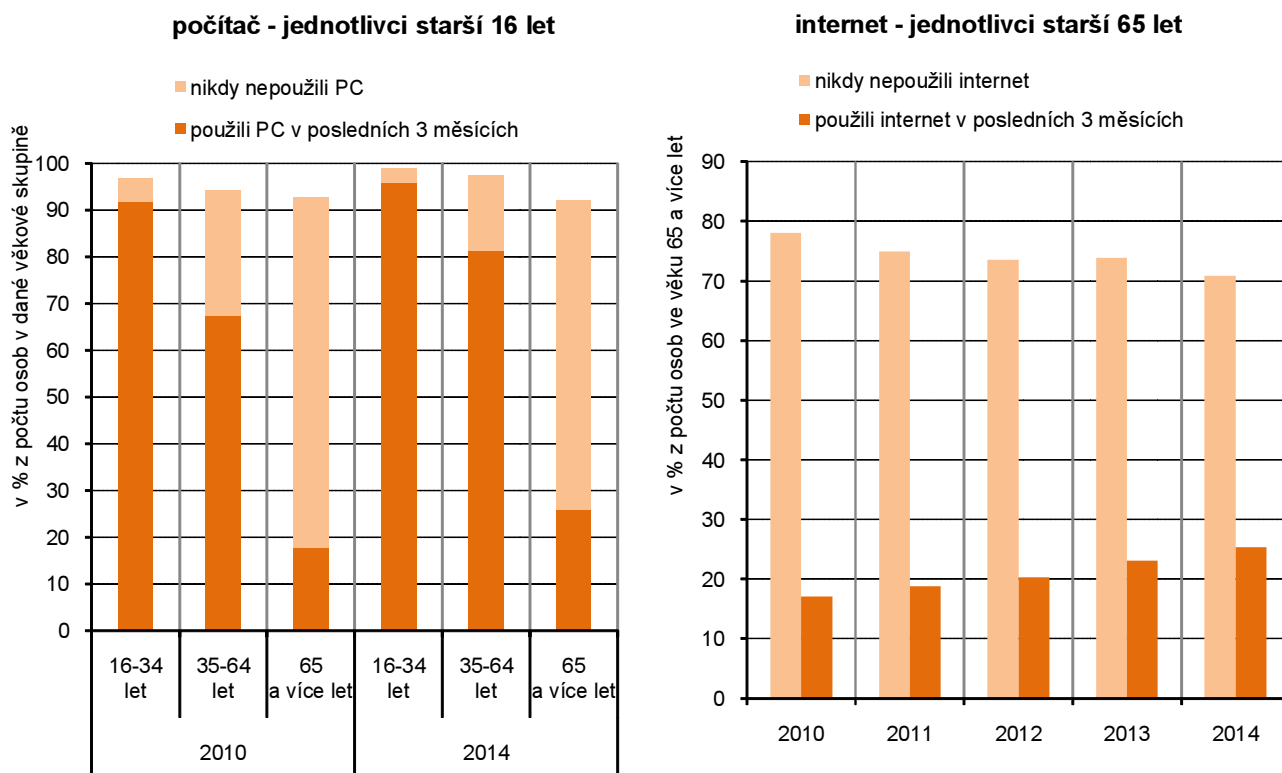
%

	Jednotlivci podle použití informačních technologií									
	použili v posledních 3 měsících					nikdy nepoužili				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Osobní počítač									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	91,9	94,1	96,1	96,6	95,7	5,1	2,9	2,1	1,7	3,2
35–64 let	67,5	72,8	78,5	78,9	81,2	26,8	23,8	17,9	17,8	16,2
65 a více let	17,8	19,8	21,6	23,5	25,8	74,8	71,1	68,8	68,2	66,1
	Internet									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	88,4	91,9	96,0	96,5	95,6	7,4	4,0	2,7	1,7	3,1
35–64 let	65,8	71,9	78,2	79,0	81,5	29,0	25,1	18,9	18,4	16,4
65 a více let	17,1	18,8	20,3	23,0	25,4	78,1	74,9	73,5	73,8	70,9

^{*)} Vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. za rok 2014 je údaj vypočítán jako průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015. Období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

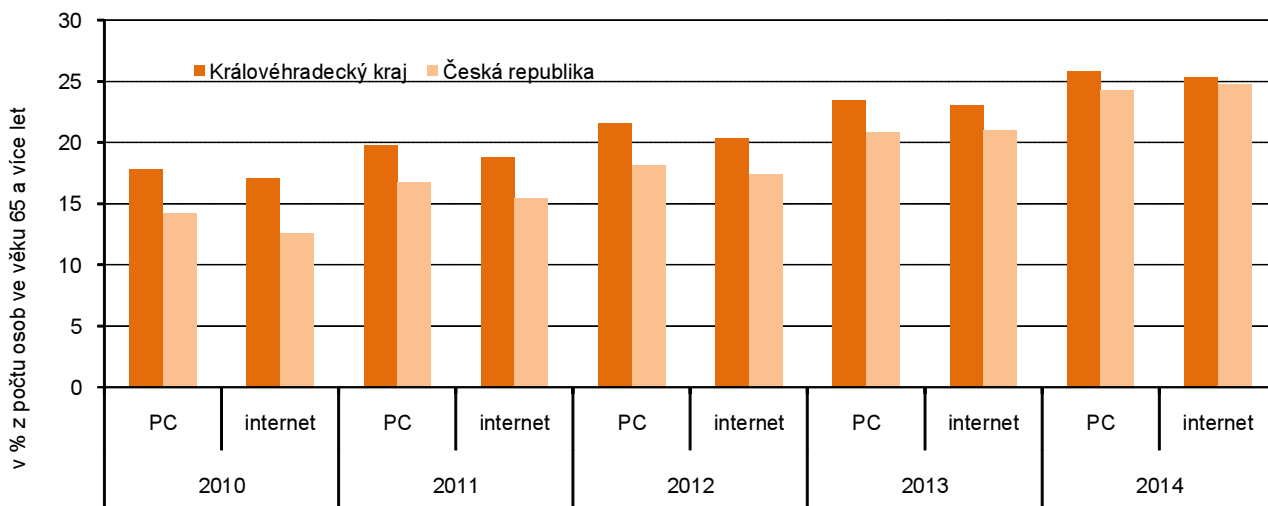
Podle výsledků VŠIT v roce 2014 použilo v posledních třech měsících osobní počítač téměř 96 % osob ve věku 16 až 34 let, zatímco 3,2 % osob v této věkové kategorii osobní počítač nepoužilo nikdy. Podíl osob ve věku 35 až 64 let, které použily v posledních třech měsících počítač, činil 81,2 %, nikdy nepoužilo počítač 16,2 % osob v tomto věku. U nejvyšší věkové skupiny osob ve věku 65 a více let byl podíl osob využívajících v posledních třech měsících počítač 25,8 %, naopak 66,1 % osob starších 65 let nikdy osobní počítač nepoužilo. Při porovnání podílů osob v nejvyšší věkové skupině v pětileté časové řadě je patrné, že se zvyšuje podíl seniorů, kteří v posledních třech měsících alespoň jednou použili osobní počítač, od roku 2010 se jejich podíl zvýšil o 8 procentních bodů, naproti tomu podíl seniorů, kteří nepoužili osobní počítač vůbec, klesl v porovnání s rokem 2010 o 8,8 procentních bodů.

Graf 6.4 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Královéhradeckém kraji

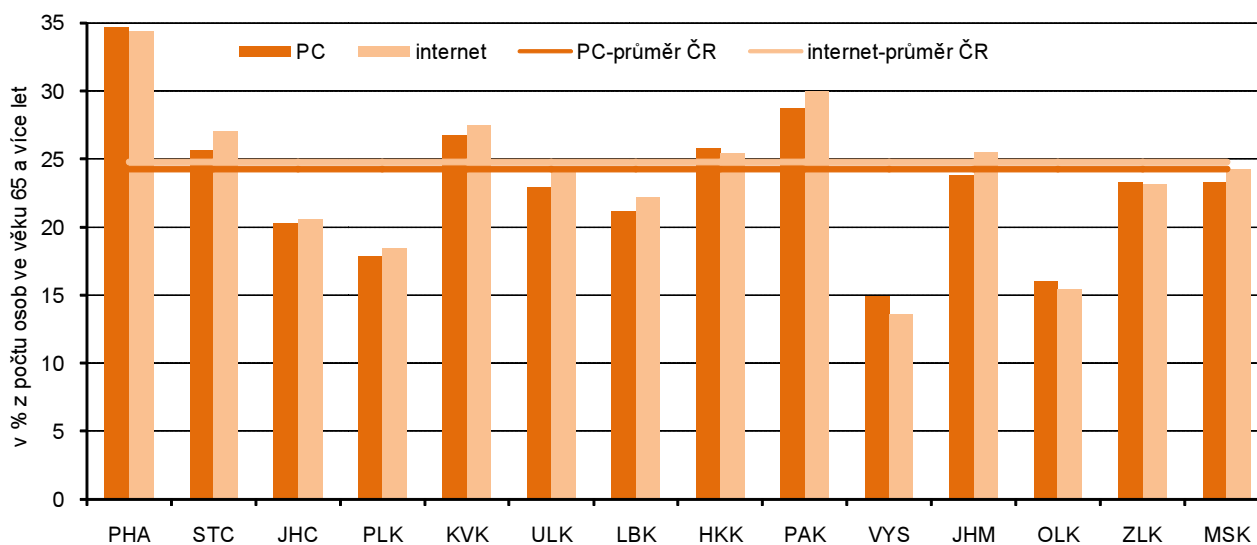
Internet využilo v posledních třech měsících 95,6 % osob ve věku 16 až 34 let, pouze 3,1 % osob v tomto věku internet nikdy nepoužilo. Osoby ve věku 35 až 64 let využily internet v posledních třech měsících v 81,5 %, více jak 16 % osob v této věkové kategorii internet nikdy nevyužilo. Jedna čtvrtina obyvatel ve věku 65 a více let v posledních třech měsících internet využila, nikdy jej nepoužilo 70,9 % seniorů. Podíl seniorů, kteří použili internet v posledních třech měsících, se od roku 2010 zvýšil o 8,3 procentních bodů, naopak podíl seniorů, kteří internet nikdy nepoužili, průběžně klesal, v porovnání s rokem 2010 byl zaznamenán pokles o 7,2 procentní body.

Graf 6.5 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících v Královéhradeckém kraji a ČR v letech 2010 až 2014

Při porovnání krajských podílů osob ve věku 65 a více let, kteří v posledních třech měsících použili počítač nebo internet, s hodnotami za celou Českou republiku, je patrné, že zatímco v roce 2010 byl podíl seniorů využívající počítače a internet v kraji výrazně nad průměrným podílem těchto osob za ČR (o 3,6, resp. o 4,5 procentních bodů), do roku 2014 se tento rozdíl postupně snižoval. V roce 2014 byl rozdíl mezi krajskými a republikovými podíly pouze 1,5, resp. 0,6 procentních bodů ve prospěch kraje, je však patrné, že rozšiřování komunikačních technologií a jejich využívání je ve věkové kategorii 65 a více let celorepublikovým trendem.

Graf 6.6 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2014

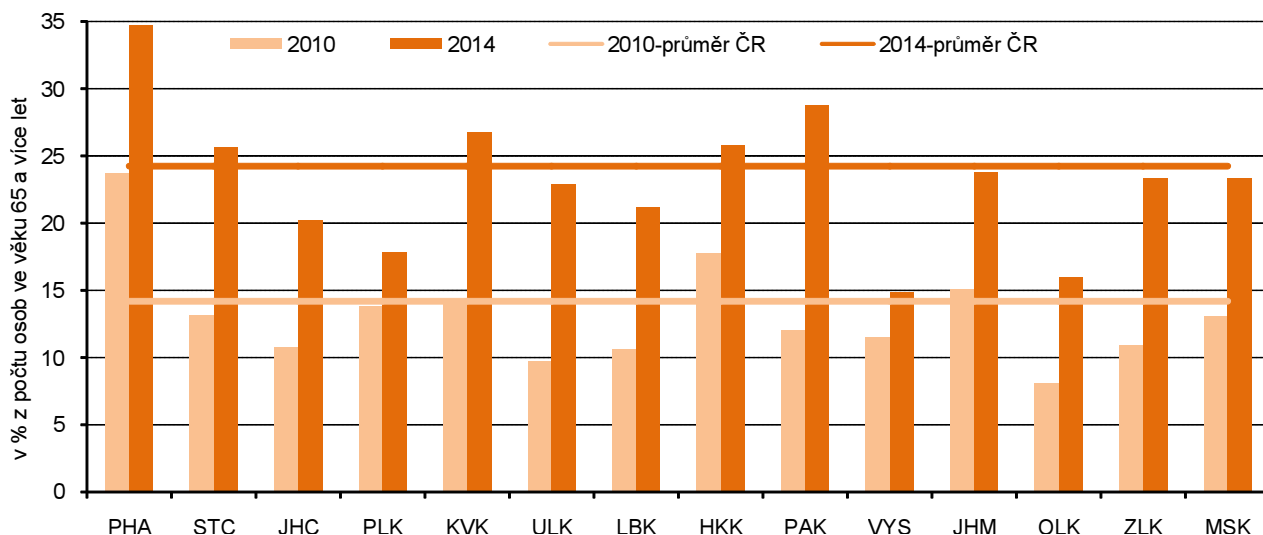

Z hlediska mezikrajského srovnání podílů seniorů, kteří v posledních třech měsících použili PC a internet, zaujal Královéhradecký kraj 4. příčku v použití PC a 6. příčku v použití internetu. V Hlavním městě Praze

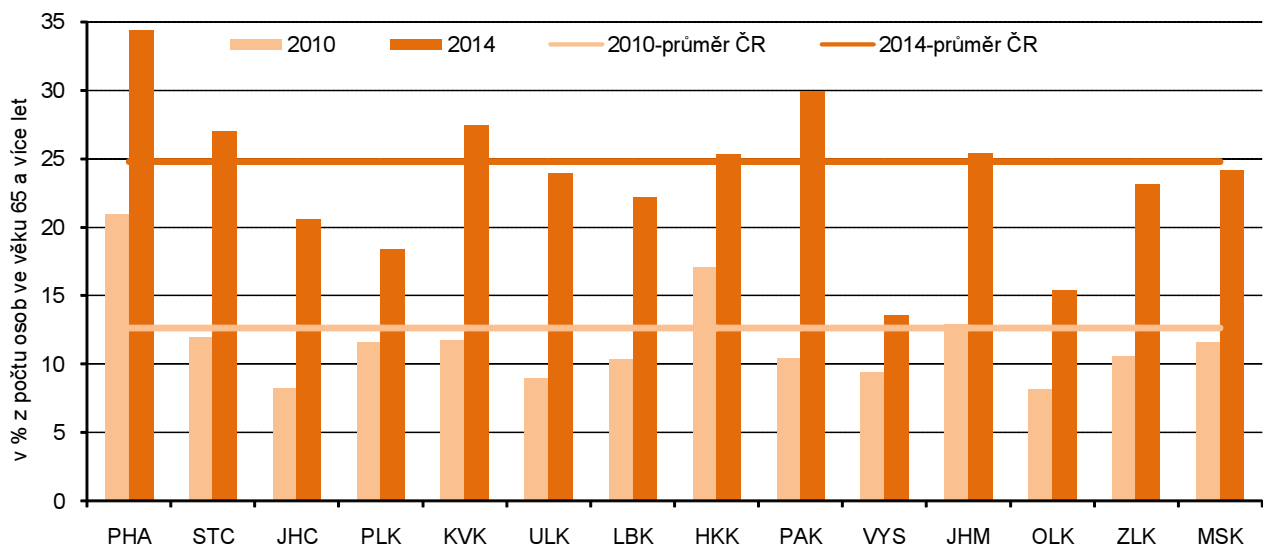
využilo v posledních třech měsících PC a internet více než jedna třetina seniorů (1. místo), naopak v kraji Vysočina použilo v posledních třech měsících PC pouze 14,9 % osob starších 65 let, internet pak 13,6 % seniorů (14. místo).

Graf 6.7 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Při porovnání s rokem 2010 lze konstatovat, že největší nárůst podílu seniorů, kteří v posledních třech měsících použili PC, byl zaznamenán v Pardubickém kraji (nárůst o 16,7 procentních bodů), zatímco v kraji Vysočina lze pozorovat dlouhodobě nízký podíl seniorů využívajících alespoň příležitostně PC, nárůst jejich podílu zde v letech 2010 až 2014 činil pouhé 3,3 procentní body. V Královéhradeckém kraji se podíl seniorů využívajících v posledních třech měsících PC zvýšil ve sledovaném období o 8,0 procentních bodů, v rámci mezikrajského srovnání šlo o 11. místo.

Graf 6.8 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Podíl seniorů, kteří v posledních třech měsících využili internet se proti roku 2010 zvýšil ještě výrazněji, než u využití PC. První místo v nárůstu podílu osob starších 65 let, které v posledních třech měsících využily internet, zaujal opět Pardubický kraj (nárůst o 19,5 procentních bodů). V posledním kraji Vysočina se podíl seniorů využívajících příležitostně internet v letech 2010 až 2014 zvýšil o 4,2 procentní body. Královéhradecký kraj zůstal i v používání internetu seniory na 11. místě, nárůst podílu seniorů v období 2010 až 2014 činil 8,3 procentních bodů.

Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.)

Mezi významné vzdělávací a společenské aktivity určené seniorům patří tzv. Univerzity třetího věku. Univerzity třetího věku jsou součástí koncepce celoživotního vzdělávání, nabízí je většina veřejných vysokých škol v České republice. Tato forma vzdělávání je v současné době u nás i ve světě nejběžnějším způsobem vzdělávání generace tzv. třetího věku, má pozitivní vliv na život seniorů, umožňuje seniorům seznámit se s nejnovějšími poznatky z různých oblastí vědy, techniky, umění, případně si prohloubit své dosavadní znalosti jazyků apod.

V Královéhradeckém kraji tuto formu zájmového vzdělávání poskytuje od roku 1995 Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. Zájemci o studium, kteří splní podmínky pro přijetí, tzn. dosáhli tzv. seniorského věku a zároveň mají ukončené středoškolské vzdělání, se mohou hlásit do přednáškových cyklů, tříletých studijních programů, ročních programů a kurzů. O všechny programy Univerzity třetího věku je tradičně velký zájem, počet posluchačů se pohybuje mezi 600 až 800 seniory ročně. Úspěšným absolventům je v Aule Objektu společné výuky Univerzity Hradec Králové slavnostně předáno osvědčení o absolvování studijního programu.

Tab. 6.6 Studijní programy a posluchači Univerzity třetího věku při Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v letech 2006 až 2013

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti Pedagogické fakulty UHK v letech 2006 až 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Studijní programy	6	12	17	19	23	15	14	12
Posluchači	698	664	686	719	719	820	574	628

V posledních letech je velmi rozšířenou formou vzdělávání seniorů i Virtuální univerzita třetího věku, jejímž garantem je Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze. Cílem Virtuální univerzity třetího věku je umožnit všem posluchačům v rámci České republiky zájmové vysokoškolské studium bez ohledu na vzdálenost od sídel vysokých škol a univerzit. Senioři se totiž často nemohou účastnit prezenčního vzdělávání z důvodu nedostatečné dopravní obslužnosti v obcích, nebo ze zdravotních, časových, finančních a dalších důvodů. Záměrem této formy vzdělávání je rovněž vytvořit prostředí pro sociální kontakt posluchačů v daných regionech.

Zájemci o studium z řad starobních nebo invalidních důchodců (případně nezaměstnaných ve věku 50 a více let) si mohou vybrat konzultační středisko dostupné z jejich místa bydliště a navštěvovat přednášky, které probíhají virtuálně za pomoci internetu a dataprojektoru například v místní základní škole, na obecním úřadě apod. V Královéhradeckém kraji v současnosti funguje 14 konzultačních středisek, především v menších městech i obcích. Absolventi kurzů přebírají osvědčení o absolvování kurzu při promoci v aule České zemědělské univerzity v Praze.

Vzděláváním seniorů v kraji se zabývá mnoho dalších zájmových a občanských institucí. Významným organizátorem vzdělávacích aktivit seniorů jsou městské a obecní úřady, které pořádají např. kurzy počítačové gramotnosti pro seniory. Velký zájem jeví senioři o kurzy pořádané městskou policií, jejichž cílem je zvýšit právní povědomí seniorů a předat praktické znalosti, které vedou k větší bezpečnosti seniorů.

7. Institucionální péče o seniory

Demografický vývoj obyvatelstva v České republice bude v příštích letech ovlivněn především změnami ve věkové struktuře obyvatelstva, tzv. demografickým stárnutím populace. Česká republika se problematikou stárnutí a stáří intenzivně zabývá již od počátku nového tisíciletí. Prvním celostátním strategickým dokumentem, který vytyčil hlavní úkoly státu v souvislosti se stárnutím obyvatelstva, byl Národní program přípravy na stárnutí na období let 2003 až 2007. Dokument byl již několikrát aktualizován, v současné době je politika přípravy na stárnutí na celostátní úrovni realizována v souladu s Národním akčním plánem podporujícím pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017. Zásadními prioritami Národního akčního plánu je především realizace politiky přípravy na stárnutí, zajištění a ochrana lidských práv seniorů, rozvoj v oblasti celoživotního učení, zaměstnávání seniorů, kvalita života seniorů, péče o seniory se sníženou soběstačností.

Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

Usnesením vlády ze dne 22. března 2006 byla zřízena Rada vlády pro seniory a stárnutí populace, která je poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí obyvatelstva. Jejím cílem je vytvoření podmínek pro důstojné a aktivní stárnutí a zapojení seniorů do života občanské společnosti. Rada pravidelně aktualizuje Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí a monitoruje aktivity dalších právních subjektů související s politikou přípravy na stárnutí. Koordinátorem politiky přípravy na stárnutí je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.

Mezi další celostátně realizované projekty, zaměřené na kvalitu života seniorů, patří např. Projekt Ministerstva vnitra ČR Bezpečný senior. V rámci tohoto projektu jsou formou dotací podporovány programy prevence kriminality na úrovni krajů, měst a obcí, programy zaměřené na prevenci domácího násilí páchaného na seniorech nebo finanční podpora dobrovolnické služby.

Pod gescí Ministerstva zdravotnictví České republiky se připravuje projekt Národní akční plán Alzheimer. Aktivity tohoto projektu by měly vést ke zlepšení systému péče o pacienty s demencí. Projekt se bude zabývat prevencí onemocnění, sociálními službami, změnami v legislativě, vzděláváním osob pečujících o pacienty s demencí i koordinací výzkumu onemocnění. Cílem projektu je zlepšení kvality života pacientů i osob, které o tyto pacienty pečují.

Péče o seniory v regionu (krajské dokumenty zaměřené na péči o seniory)

Problematicke stárnutí je věnována velká pozornost i na regionální úrovni. V Královéhradeckém kraji, který je z hlediska věkového složení obyvatelstva nejstarším krajem v České republice, je klíčovým dokumentem **Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 až 2020**. Dokument byl přijat na základě usnesení Zastupitelstva Královéhradeckého kraje dne 28. 4. 2014.

Na Strategii rozvoje kraje navazuje **Program rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 až 2016**. Jde o programový dokument, který je nedílnou součástí koncepčního přístupu rozvoje kraje jako regionu. Zkvalitňování potřeb seniorů je specifikováno ve Strategické oblasti 3 Veřejné služby a občanská společnost. Mezi dílčí cíle strategické oblasti patří například zkvalitňování zdravotní péče v kraji, zvýšení kvality sociálního prostředí, zajištění dostupných sociálních služeb pro obyvatele kraje a další.

Koncepce rozvoje sociálních služeb v kraji je podrobněji popsána v **Plánu rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 až 2016**, kde jsou specifikovány priority rozvoje sociálních služeb v kraji a principy systému sociálních služeb pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů sociálních služeb v souladu se zákonem 108/2006 Sb. o sociálních službách. Základním principem rozvoje sociálních služeb pro seniory je snaha o zachování života v běžném prostředí, je tedy nutné rozvíjet především terénní a ambulantní sociální služby. Dalším cílem je zachování kapacit pobytových zařízení pro seniory, které budou v budoucnu využívat pouze senioři s vyšší mírou potřeb. Důležité je také zajišťování informovanosti odborníků v oblasti sociálních služeb, ale i seniorů a veřejnosti, které povede k zvýšení povědomí o problémech a dostupné pomoci pro seniory.

Ochranou zájmů a posílením práv seniorů se zabývají i organizace občanského sektoru. Největším republikovým sdružením seniorů je **Rada seniorů České republiky**. Posláním rady je pomáhat vytvářet občanskou společnost pro všechny generace, podporovat koncipování mezigeneračních vztahů, aktivizovat starší generace ke společenskému rozvoji. Rada pro seniory spolupracuje se státními institucemi při zajišťování důstojného sociálního postavení seniorů, podílí se na realizacích projektů aktivního stárnutí obyvatel České republiky. Rada seniorů provozuje v každém krajském městě konzultační a poradenské středisko, ve kterém tým odborníků různých profesí pomáhá hájit zájmy seniorů a řešit jejich právní, sociální, zdravotní nebo bytové problémy.

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	10 538 275	1 259 079	1 315 299	637 300	575 123	299 293	823 972	438 851
z toho ženy (%)	50,9	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6	50,4	50,9
z celku ve věku (%):								
0–14 let	15,2	14,5	16,8	15,2	14,8	14,9	15,7	15,7
15–64 let	67,0	67,3	66,5	66,8	66,8	67,7	67,2	66,7
65 a více let	17,8	18,2	16,7	18,0	18,4	17,5	17,1	17,6
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 880 406	229 618	219 811	114 731	105 556	52 285	140 543	77 318
z toho ženy (%)	58,6	59,0	57,8	57,7	57,2	58,1	58,2	58,2
z celku ve věku (%):								
65–69 let	35,7	34,7	37,3	36,0	35,7	37,5	39,7	38,7
70–74 let	25,6	25,7	25,3	25,0	25,7	25,6	25,7	25,0
75–79 let	16,4	15,2	15,9	16,6	16,8	17,3	15,7	15,3
80–84 let	12,6	13,0	12,4	13,0	12,8	11,4	10,9	11,7
85–89 let	7,0	8,0	6,8	6,8	6,6	5,9	5,7	6,7
90–94 let	2,4	3,1	2,2	2,3	2,2	2,0	2,1	2,4
95 a více let	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	182 099	26 382	20 223	10 758	9 524	4 239	11 186	7 239
z toho ženy (%)	71,1	69,0	70,6	70,1	68,9	71,6	73,8	72,7
Index stáří ¹⁾	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,3	48,7	50,4	49,7	49,7	47,8	48,7	49,9
Průměrný věk (roky)	41,7	42,0	40,7	41,9	42,1	41,8	41,2	41,4
Počet zemřelých v roce 2014	105 665	12 118	12 301	6 428	5 761	3 151	8 846	4 346
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,0	83,1	80,6	80,3	81,4	76,1	76,7	78,5
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):								
novotvary	23,8	25,2	24,5	24,7	23,8	24,3	24,7	22,9
nemoci oběhové soustavy	51,1	49,1	50,7	46,4	47,5	48,6	51,6	53,1
nemoci dýchací soustavy	6,2	5,7	6,0	8,9	6,2	6,6	5,7	5,4
vnější příčiny	3,1	3,1	3,2	3,8	3,3	3,9	3,1	3,7
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)								
muži	15,8	17,0	15,6	16,0	15,8	15,2	14,8	15,6
ženy	19,3	20,1	19,0	19,1	19,0	18,6	17,9	19,3
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	888	-5 777	4 289	872	487	-79	587	223
PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾								
Počet obyvatel k 1. lednu 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222	792 395	435 928
z toho ve věku (%):								
65 a více let	23,9	20,5	21,5	24,8	24,3	25,1	23,5	23,7
75 a více let	12,7	11,4	11,2	12,9	12,7	13,0	12,3	12,9
85 a více let	3,2	3,2	2,7	3,2	3,2	3,0	2,8	3,1
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0	181,4	173,6
Průměrný věk (roky)	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5	45,4	45,2
Počet obyvatel k 1. lednu 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437	722 329	420 098
z toho ve věku (%):								
65 a více let	32,2	23,8	28,9	32,1	31,1	32,6	31,5	30,6
75 a více let	17,5	12,3	15,2	17,7	16,8	18,0	17,0	16,8
85 a více let	6,2	4,5	5,1	6,4	5,9	6,0	5,7	6,0
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3	252,0	225,2
Průměrný věk (roky)	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5	48,7	47,8
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Počet obyvatel ve věku 65 a více let v tom způsob bydlení:	1 644 836	201 029	190 911	100 000	92 734	44 538	117 899	64 949
v bytech	1 586 568	196 331	182 901	96 250	88 892	42 576	112 363	62 967
v zařízeních	49 773	3 996	6 199	3 206	3 104	1 432	4 813	1 469
mimo byty (bez zařízení)	8 027	648	1 784	520	724	518	675	497
bezdomovci	468	54	27	24	14	12	48	16

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
OBYVATELSTVO							
551 590	516 372	509 895	1 172 853	635 711	585 261	1 217 676	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,1	51,0	z toho ženy (%)
15,0	15,2	14,9	15,0	14,9	14,5	14,7	z celku ve věku (%):
66,0	66,7	66,9	66,8	66,8	67,2	67,7	0–14 let
19,0	18,0	18,2	18,2	18,2	18,3	17,5	15–64 let
104 773	93 083	92 924	213 228	115 866	107 273	213 397	65 a více let
58,3	58,2	58,2	59,3	59,3	60,0	59,7	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
35,5	35,0	34,2	34,0	35,0	33,6	34,9	z toho ženy (%)
25,2	24,9	24,9	25,9	25,4	25,1	27,5	z celku ve věku (%):
16,2	16,9	17,7	16,6	16,9	17,8	16,9	65–69 let
13,1	13,6	13,4	12,9	12,8	13,6	11,8	70–74 let
7,3	7,2	7,2	7,5	7,1	7,2	6,5	75–79 let
2,4	2,3	2,3	2,7	2,5	2,3	2,3	80–84 let
0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	85–89 let
10 509	9 095	9 111	22 712	11 461	10 538	19 122	90–94 let
70,3	69,3	70,5	72,0	71,3	72,3	73,8	95 a více let
126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
51,6	49,8	49,6	49,6	49,6	48,9	47,6	z toho ženy (%)
42,3	41,7	41,9	41,9	42,0	42,2	41,8	Index stáří ¹⁾
5 614	5 123	4 880	11 399	6 461	6 120	13 117	Index ekonomického zatížení ²⁾
81,6	81,6	81,3	80,7	79,4	79,7	77,3	Průměrný věk (roky)
23,1	21,3	23,2	24,2	23,1	22,7	23,0	Počet zemřelých v roce 2014
53,8	50,3	53,0	51,2	52,2	55,1	52,7	z toho ve věku 65 a více let (%)
5,4	6,9	6,1	5,4	6,5	5,6	7,2	Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané
2,9	3,3	2,6	3,4	3,4	3,2	2,4	příčiny smrti (2014) (%):
16,1	16,2	16,0	16,4	15,7	15,7	15,2	novotvary
19,3	19,3	19,9	19,8	19,9	19,6	18,9	nemoci oběhové soustavy
295	358	407	-256	36	238	-792	nemoci dýchací soustavy
536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292	vnější příčiny
25,3	23,9	25,4	23,8	24,8	25,6	24,7	Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)
12,5	12,7	13,0	12,7	13,1	13,3	12,7	muži
3,0	3,2	3,5	3,4	3,3	3,5	3,2	ženy
193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6	Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku
46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0	65 a více let (úhrn 2010–2014)
503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947	PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾
32,3	31,1	33,9	31,0	32,7	34,2	32,8	Počet obyvatel k 1. lednu 2030
18,2	16,9	19,1	16,8	17,9	19,1	18,4	z toho ve věku (%):
6,7	6,0	7,0	6,1	6,4	7,0	6,6	65 a více let
248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3	75 a více let
48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5	85 a více let
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Index stáří ¹⁾
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	Průměrný věk (roky)
92 020	82 330	82 741	188 684	101 647	96 398	188 956	Počet obyvatel k 1. lednu 2050
88 936	79 210	80 021	183 282	97 981	92 542	182 316	z toho ve věku (%):
2 701	2 904	2 502	4 758	3 248	3 508	5 933	65 a více let
359	200	202	601	385	310	604	z toho ve věku 65 a více let
24	16	16	43	33	38	103	v tom způsob bydlení:
							v bytech
							v zařízeních
							mimo byty (bez zařízení)
							bezdomovci

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):								
svobodní, svobodné	2,8	3,4	2,4	3,1	2,7	2,5	2,5	2,5
ženatí, vdané	52,4	51,0	52,6	53,1	53,3	50,4	49,5	51,1
rozvedení, rozvedené	9,1	13,5	8,4	7,5	8,2	12,3	11,0	11,0
ovdovělí, ovdovělé	35,5	31,7	36,6	36,2	35,7	34,4	36,9	35,3
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	30,5	13,7	29,5	33,3	30,2	34,4	35,0	30,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	34,5	29,3	37,8	34,2	35,8	32,8	35,9	36,5
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,5	33,2	23,0	23,1	24,0	22,5	20,3	23,1
vysokoškolské	8,7	20,5	6,8	6,8	7,2	6,1	5,3	6,9
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	37,0	32,7	28,9	38,5	30,5	28,1	22,9	27,3
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%)*4)								
muži	30,8	44,8	29,7	28,5	30,6	3,6	11,1	15,1
ženy	28,7	43,2	27,5	24,1	28,0	4,4	11,4	13,7
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)								
muži ve věku 60–64 let	17,8	34,2	20,8	17,2	17,6	18,8	15,3	17,9
muži ve věku 65 a více let	8,2	16,7	8,9	7,0	8,1	8,1	6,8	8,7
ženy ve věku 60–64 let	14,6	29,5	16,8	12,6	14,0	16,2	12,0	14,1
ženy ve věku 65 a více let	3,6	7,9	3,7	2,8	3,5	4,1	2,9	3,6
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011								
Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	67,3	64,9	66,3	67,1	67,4	64,9	65,7	66,5
další osoba v domácnosti	2,8	2,4	3,4	2,7	2,7	2,5	2,4	2,9
osamělý rodič	2,5	3,0	2,6	2,5	2,4	2,5	2,1	2,3
domácnost jednotlivce	18,5	20,7	18,3	19,5	18,9	20,8	20,7	20,5
osoba v zařízení	2,0	1,4	2,1	2,0	2,5	2,3	2,9	1,5
ostatní	6,8	7,6	7,3	6,2	6,1	7,1	6,2	6,3
Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	34,2	32,9	34,0	35,0	35,6	33,2	32,7	33,8
další osoba v domácnosti	7,2	5,4	8,8	6,8	6,4	5,9	5,4	6,6
osamělý rodič	8,1	8,6	8,1	7,6	7,5	7,8	6,8	7,2
domácnost jednotlivce	39,6	41,4	37,7	40,4	40,2	41,5	42,9	42,6
osoba v zařízení	3,7	2,4	4,1	4,0	4,0	3,9	4,9	2,8
ostatní	7,2	9,4	7,3	6,2	6,3	7,7	7,3	7,0
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):	21,4	23,5	19,8	21,2	22,2	21,4	19,9	20,4
v čele pracující důchodce	1,8	3,9	1,9	1,5	1,9	1,7	1,4	1,9
v čele nepracující důchodce	18,8	18,4	17,2	19,0	19,5	18,7	17,6	17,7
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):	16,8	16,8	16,6	16,4	16,8	13,4	11,8	13,8
v čele pracující důchodce	0,7	1,6	0,8	0,6	0,7	0,6	0,4	0,6
v čele nepracující důchodce	15,6	14,5	15,4	15,4	15,6	12,3	11,0	12,8
Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):	36,0	29,4	35,8	37,8	36,6	32,5	32,6	35,9
domácnost pracujícího důchodce	1,6	2,7	1,6	1,3	1,5	1,6	1,2	1,5
domácnost nepracujícího důchodce	33,4	25,7	33,1	35,5	34,1	29,5	30,3	33,4

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
2,5	2,7	3,3	3,0	2,9	3,4	2,5	svobodní, svobodné
54,1	54,0	55,0	53,2	53,4	53,0	51,5	ženatí, vdané
8,3	7,3	5,4	8,5	7,9	7,0	9,1	rozvedení, rozvedené
35,1	35,9	36,2	35,2	35,8	36,6	36,8	ovdovělí, ovdovělé
							Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
28,7	31,1	36,9	31,5	33,1	37,9	35,8	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
37,3	37,4	35,7	32,7	35,4	33,8	33,9	střední vč. vyučení (bez maturity)
24,3	22,8	20,1	23,2	22,2	19,7	20,6	úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového
6,7	6,1	5,4	10,1	7,0	6,4	7,1	vysokoškolské
33,3	37,5	46,8	45,7	43,1	53,0	43,5	Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
							Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%):
29,2	30,2	39,5	37,6	30,2	39,5	28,7	muži
24,9	26,0	30,5	37,1	26,6	37,5	29,1	ženy
							Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
17,2	14,1	13,1	16,7	13,3	13,4	13,3	muži ve věku 60–64 let
7,7	6,3	5,4	7,8	5,8	6,0	5,5	muži ve věku 65 a více let
14,0	11,5	9,6	13,5	10,5	11,0	10,2	ženy ve věku 60–64 let
3,5	2,6	2,2	3,1	2,3	2,3	2,3	ženy ve věku 65 a více let
							DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
							Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
69,4	69,2	68,8	67,7	69,6	68,4	68,3	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
2,6	2,7	3,1	3,2	2,6	3,2	2,7	další osoba v domácnosti
2,5	2,3	2,5	2,7	2,4	2,8	2,3	osamělý rodič
18,1	17,8	16,5	16,7	17,1	15,8	18,3	domácnost jednotlivce
1,8	2,3	2,2	1,5	2,2	2,5	2,1	osoba v zařízení
5,6	5,6	7,0	8,2	6,2	7,3	6,3	ostatní
							Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
36,4	36,1	36,2	34,0	35,2	33,7	33,5	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
6,3	7,0	8,1	9,1	6,9	9,1	7,1	další osoba v domácnosti
7,3	7,5	8,2	9,2	8,1	9,2	8,0	osamělý rodič
40,6	39,6	37,8	36,1	39,7	37,0	40,6	domácnost jednotlivce
3,7	4,4	3,6	3,2	3,9	4,4	3,8	osoba v zařízení
5,7	5,5	6,1	8,4	6,2	6,6	7,0	ostatní
							Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):
22,7	21,5	21,6	21,9	21,7	21,4	20,8	v čele pracující důchodce
1,8	1,4	1,3	1,8	1,3	1,4	1,2	v čele nepracující důchodce
20,0	19,3	19,8	19,3	19,6	19,3	18,8	
							Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):
17,2	17,5	20,9	20,0	17,6	21,8	15,7	v čele pracující důchodce
0,7	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	v čele nepracující důchodce
15,9	16,5	20,0	18,9	16,7	20,7	14,9	
							Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):
40,1	40,3	42,5	36,9	39,6	41,7	36,8	domácnost pracujícího důchodce
1,6	1,3	1,2	1,5	1,1	1,2	1,0	domácnost nepracujícího důchodce
37,3	38,2	40,5	34,5	37,6	39,7	34,8	

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011								
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let								
muži	122 922	16 755	14 340	8 014	7 323	3 774	9 798	5 401
v tom (%):								
samostatně v bytě	89,4	91,9	86,4	90,0	89,3	87,4	89,6	89,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,2	7,3	11,0	8,2	8,6	10,3	9,2	9,0
mimo byty (bez zařízení)	1,4	0,8	2,6	1,8	2,2	2,3	1,2	1,9
ženy	388 587	49 720	42 497	23 812	21 745	10 957	30 208	16 440
v tom (%):								
samostatně v bytě	92,7	94,0	90,6	93,4	93,0	93,3	93,9	93,2
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	5,6	8,6	6,0	6,4	6,1	5,8	6,2
mimo byty (bez zařízení)	0,5	0,4	0,8	0,6	0,6	0,6	0,4	0,6
Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :								
úplná rodina	63,8	59,5	68,1	65,3	64,3	61,6	62,5	64,2
neúplná rodina	64,2	59,1	68,6	66,5	64,3	63,3	62,0	64,0
domácnost jednotlivce	51,6	47,5	55,7	53,8	53,1	49,6	49,9	50,0
Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlící v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):								
úplné rodiny	4,1	3,0	5,0	3,8	4,1	4,0	4,4	5,4
neúplné rodiny	2,1	1,5	2,4	1,8	2,1	2,3	2,6	2,9
domácností jednotlivců	5,1	2,9	6,0	4,9	5,7	5,1	5,9	8,6
domácností jednotlivců	5,7	4,2	7,3	5,5	5,7	5,2	5,8	7,0
EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ								
(Výběrové šetření pracovních sil)								
Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)								
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	6,3	9,0	7,0	6,2	6,7	7,8	5,7	5,6
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	61,7	61,9	60,5	62,5	64,0	61,1	59,2	61,6
Míra ekonomické aktivity								
muži ve věku 60–64 let	47,7	58,6	56,6	48,5	50,9	51,0	43,7	44,4
muži ve věku 65 a více let	7,1	13,2	8,3	5,1	7,6	10,6	6,1	6,7
ženy ve věku 60–64 let	20,4	42,3	21,0	16,3	22,2	26,8	16,9	8,9
ženy ve věku 65 a více let	3,5	4,6	4,2	4,2	3,0	4,4	2,1	3,9
ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ								
Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013								
z toho ve věku:	214	170	214	206	205	224	242	235
65–69 let	330	263	343	315	301	351	384	358
70–74 let	413	318	434	395	385	413	488	452
75–79 let	510	395	552	472	476	530	591	548
80–84 let	599	476	636	555	586	641	688	688
85–89 let	684	559	748	630	646	705	770	812
90–94 let	738	648	826	672	751	762	811	934
95 a více let	712	629	796	567	779	602	701	966
Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013								
v léčebnách dlouhodobě nemocných	24,4	26,1	14,3	27,5	17,8	36,8	20,6	4,8
v hospicích	2,1	0,6	1,3	2,1	2,1	-	2,8	-

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011
							Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let
6 788	5 978	5 581	12 542	6 932	5 982	13 714	muži
							v tom (%):
89,9	90,5	91,0	88,5	89,5	89,3	89,6	samostatně v bytě
8,8	8,8	8,3	10,5	9,3	9,6	9,6	v bytě spolu s další domácností
1,3	0,7	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	mimo byty (bez zařízení)
22 135	19 322	18 498	40 985	24 240	21 708	46 320	ženy
							v tom (%):
93,4	93,2	93,4	91,3	92,7	91,3	92,2	samostatně v bytě
6,2	6,5	6,3	8,3	6,9	8,3	7,5	v bytě spolu s další domácností
0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	mimo byty (bez zařízení)
							Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :
58,4	58,5	60,2	58,9	58,4	58,5	55,9	úplná rodina
64,0	64,0	65,4	65,0	63,9	64,1	61,5	neúplná rodina
65,2	64,5	66,4	64,2	63,8	65,1	61,4	domácnost jednotlivce
51,8	52,1	53,6	51,7	52,1	51,3	49,7	Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlících v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):
4,5	4,3	3,9	4,0	3,7	4,5	3,7	úplné rodiny
2,3	2,2	1,9	2,1	2,0	2,2	1,9	neúplné rodiny
5,4	5,3	4,9	5,2	4,9	6,2	4,7	domácnosti jednotlivců
6,3	6,1	5,8	5,7	5,0	6,4	5,0	EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ (Výběrové šetření pracovních sil)
							Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)
							z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)
5,8	6,2	5,2	6,5	4,3	4,9	5,2	z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let
64,8	63,8	61,9	62,1	61,7	63,3	60,0	Míra ekonomické aktivity
36,9	51,9	42,6	49,7	38,6	38,6	41,7	muži ve věku 60–64 let
6,5	6,1	5,0	7,6	3,3	3,8	4,5	muži ve věku 65 a více let
20,3	19,2	14,7	19,3	9,9	15,9	15,5	ženy ve věku 60–64 let
2,8	2,7	2,9	4,5	1,8	2,8	3,3	ženy ve věku 65 a více let
							ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ
							Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013
192	212	230	217	215	226	218	z toho ve věku:
286	333	350	341	337	352	342	65–69 let
352	401	456	422	398	425	448	70–74 let
431	502	548	535	490	537	545	75–79 let
519	602	645	625	572	625	633	80–84 let
582	702	722	715	673	702	709	85–89 let
673	768	723	739	687	724	749	90–94 let
583	719	817	817	684	613	682	95 a více let
							Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013
24,2	12,0	31,4	13,4	42,6	46,1	34,8	v léčebnách dlouhodobě nemocných
4,1	4,4	-	3,9	6)	2,6	1,9	v hospicích

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)								
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	1 743 252	204 284	202 402	105 219	96 522	49 943	133 634	75 049
z toho předčasný důchod (%)	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7	31,5	27,2
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	606 661	62 824	71 932	37 970	33 610	16 273	46 372	24 389
z toho předčasný důchod (%)	11,5	6,5	10,3	11,3	13,3	13,5	13,8	10,7
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)								
muži	12 259	12 905	12 388	12 028	12 153	11 948	12 223	12 088
ženy	10 050	10 992	10 112	10 048	10 018	9 833	9 884	10 066
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)								
muži	13 637	14 573	13 682	13 367	13 522	13 464	13 742	13 406
ženy	11 985	13 000	11 951	11 912	11 926	11 919	12 001	11 955
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)								
Zařízení sociální péče								
domovy pro seniory	501	25	69	39	24	15	40	18
domovy se zvláštním režimem	263	10	37	15	9	8	34	11
Místa v zařízeních								
domovy pro seniory	37 338	2 191	5 028	3 039	1 815	889	3 678	988
domovy se zvláštním režimem	14 345	529	1 789	641	741	479	1 963	416
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let								
domovy pro seniory	19,9	9,5	22,9	26,5	17,2	17,0	26,2	12,8
domovy se zvláštním režimem	7,6	2,3	8,1	5,6	7,0	9,2	14,0	5,4
SENIŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)								
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,5	14,4	9,8	9,6	9,5	10,8	10,4	9,5
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,8	7,5	7,2	5,9	6,8	7,5	8,2	5,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	16,2	5,2	24,7	18,4	23,2	14,5	16,5	14,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta).

⁴⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

⁵⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

⁶⁾ Ke zveřejnění údajů nebyl dán souhlas

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)
98 165	87 564	87 419	193 459	107 731	98 429	203 432	Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)
29,6	34,2	36,5	27,0	32,3	30,6	33,0	z toho předčasný důchod (%)
33 590	30 927	32 015	68 273	38 648	37 351	72 487	Příjemci starobního důchodu v souběhu
10,7	13,0	13,4	10,6	12,0	11,6	14,2	s vdovským/vdoveckým důchodem
							z toho předčasný důchod (%)
12 012	11 930	11 875	12 073	11 831	11 990	12 790	Průměrná měsíční výše starobního důchodu
10 039	9 896	9 806	9 975	9 811	9 863	9 634	(bez souběhu) (Kč)
							muži
							ženy
							Průměrná měsíční výše starobního důchodu
							(v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem)
							(Kč)
13 339	13 238	13 140	13 418	13 187	13 287	14 161	muži
11 921	11 797	11 727	11 852	11 749	11 721	11 839	ženy
							SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
							Zařízení sociální péče
36	23	25	48	34	38	67	domovy pro seniory
11	10	15	35	13	19	36	domovy se zvláštním režimem
							Místa v zařízeních
2 363	2 122	2 199	3 028	2 544	2 681	4 773	domovy pro seniory
532	930	547	2 816	608	854	1 500	domovy se zvláštním režimem
							Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
22,6	22,8	23,7	14,2	22,0	25,0	22,4	domovy pro seniory
5,1	10,0	5,9	13,2	5,2	8,0	7,0	domovy se zvláštním režimem
							SENIÓŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV
							OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)
9,2	8,5	7,7	9,5	8,4	7,3	9,8	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
							Podíl zvolených zastupitelů ve věku
5,5	5,3	4,3	4,8	4,6	3,7	5,9	65 a více let (%)
							Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku
18,8	19,0	21,2	12,4	13,5	12,3	10,9	65 a více let (%)

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Královéhradeckého kraje

	Králové- hradecký kraj	v tom okresy				
		Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad	Trutnov
OBYVATELSTVO						
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	551 590	162 808	79 375	111 130	78 926	119 351
z toho ženy (%)	50,8	51,3	50,4	50,9	50,5	50,7
z celku ve věku (%):						
0–14 let	15,0	14,7	14,9	15,3	15,5	15,0
15–64 let	66,0	65,5	66,4	65,5	66,4	66,4
65 a více let	19,0	19,7	18,7	19,2	18,1	18,6
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	104 773	32 098	14 833	21 342	14 294	22 206
z toho ženy (%)	58	58	59	58	58	59
z celku ve věku (%):						
65–69 let	35,5	34,0	35,5	35,0	35,2	38,1
70–74 let	25,2	25,1	24,4	25,7	25,2	25,6
75–79 let	16,2	16,7	16,0	16,3	16,2	15,5
80–84 let	13,1	13,6	13,7	13,0	12,8	12,2
85–89 let	7,3	7,8	7,6	7,2	7,8	6,3
90–94 let	2,4	2,6	2,5	2,5	2,4	2,1
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	10 509	3 400	1 546	2 139	1 501	1 923
z toho ženy (%)	70,3	67,9	71,3	69,6	72,5	73,0
Index stáří ¹⁾	126,4	133,7	125,7	125,6	116,8	124,3
Index ekonomického zatížení ²⁾	51,6	52,6	50,5	52,7	50,6	50,6
Průměrný věk (roky)	42,3	42,7	42,3	42,2	41,7	42,2
Počet zemřelých v roce 2014	5 614	1 669	772	1 160	800	1 213
z toho ve věku 65 a více let (%)	81,6	83,5	81,7	81,5	80,6	79,6
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):						
novotvary	23,1	23,0	24,6	21,4	23,9	23,3
nemoci oběhové soustavy	53,8	54,9	55,8	54,4	50,1	53,0
nemoci dýchací soustavy	5,4	6,0	4,9	4,4	6,2	5,5
vnější příčiny	2,9	2,1	3,0	2,4	3,7	3,7
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)						
muži	.	16,4	15,7	16,0	15,6	15,2
ženy	.	19,5	19,6	19,0	18,9	18,9
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	295	-23	138	51	81	48
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011						
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	547 916	162 661	79 702	109 550	77 829	118 174
z toho ženy (%)	50,9	51,4	49,8	51,3	50,7	50,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	92 020	28 352	13 205	18 947	12 611	18 905
z toho ženy (%)	59,2	59,0	59,4	59,3	58,7	59,5
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):						
svobodní, svobodné	2,5	2,3	2,7	2,7	3,0	2,3
ženatí, vdané	54,1	55,3	53,4	54,9	53,5	52,3
rozvedení, rozvedené	8,3	8,5	6,9	8,3	7,1	9,5
ovdovělí, ovdovělé	35,1	33,9	36,9	34,1	36,3	35,8
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):						
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	28,7	23,5	29,9	30,2	31,0	32,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,3	35,1	38,9	39,4	38,4	36,8
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	24,3	29,0	22,9	22,1	22,6	21,7
vysokoškolské	6,7	9,7	5,7	5,0	5,5	5,3
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	33,3	32,3	31,4	37,7	36,4	29,6
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	26,7	28,1	30,1	29,2	30,7	16,8
muži	29,2	30,1	33,5	32,2	34,6	18,1
ženy	24,9	26,8	27,8	27,2	28,0	15,9

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Královéhradeckého kraje

	Králové- hradecký kraj	v tom okresy				
		Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad	Trutnov
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)						
muži ve věku 60-64 let	17,2	21,5	15,5	15,5	15,8	15,7
muži ve věku 65 a více let	7,7	9,6	6,3	7,4	6,7	6,8
ženy ve věku 60-64 let	14,0	17,7	10,8	13,9	11,6	12,9
ženy ve věku 65 a více let	3,5	4,6	2,9	3,1	2,5	3,4
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011						
Domácnosti seniorů celkem	30 998	9 623	4 418	6 364	4 283	6 310
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65-74 let	16 977	5 095	2 338	3 589	2 372	3 583
75 a více let	9 128	3 011	1 338	1 871	1 230	1 678
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65-74 let	2 416	740	374	424	339	539
75 a více let	2 477	777	368	480	342	510
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):						
osoby ve věku 60-64 let	10,5	9,9	10,1	10,3	10,8	11,7
osoby ve věku 65-69 let	9,6	9,5	9,7	9,6	9,5	9,5
osoby ve věku 70-74 let	8,1	7,6	8,2	8,8	8,4	7,8
osoby ve věku 75 a více let	22,4	22,3	24,4	23,2	23,2	20,3
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011						
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:						
bydlící samostatně v bytě	28 923	8 637	4 150	6 031	3 988	6 117
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	26 774	7 961	3 845	5 590	3 711	5 667
mimo byty (bez zařízení)	1 964	597	292	421	256	398
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let						
muži	6 788	2 083	981	1 336	957	1 431
v tom (%):						
samostatně v bytě	89,9	89,8	89,8	90,6	89,7	89,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	8,8	8,7	9,4	8,7	9,1	8,5
mimo byty (bez zařízení)	1,3	1,4	0,8	0,7	1,3	2,0
ženy	22 135	6 554	3 169	4 695	3 031	4 686
v tom (%):						
samostatně v bytě	93,4	92,9	93,5	93,3	94,1	93,6
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,2	6,3	6,3	6,5	5,6	5,9
mimo byty (bez zařízení)	0,4	0,7	0,2	0,2	0,3	0,5
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)						
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	98 165	29 244	13 759	20 447	13 522	21 193
z toho předčasný důchod (%)	29,6	23,6	31,4	38,9	31,2	26,7
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	33 590	9 794	4 999	6 607	4 888	7 302
z toho předčasný důchod (%)	10,7	8,2	10,0	15,0	11,3	10,1
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)						
muži	12 012	12 314	11 737	11 754	11 986	12 054
ženy	10 039	10 359	9 865	9 763	9 943	10 025
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem)						
muži	13 339	13 711	13 057	13 005	13 180	13 437
ženy	11 921	12 162	11 763	11 746	11 815	11 937

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Královéhradeckého kraje

	Králové- hradecký kraj	v tom okresy				
		Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad	Trutnov
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)						
Zařízení sociální péče						
domovy pro seniory	36	6	8	10	5	7
domovy se zvláštním režimem	11	4	1	1	2	3
Místa v zařízeních						
domovy pro seniory	2 363	513	397	622	355	476
domovy se zvláštním režimem	532	223	48	49	122	90
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let						
domovy pro seniory	22,6	16,0	26,8	29,1	24,8	21,4
domovy se zvláštním režimem	5,1	6,9	3,2	2,3	8,5	4,1
Domy s pečovatelskou službou (2010)	68	8	13	13	13	21
v nich byty	2 324	580	267	359	340	778
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)						
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,2	8,4	9,0	10,4	9,4	8,9
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,5	4,9	5,7	5,2	6,2	5,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	18,8	18,9	26,8	13,9	19,7	17,2

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Obyvatelstvo Královéhradeckého kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

Kraj, okresy	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
					65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Celkem											
Královéhradecký	2005	548 368	81 653	14,9	23 218	21 372	18 721	12 539	3 809	1 670	324
	2014	551 590	104 773	19,0	37 154	26 425	16 983	13 702	7 671	2 533	305
v tom okresy:											
Hradec Králové	2005	160 107	25 323	15,8	7 120	6 661	5 882	3 958	1 110	490	102
	2014	162 808	32 098	19,7	10 928	8 041	5 353	4 376	2 492	829	79
Jičín	2005	77 306	11 908	15,4	3 202	3 076	2 826	1 874	594	282	54
	2014	79 375	14 833	18,7	5 263	3 619	2 380	2 025	1 134	365	47
Náchod	2005	112 293	16 664	14,8	4 764	4 326	3 756	2 592	823	331	72
	2014	111 130	21 342	19,2	7 464	5 485	3 488	2 766	1 530	533	76
Rychnov n. Kn.	2005	78 640	11 325	14,4	3 181	2 896	2 626	1 781	529	262	50
	2014	78 926	14 294	18,1	5 032	3 604	2 321	1 836	1 114	350	37
Trutnov	2005	120 022	16 433	13,7	4 951	4 413	3 631	2 334	753	305	46
	2014	119 351	22 206	18,6	8 467	5 676	3 441	2 699	1 401	456	66
Muži											
Královéhradecký	2005	267 522	32 350	12,1	10 381	9 081	7 211	4 068	1 145	408	56
	2014	271 147	43 658	16,1	17 134	11 436	6 866	5 105	2 411	638	68
v tom okresy:											
Hradec Králové	2005	77 121	10 164	13,2	3 154	2 841	2 323	1 384	327	115	20
	2014	79 303	13 356	16,8	4 936	3 473	2 185	1 671	821	247	23
Jičín	2005	37 937	4 648	12,3	1 426	1 296	1 085	585	176	70	10
	2014	39 385	6 155	15,6	2 455	1 577	930	749	357	79	8
Náchod	2005	54 753	6 608	12,1	2 157	1 839	1 440	823	259	83	7
	2014	54 590	8 932	16,4	3 487	2 361	1 419	1 015	506	127	17
Rychnov n. Kn.	2005	38 904	4 521	11,6	1 438	1 245	1 024	568	163	68	15
	2014	39 035	6 037	15,5	2 409	1 569	956	690	325	80	8
Trutnov	2005	58 807	6 409	10,9	2 206	1 860	1 339	708	220	72	4
	2014	58 834	9 178	15,6	3 847	2 456	1 376	980	402	105	12
Ženy											
Královéhradecký	2005	280 846	49 303	17,6	12 837	12 291	11 510	8 471	2 664	1 262	268
	2014	280 443	61 115	21,8	20 020	14 989	10 117	8 597	5 260	1 895	237
v tom okresy:											
Hradec Králové	2005	82 381	15 071	18,3	3 934	3 801	3 537	2 563	780	374	82
	2014	83 505	18 742	22,4	5 992	4 568	3 168	2 705	1 671	582	56
Jičín	2005	39 369	7 260	18,4	1 776	1 780	1 741	1 289	418	212	44
	2014	39 990	8 678	21,7	2 808	2 042	1 450	1 276	777	286	39
Náchod	2005	57 540	10 056	17,5	2 607	2 487	2 316	1 769	564	248	65
	2014	56 540	12 410	21,9	3 977	3 124	2 069	1 751	1 024	406	59
Rychnov n. Kn.	2005	40 341	6 892	17,1	1 775	1 670	1 624	1 224	369	195	35
	2014	39 891	8 257	20,7	2 623	2 035	1 365	1 146	789	270	29
Trutnov	2005	61 215	10 024	16,4	2 745	2 553	2 292	1 626	533	233	42
	2014	60 517	13 028	21,5	4 620	3 220	2 065	1 719	999	351	54

PŘÍLOHA
**Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností
Královéhradeckého kraje**

	Králové- hradecký kraj	Správní obvod ORP						
		Broumov	Dobruška	Dvůr Králové n. Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	551 590	16 456	20 220	27 291	18 373	145 310	19 290	47 679
z toho ženy (%)	50,8	50,4	50,8	50,4	50,7	51,4	50,4	50,3
z celku ve věku (%):								
0–14 let	15,0	15,0	16,0	14,5	15,0	14,8	16,0	15,0
15–64 let	66,0	66,1	65,7	65,7	66,1	65,3	66,5	66,8
65 a více let	19,0	18,8	18,3	19,8	18,9	19,9	17,5	18,2
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	104 773	3 100	3 699	5 416	3 473	28 910	3 378	8 668
z toho ženy (%)	58	57	57	57	58	58	59	59
z celku ve věku (%):								
65–69 let	35,5	40,4	33,8	38,2	36,4	33,8	36,0	35,6
70–74 let	25,2	25,7	25,7	25,4	25,6	25,2	25,3	23,6
75–79 let	16,2	16,1	16,6	14,6	15,3	16,8	15,3	16,3
80–84 let	13,1	10,1	13,0	12,2	13,2	13,7	13,4	13,9
85–89 let	7,3	5,4	8,2	7,1	6,9	7,7	7,3	7,9
90–94 let	2,4	2,0	2,5	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5
95 a více let	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	10 509	238	404	518	329	3 045	341	918
z toho ženy (%)	70,3	74,8	73,8	69,7	72,6	67,2	69,5	70,4
Index stáří ¹⁾	126,4	125,2	114,6	137,2	125,7	134,6	109,7	121,0
Index ekonomického zatížení ²⁾	51,6	51,3	52,1	52,2	51,4	53,1	50,3	49,7
Průměrný věk (roky)	42,3	41,9	41,7	42,9	42,3	42,7	41,1	42,1
Počet zemřelých v roce 2014	5 614	167	224	276	174	1 498	194	480
z toho ve věku 65 a více let (%)	81,6	75,4	82,6	81,5	79,3	83,6	80,9	81,3
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):								
novotvary	23,1	18,3	21,6	18,7	20,3	23,6	23,6	26,4
nemoci oběhové soustavy	53,8	54,0	51,9	56,0	55,8	53,8	55,4	55,4
nemoci dýchací soustavy	5,4	5,6	7,0	6,7	5,8	6,0	3,8	4,9
vnější příčiny	2,9	0,0	3,2	4,0	2,9	1,9	1,9	2,8
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)								
muži		14,9	15,9	16,1	15,7	16,5	15,7	15,5
ženy		17,7	19,5	18,9	20,4	19,5	19,1	19,4
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	295	-34	21	34	18	-61	-17	102
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	547 916	16 312	19 959	26 645	18 305	145 373	18 864	48 231
z toho ženy (%)	50,9	50,9	51,0	50,8	50,7	51,4	50,8	49,3
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	92 020	2 610	3 306	4 575	3 085	25 563	2 949	7 736
z toho ženy (%)	59,2	59,0	58,4	58,3	58,6	59,0	58,8	59,7
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):								
svobodní, svobodné	2,5	2,6	4,2	2,1	2,8	2,2	2,2	2,8
ženatí, vdané	54,1	53,5	54,7	52,8	53,0	55,6	54,5	52,8
rozvedení, rozvedené	8,3	10,2	6,0	8,9	7,2	8,8	7,8	7,1
ovdovělí, ovdovělé	35,1	33,6	35,0	36,0	36,9	33,4	35,5	37,3
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	28,7	39,7	32,4	31,8	28,1	21,9	29,9	31,2
střední vč. vyučení (bez maturity)	37,3	36,8	37,8	37,9	38,5	35,0	39,1	38,0
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	24,3	16,7	21,7	21,1	24,1	30,2	22,2	22,4
vysokoškolské	6,7	3,1	5,7	5,2	6,1	10,4	5,7	5,7
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	33,3	29,2	41,4	27,8	29,1	32,4	33,4	30,7
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾	26,7	6,2	31,7	30,0	28,5	27,4	29,5	28,4
muži	29,2	6,8	36,3	32,1	32,3	29,5	33,4	31,0
ženy	24,9	5,8	28,4	28,5	25,8	25,9	26,7	26,6

Správní obvod ORP								
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město n. Met.	Nový Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí	
								OBYVATELSTVO
24 887	61 089	13 323	14 295	17 498	33 819	64 100	27 960	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
50,9	51,2	50,3	50,9	50,5	50,2	50,9	50,6	z toho ženy (%)
								z celku ve věku (%):
15,3	15,2	14,1	14,9	14,5	15,4	15,0	15,5	0–14 let
65,7	65,1	65,7	65,2	67,3	67,2	66,7	66,4	15–64 let
19,0	19,7	20,2	19,9	18,2	17,3	18,3	18,1	65 a více let
4 728	12 024	2 692	2 840	3 188	5 867	11 730	5 060	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
58	58	58	57	59	58	59	58	z toho ženy (%)
								z celku ve věku (%):
34,1	33,6	34,0	33,6	36,0	37,0	37,7	39,1	65 - 69 let
24,6	25,5	25,3	27,0	23,9	25,3	25,6	25,6	70 - 74 let
16,8	16,6	16,3	16,6	15,8	15,6	16,0	15,4	75 - 79 let
13,7	13,5	13,3	13,2	13,2	12,1	12,3	11,7	80 - 84 let
7,8	7,6	8,0	7,1	8,2	7,5	6,2	5,8	85 - 89 let
2,6	2,6	2,5	2,3	2,5	2,3	1,8	2,2	90 - 94 let
0,3	0,5	0,6	0,1	0,4	0,2	0,4	0,3	95 a více let
511	1 288	299	272	355	586	985	420	Počet obyvatel ve věku 75 a více let
72,2	70,1	72,6	62,9	74,4	71,8	75,2	71,9	z toho ženy (%)
124,5	129,3	143,5	133,0	126,0	112,6	122,2	117,0	Index stáří (65+)*100/(0-14) (%)
52,1	53,6	52,2	53,4	48,5	48,7	49,9	50,5	((0-14)+(65+))*100/(15-64) (%)
42,2	42,5	42,9	42,7	42,1	41,4	42,0	41,8	Průměrný věk (roky)
267	658	118	141	171	309	656	281	Počet zemřelých v roce 2014
82,8	82,8	87,3	83,0	82,5	77,3	79,6	77,9	z toho ve věku 65 a více let (%)
								Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014):
24,9	22,2	23,3	17,9	17,7	24,7	23,9	26,5	novotvary
48,9	54,1	57,3	54,7	64,5	49,8	50,4	56,2	nemoci oběhové soustavy
5,9	4,6	3,9	3,4	5,7	5,9	6,1	2,7	nemoci dýchací soustavy
3,6	2,8	3,9	4,3	3,5	4,2	3,6	3,7	vnější příčiny
								Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)
15,0	16,1	16,7	17,6	15,1	16,2	15,0	14,7	muži
17,6	18,9	19,6	21,3	19,4	20,2	18,9	19,0	ženy
								Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhm 2010–2014)
116	102	18	0	38	-56	38	-24	
								OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
24 628	60 384	13 166	13 990	17 288	33 242	63 379	28 150	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,9	51,6	50,6	51,5	50,6	50,3	50,9	50,6	z toho ženy (%)
4 230	10 886	2 384	2 502	2 789	5 075	10 082	4 248	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
58,9	59,9	59,6	58,2	59,6	58,8	60,0	59,4	z toho ženy (%)
								Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
2,6	2,7	2,3	3,0	3,0	2,7	2,3	2,4	svobodní, svobodné
52,4	54,5	56,2	58,6	52,3	53,7	52,3	51,8	ženatí, vdané
7,7	8,4	5,7	6,4	6,1	7,4	10,0	9,1	rozvedení, rozvedené
37,3	34,3	35,7	31,9	38,7	36,3	35,4	36,7	ovdovělí, ovdovělé
								Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
28,8	28,5	27,7	27,7	38,0	31,9	31,9	36,0	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
39,1	40,2	42,4	39,1	36,8	38,1	37,1	34,8	střední vč. vyučení (bez maturity)
								úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového
23,6	22,8	22,9	24,2	18,0	22,4	22,3	20,9	vč. vysokoškolské
5,7	4,8	5,0	6,6	3,8	5,3	5,4	5,3	
								Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
32,3	39,7	36,4	43,2	31,4	36,6	30,6	29,0	
								Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾
28,8	35,0	37,9	27,7	35,0	31,7	14,5	8,1	muži
31,1	38,5	43,3	30,5	36,1	36,4	15,5	8,7	ženy
27,2	32,6	34,3	25,8	34,3	28,4	13,8	7,7	

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností
Královéhradeckého kraje

	Králové- hradecký kraj	Správní obvod ORP						
		Broumov	Dobruška	Dvůr Králové n. Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)								
muži ve věku 60-64 let	17,2	11,0	17,5	16,9	14,4	22,7	16,5	16,4
muži ve věku 65 a více let	7,7	4,7	6,8	6,8	6,2	10,3	7,7	6,5
ženy ve věku 60-64 let	14,0	12,0	11,2	10,1	11,3	18,8	15,9	10,9
ženy ve věku 65 a více let	3,5	1,3	2,6	3,1	2,9	4,9	3,8	3,2
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011								
Domácnosti seniorů celkem	30 998	873	1 128	1 547	1 041	8 698	992	2 533
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti								
65-74 let	16 977	524	622	872	581	4 609	567	1 327
75 a více let	9 128	226	335	396	295	2 728	287	780
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti								
65-74 let	2 416	72	85	140	90	679	71	212
75 a více let	2 477	51	86	139	75	682	67	214
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):								
osoby ve věku 60-64 let	10,5	11,7	10,2	12,1	10,5	9,9	10,4	9,8
osoby ve věku 65-69 let	9,6	9,8	10,2	10,3	10,4	9,5	8,4	9,1
osoby ve věku 70-74 let	8,1	9,4	9,0	8,0	8,5	7,5	7,8	8,0
osoby ve věku 75 a více let	22,4	17,7	24,2	22,9	26,0	21,7	22,9	23,8
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011								
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:	28 923	865	1 024	1 409	958	7 726	956	2 472
bydlící samostatně v bytě	26 774	793	963	1 285	885	7 137	895	2 278
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	1 964	69	53	108	69	513	59	185
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let								
muži	6 788	195	254	367	238	1 875	225	587
v tom (%):								
samostatně v bytě	89,9	87,2	91,7	88,8	87,8	90,0	91,1	89,8
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	8,8	11,8	6,7	8,2	10,9	8,5	8,4	9,4
mimo byty (bez zařízení)	1,3	1,0	1,6	3,0	1,3	1,5	0,4	0,9
ženy	22 135	670	770	1 042	720	5 851	731	1 885
v tom (%):								
samostatně v bytě	93,4	93,0	94,8	92,0	93,9	93,1	94,4	92,9
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,2	6,9	4,7	7,5	6,0	6,1	5,5	6,9
mimo byty (bez zařízení)	0,4	0,1	0,5	0,5	0,1	0,8	0,1	0,2

Správní obvod ORP								
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město n. Met.	Nový Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí	
								Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
15,0	15,5	13,9	21,4	12,6	15,3	14,9	16,4	muži ve věku 60-64 let
6,6	7,6	6,0	9,0	3,7	6,8	6,8	6,8	muži ve věku 65 a více let
11,2	13,7	10,1	14,7	8,9	12,1	13,7	13,9	ženy ve věku 60-64 let
2,2	3,2	1,9	3,6	1,5	2,7	3,4	3,6	ženy ve věku 65 a více let
								DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
1 419	3 619	844	880	925	1 736	3 331	1 432	Domácnosti seniorů celkem
								Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
772	2 000	430	498	486	978	1 921	790	65-74 let
418	1 090	263	268	283	477	897	385	75 a více let
								Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
115	229	72	52	61	139	263	136	65-74 let
114	300	79	62	95	142	250	121	75 a více let
								Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):
12,2	9,8	10,7	9,9	10,2	10,0	11,5	11,9	osoby ve věku 60-64 let
9,8	10,1	11,1	8,9	10,0	8,9	9,1	9,8	osoby ve věku 65-69 let
8,8	8,5	8,3	10,7	8,4	7,9	7,6	8,1	osoby ve věku 70-74 let
24,1	24,8	24,9	23,8	28,6	22,1	20,0	18,5	osoby ve věku 75 a více let
								BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011
								Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:
1 303	3 485	720	725	911	1 661	3 307	1 401	bydlící samostatně v bytě
1 194	3 245	682	657	824	1 554	3 076	1 306	bydlící v bytě s další hospodařící domácností
106	226	38	67	84	97	202	88	Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let
335	762	156	154	208	368	739	325	muži
								v tom (%):
88,7	91,6	92,9	89,6	88,0	89,1	89,6	90,2	samostatně v bytě
11,0	7,7	7,1	9,7	11,1	9,0	8,5	0,0	v bytě spolu s další domácností
0,3	0,7	0,0	0,6	1,0	1,9	1,9	9,8	mimo byty (bez zařízení)
968	2 723	564	571	703	1 293	2 568	1 076	ženy
								v tom (%):
92,7	93,5	95,2	90,9	91,2	94,8	94,0	94,1	samostatně v bytě
7,1	6,1	4,8	9,1	8,7	4,9	5,4	5,5	v bytě spolu s další domácností
0,2	0,3	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6	0,4	mimo byty (bez zařízení)

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

	Králové- hradecký kraj	Správní obvod ORP						
		Broumov	Dobruška	Dvůr Králové n. Labem	Hořice	Hradec Králové	Jaroměř	Jičín
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)								
Zařízení sociální péče								
domovy pro seniory	36	1	2	2	2	5	-	5
domovy se zvláštním režimem	11	1	-	1	1	4	-	-
Místa v zařízeních								
domovy pro seniory	2 363	34	141	103	99	466	-	233
domovy se zvláštním režimem	532	49	-	10	48	223	-	-
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let								
domovy pro seniory	22,6	11,0	38,1	19,0	28,5	16,1	x	26,9
domovy se zvláštním režimem	5,1	15,8	x	1,8	13,8	7,7	x	x
Domy s pečovatelskou službou (2010)								
v nich byty	68	3	4	3	4	5	2	7
	2 324	66	69	100	36	516	106	174
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)								
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,2	10,6	9,1	9,5	6,6	8,4	8,0	9,0
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,5	4,1	6,0	6,8	3,8	4,8	4,9	6,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	18,8	9,8	21,7	27,4	24,3	19,3	20,0	32,2

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Správní obvod ORP								
Kostelec nad Orlicí	Náchod	Nová Paka	Nové Město n. Met.	Nový Bydžov	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov	Vrchlabí	
								SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
								Zařízení sociální péče
2	7	1	2	1	1	4	1	domovy pro seniory
1	-	-	-	-	1	1	1	domovy se zvláštním režimem
								Místa v zařízeních
163	537	65	51	47	51	318	55	domovy pro seniory
81	-	-	-	-	41	70	10	domovy se zvláštním režimem
								Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
34,5	44,7	24,1	18,0	14,7	8,7	27,1	10,9	domovy pro seniory
17,1	x	x	x	x	7,0	6,0	2,0	domovy se zvláštním režimem
3	7	2	1	3	6	14	4	Domy s pečovatelskou službou (2010)
72	173	57	14	64	199	512	166	v nich byty
								SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)
12,3	11,6	14,2	8,0	8,3	7,0	8,4	9,4	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
								Podíl zvolených zastupitelů ve věku
9,0	6,6	6,8	1,8	5,4	4,1	5,6	3,1	65 a více let (%)
								Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku
19,4	15,0	11,1	7,4	17,7	18,1	16,7	8,8	65 a více let (%)

Zdroj dat:

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

PŘÍLOHA

Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO ¹⁾							
Počet obyvatel k 31. 12.	549 329	548 437	547 563	547 296	548 368	549 643	552 212
z toho ženy (%)	51,3	51,3	51,3	51,3	51,2	51,1	51,0
z celku ve věku (%):							
0–14 let	16,0	15,7	15,4	15,1	14,8	14,5	14,4
15–64 let	69,4	69,7	69,9	70,1	70,3	70,4	70,4
65 a více let	14,5	14,6	14,7	14,7	14,9	15,1	15,3
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	79 848	80 085	80 245	80 722	81 653	82 819	84 237
z toho ženy (%)	60,8	60,8	60,7	60,5	60,4	60,2	60,0
v tom ve věku:							
65–69 let	23 690	22 952	22 514	22 419	23 218	24 116	25 259
70–74 let	22 999	22 977	22 740	22 325	21 372	20 816	20 262
75–79 let	18 217	18 234	18 282	18 414	18 721	18 754	18 796
80–84 let	8 562	10 023	11 317	12 114	12 539	12 693	12 878
85–89 let	4 499	3 839	3 241	3 265	3 809	4 642	5 402
90–94 let	1 642	1 790	1 876	1 867	1 670	1 453	1 247
95 a více let	239	270	275	318	324	345	393
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	6 380	5 899	5 392	5 450	5 803	6 440	7 042
z toho ženy (%)	72,4	73,5	73,4	73,1	72,3	72,2	72,1
Index stáří ²⁾	90,6	92,9	95,0	97,5	100,3	103,7	106,1
Index ekonomického zatížení ³⁾	44,0	43,5	43,0	42,6	42,3	42,0	42,1
Průměrný věk k 31. 12. (roky)	39,3	39,6	39,8	40,1	40,3	40,6	40,7
muži	37,6	37,9	38,2	38,4	38,7	38,9	39,1
ženy	40,8	41,1	41,4	41,6	41,9	42,1	42,3
Počet zemřelých	5 805	5 713	6 014	5 747	5 708	5 691	5 586
z toho ve věku 65 a více let	4 558	4 425	4 674	4 446	4 492	4 443	4 382
Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)	78,5	77,5	77,7	77,4	78,7	78,1	78,4
muži	34,9	34,2	34,5	33,7	34,6	34,0	34,2
ženy	43,6	43,3	43,2	43,6	44,1	44,1	44,3
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:							
novotvary	996	971	1 001	968	965	997	1 007
nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	65	79	87	89	64	67	92
nemoci nervové soustavy	61	42	49	41	55	64	49
nemoci oběhové soustavy	2 830	2 730	2 891	2 720	2 665	2 567	2 599
nemoci dýchací soustavy	214	233	262	238	316	305	242
nemoci trávicí soustavy	104	130	117	116	128	159	119
vnější příčiny	182	151	169	173	137	125	119
Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let	224	292	246	253	254	246	227
Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let	207	200	188	205	186	178	207
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let	17	92	58	48	68	68	20
Vnitrokrájské stěhování osob ve věku 65 a více let	587	708	552	460	519	497	459
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	13,90	14,36	14,34	14,36	14,70	15,01	15,35
ženy	17,27	17,14	17,22	17,62	18,10	18,14	18,13
Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	8,05	8,53	8,44	8,38	8,50	8,95	9,46
ženy	9,78	9,77	9,85	10,18	10,60	10,62	10,61
EKONOMICKÁ AKTIVITA							
(Výběrové šetření pracovních sil)							
Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)							
muži ve věku 60–64 let	26,8	28,4	32,3	33,8	35,0	35,6	40,4
muži ve věku 65 a více let	8,5	8,0	7,3	7,2	7,0	7,5	7,5
ženy ve věku 60–64 let	14,8	16,9	16,4	16,8	13,4	13,4	12,6
ženy ve věku 65 a více let	3,7	3,6	3,2	2,2	2,0	2,0	2,3

¹⁾ Data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky.

²⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

³⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

⁴⁾ Pro výpočet naděje dožití je používán průměr za dvouletá období, je uveden ve sloupci druhého z roků, ze kterých je vypočten.

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
							OBYVATELSTVO¹⁾
554 520	554 402	554 803	553 856	552 946	551 909	551 590	Počet obyvatel k 31. 12.
51,0	51,0	51,0	50,8	50,9	50,9	50,8	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
14,3	14,4	14,5	14,7	14,8	14,9	15,0	0–14 let
70,0	69,5	69,0	68,2	67,4	66,7	66,0	15–64 let
15,7	16,1	16,5	17,1	17,8	18,4	19,0	65 a více let
86 858	89 126	91 422	94 861	98 571	101 699	104 773	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
59,7	59,5	59,4	59,0	58,7	58,5	58,3	z toho ženy (%)
							v tom ve věku:
27 270	29 236	30 441	32 942	35 461	36 539	37 154	65–69 let
20 025	20 042	20 791	21 658	22 655	24 536	26 425	70–74 let
18 712	18 452	17 753	17 359	16 977	16 831	16 983	75–79 let
13 065	13 191	13 584	13 688	13 861	13 773	13 702	80–84 let
6 258	6 599	6 977	7 104	7 264	7 438	7 671	85–89 let
1 112	1 168	1 451	1 798	2 068	2 323	2 533	90–94 let
416	438	425	312	285	259	305	95 a více let
7 786	8 205	8 853	9 214	9 617	10 020	10 509	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
71,6	71,5	71,3	71,0	71,1	70,7	70,3	z toho ženy (%)
109,6	111,7	113,4	116,5	120,5	123,6	126,4	Index stáří ²⁾
42,8	43,8	44,9	46,7	48,4	50,0	51,6	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,9	41,1	41,3	41,5	41,8	42,0	42,3	Průměrný věk k 31. 12. (roky)
39,3	39,5	39,7	40,0	40,2	40,5	40,7	muži
42,4	42,6	42,8	43,1	43,3	43,5	43,7	ženy
5 526	5 911	5 553	5 748	5 825	5 918	5 614	Počet zemřelých
4 284	4 676	4 362	4 595	4 709	4 901	4 580	z toho ve věku 65 a více let
77,5	79,1	78,6	79,9	80,8	82,8	81,6	Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)
34,0	35,6	36,3	36,6	37,5	38,0	37,5	muži
43,5	43,5	42,3	43,4	43,3	44,8	44,1	ženy
							Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:
1 003	1 005	1 064	1 044	1 019	1 100	1 056	novotvary
87	94	84	105	106	180	154	nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
25	26	30	79	110	92	102	nemoci nervové soustavy
2 507	2 833	2 492	2 566	2 624	2 648	2 466	nemoci oběhové soustavy
264	310	299	298	333	354	249	nemoci dýchací soustavy
104	108	108	127	112	124	114	nemoci trávicí soustavy
137	115	117	136	140	108	131	vnější příčiny
274	227	236	256	269	270	302	Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let
199	202	167	220	201	211	239	Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let
75	25	69	36	68	59	63	Vnitrokraské stěhování osob ve věku 65 a více let
443	448	425	444	494	538	534	Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾
15,50	15,48	15,45	15,68	15,80	15,76	16,07	muži
18,39	18,52	18,76	19,16	19,21	19,27	19,30	ženy
							Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾
9,42	9,40	9,31	9,47	9,63	9,51	9,68	muži
10,79	10,80	11,01	11,48	11,63	11,66	11,49	ženy
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)
43,8	44,0	39,7	35,9	36,4	40,0	40,6	muži ve věku 60–64 let
8,0	7,4	7,6	7,2	7,3	7,1	11,6	muži ve věku 65 a více let
15,4	14,0	15,3	14,3	16,3	17,8	14,9	ženy ve věku 60–64 let
2,3	3,4	4,0	4,5	3,7	3,4	2,9	ženy ve věku 65 a více let

PŘÍLOHA

Dlouhodobý vývoj Královéhradeckého kraje - sociální péče a zdravotnictví

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SOCIÁLNÍ PÉČE										
Starobní důchody (prosinec)¹⁾										
Příjemci starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	76 914	78 448	80 373	82 742	85 565	92 092	96 951	96 843	97 092	98 165
z toho předčasný důchod (%)	18,0	19,1	20,1	21,2	23,0	23,3	26,5	27,6	28,6	29,6
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	31 455	31 534	31 604	31 671	31 586	33 649	33 885	33 803	33 607	33 590
z toho předčasný důchod (%)	4,1	4,6	5,2	5,8	6,5	6,9	7,9	8,8	9,7	10,7
Průměrná měsíční výše starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	8 421	8 907	9 529	10 474	10 935	10 996	11 463	11 707	11 908	12 012
ženy	7 032	7 431	7 941	8 789	9 143	9 187	9 583	9 782	9 948	10 039
Průměrná měsíční výše starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	9 391	9 976	10 677	11 624	12 120	12 188	12 699	12 981	13 218	13 339
ženy	8 521	9 047	9 689	10 562	10 967	10 983	11 426	11 649	11 831	11 921
Domovy pro seniory²⁾										
počet zařízení	.	.	34	31	32	32	34	33	35	36
počet lůžek	.	.	2 396	2 145	2 236	2 245	2 351	2 355	2 395	2 363
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	28,4	24,7	25,1	24,6	24,8	23,9	23,5	22,6
Domovy se zvláštním režimem²⁾										
počet zařízení	.	.	.	6	7	7	8	8	9	11
počet lůžek	.	.	.	247	328	354	400	402	424	532
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	x	2,8	3,7	3,9	4,2	4,1	4,2	5,1
Pečovatelská služba										
uživatelé pečovatelské služby	4 397	4 778	4 884	4 157	6 533	6 292	5 708	6 833	6 610	6 553
výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	67 606	75 537	85 017	75 910	126 831	123 875	118 422	140 186	147 365	150 681
ZDRAVOTNICTVÍ										
Léčebny dlouhodobě nemocných										
počet zařízení	5	5	5	5	5	5	5	5	5	.
počet lůžek	458	458	458	458	458	449	445	438	443	.
počet hospitalizovaných	2 369	2 197	2 169	2 075	2 145	2 140	2 239	2 298	2 465	.
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	43,2	40,0	39,3	37,4	38,7	38,6	40,4	41,6	44,7	.
Hospice										
počet zařízení	1	1	1	1	1	.
počet lůžek	30	30	30	30	30	.
počet hospitalizovaných	400	375	400	451	417	.
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	7,2	6,8	7,2	8,2	7,6	.

¹⁾ Od roku 2010 převedeni invalidní důchodci ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce.

²⁾ Od roku 2008 jsou zařízení i místa v nich členěna podle druhu poskytované sociální služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb.

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti^{*)} v Královéhradeckém kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelí muži	2 826	2 104	74,5	381	354	334	461	382	167	25
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	42	34	81,0	6	3	4	7	10	4	-
II. Novotvary (C00–D48)	786	552	70,2	143	126	103	105	57	17	1
zhoubné novotvary (C00–C97)	773	542	70,1	141	125	102	104	53	16	1
zhoubný novotvar žaludku (C16)	38	27	71,1	7	5	4	7	4	-	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	46	30	65,2	2	9	6	10	2	1	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	29	16	55,2	5	6	1	2	2	-	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	64	48	75,0	14	12	12	5	4	1	-
zhoubný novotvar průdušky a plic (C34)	185	129	69,7	42	31	28	20	6	2	-
zhoubný novotvar předstojné žlázy - prostaty (C61)	76	70	92,1	14	12	13	15	13	3	-
zhoubný novotvar mízní, krvetvorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	51	40	78,4	13	5	7	12	2	1	-
III. Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	4	4	100,0	1	1	1	-	-	1	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	75	61	81,3	6	12	12	11	17	3	-
diabetes mellitus (E10–E14)	66	53	80,3	6	12	10	9	14	2	-
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	28	27	96,4	2	2	5	4	9	5	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	53	42	79,2	8	2	5	15	10	2	-
Alzheimerova nemoc (G30)	22	21	95,5	1	-	5	6	7	2	-
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 262	1 055	83,6	149	154	162	238	228	105	19
postižení srdce při hypertenzi (I11)	24	19	79,2	3	-	2	4	6	4	-
infarkt myokardu (I21–I23)	138	107	77,5	19	22	17	23	19	7	-
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	492	412	83,7	57	57	62	99	90	42	5
selhání srdce (I50)	75	69	92,0	12	6	13	13	15	8	2
cévní nemoci mozku (I60–I69)	242	223	92,1	24	32	34	52	50	25	6
ateroskleróza (I70)	47	40	85,1	6	6	3	5	14	5	1
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	169	142	84,0	25	22	25	36	21	11	2
záněty plic (J12–J18)	67	57	85,1	6	8	7	13	13	8	2
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	99	55	55,6	20	14	3	10	4	4	-
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	3	1	33,3	-	-	-	1	-	-	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	4	2	50,0	1	1	-	-	-	-	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	25	21	84,0	1	1	2	7	7	2	1
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	59	37	62,7	7	4	4	9	6	7	-
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	209	71	34,0	12	12	8	18	13	6	2
dopravní nehody (V01–V99)	30	4	13,3	-	2	-	2	-	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	88	44	50,0	9	4	2	9	12	6	2
sebevraždy (X60–X84)	68	19	27,9	3	5	6	4	1	-	-

^{*)} podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decennální revize (MKN-10)

PŘÍLOHA

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti^{*)} v Královéhradeckém kraji v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelé ženy	2 788	2 476	88,8	215	256	333	575	618	411	68
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	45	43	95,6	6	3	6	5	21	2	-
II. Novotvary (C00–D48)	648	504	77,8	98	104	84	103	65	45	5
zhoubné novotvary (C00–C97)	633	490	77,4	95	101	83	100	65	41	5
zhoubný novotvar žaludku (C16)	26	18	69,2	3	3	1	5	5	1	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	49	44	89,8	8	6	7	12	7	3	1
zhoubné novotvary konečníku (C20)	22	13	59,1	2	1	4	1	3	2	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	50	40	80,0	5	11	10	6	6	2	-
zhoubný novotvar průdušky a plic (C34)	75	59	78,7	16	16	12	6	6	2	1
zhoubný novotvar prsu (C50)	75	52	69,3	7	13	6	9	10	6	1
zhoubný novotvar mízní, krevtovorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	50	43	86,0	7	12	7	9	6	2	-
III. Nemoci krve, krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	5	5	100,0	-	1	2	-	2	-	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	97	93	95,9	1	6	14	32	23	15	2
diabetes mellitus (E10–E14)	82	80	97,6	1	4	14	27	21	11	2
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	45	44	97,8	-	1	6	14	10	12	1
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	78	60	76,9	3	8	5	17	14	11	2
Alzheimerova nemoc (G30)	39	39	100,0	-	3	4	12	11	8	1
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 480	1 411	95,3	74	90	164	351	410	274	48
postižení srdce při hypertenzi (I11)	23	22	95,7	-	-	1	4	8	5	4
infarkt myokardu (I21–I23)	99	92	92,9	11	6	13	26	23	11	2
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	542	532	98,2	25	33	59	122	156	120	17
selhání srdce (I50)	85	80	94,1	6	3	12	20	19	16	4
cévní nemoci mozku (I60–I69)	388	371	95,6	16	29	44	100	102	73	7
ateroskleróza (I70)	64	62	96,9	3	3	1	17	17	17	4
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	116	107	92,2	11	17	18	14	26	19	2
záněty plic (J12–J18)	50	49	98,0	3	4	9	7	15	10	1
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	76	59	77,6	10	8	10	10	14	6	1
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	11	11	100,0	1	3	2	3	2	-	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	7	4	57,1	-	2	-	-	-	2	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	34	30	88,2	2	4	4	4	9	6	1
a chromosomální abnormality (Q00–Q99)	6	2	33,3	2	-	-	-	-	-	-
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	48	43	89,6	-	1	6	9	9	14	4
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	91	60	65,9	7	8	12	13	13	5	2
dopravní nehody (V01–V99)	8	2	25,0	1	-	-	1	-	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	54	44	81,5	2	5	9	8	13	5	2
sebevraždy (X60–X84)	18	5	27,8	1	1	3	-	-	-	-

^{*)} podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decennální revize (MKN-10)

Základní výsledky projekce obyvatelstva Královéhradeckého kraje (k 1. 1.)

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	Obyvatelstvo celkem						
Celkem	547 610	542 655	536 601	529 229	520 906	512 299	503 750
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,1	14,0	13,1	12,6	12,5	12,8	13,0
15–64 let	63,0	62,1	61,6	60,7	58,5	55,9	54,8
65 a více let	22,0	23,9	25,3	26,7	29,0	31,3	32,3
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	120 259	129 743	135 840	141 427	150 867	160 529	162 494
v tom ve věku:							
65–69 let	37 644	33 091	30 973	32 237	38 298	40 045	32 867
70–74 let	33 634	34 549	30 775	29 141	30 463	36 346	38 159
75–79 let	22 639	29 360	30 677	27 688	26 505	27 891	33 530
80–84 let	13 075	18 063	23 985	25 559	23 365	22 768	24 211
85–89 let	8 718	8 823	12 716	17 297	18 801	17 505	17 528
90 a více let	4 549	5 857	6 714	9 505	13 435	15 974	16 199
Průměrný věk (roky)	43,6	44,9	46,1	47,2	47,9	48,4	48,8
Index stáří ¹⁾	145,8	170,9	193,6	212,8	231,5	245,2	248,3
Index ekonomického zatížení ²⁾	71,3	76,7	77,2	78,9	85,4	94,1	98,5
	Muži						
Celkem muži	268 763	266 105	262 944	259 288	255 360	251 417	247 483
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,8	14,7	13,7	13,2	13,1	13,4	13,6
15–64 let	65,2	64,3	63,8	62,8	60,4	57,7	56,4
65 a více let	19,0	21,0	22,5	24,0	26,4	28,9	30,0
Počet mužů ve věku 65 a více let	51 105	55 921	59 178	62 353	67 512	72 717	74 188
v tom ve věku:							
65–69 let	17 622	15 814	14 971	15 761	18 769	19 568	16 224
70–74 let	15 030	15 749	14 397	13 835	14 641	17 530	18 363
75–79 let	9 322	12 588	13 495	12 554	12 228	13 046	15 771
80–84 let	4 912	7 025	9 778	10 738	10 153	10 096	10 908
85–89 let	2 987	3 068	4 602	6 595	7 419	7 172	7 351
90 a více let	1 232	1 677	1 935	2 870	4 302	5 305	5 571
	Ženy						
Celkem ženy	278 847	276 550	273 657	269 941	265 546	260 882	256 267
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,4	13,3	12,4	11,9	11,9	12,2	12,4
15–64 let	60,8	60,0	59,5	58,8	56,7	54,2	53,2
65 a více let	24,8	26,7	28,0	29,3	31,4	33,7	34,5
Počet žen ve věku 65 a více let	69 154	73 822	76 662	79 074	83 355	87 812	88 306
v tom ve věku:							
65–69 let	20 022	17 277	16 002	16 476	19 529	20 477	16 643
70–74 let	18 604	18 800	16 378	15 306	15 822	18 816	19 796
75–79 let	13 317	16 772	17 182	15 134	14 277	14 845	17 759
80–84 let	8 163	11 038	14 207	14 821	13 212	12 672	13 303
85–89 let	5 731	5 755	8 114	10 702	11 382	10 333	10 177
90 a více let	3 317	4 180	4 779	6 635	9 133	10 669	10 628

1) Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

2) Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let